

Memòria justificativa del projecte de cooperació internacional

Més informació a <https://seuelectronica.terrassa.cat/web/seu/subvencions-municipals>

1 - Dades de l'entitat

Entitat destinatària	Amics dels Infants del Marroc (IMA)	NIF	G62555859
Contacte tècnic a l'entitat destinatària			
Nom i cognoms	Oscar de Rosselló Ester		
Càrrec	Coordinador general		
Telèfon	301174524	Correu electrònic	oscarderossello@gmail.com
Horari	9 a 14h i 16 a 19h		

Les dades de contacte tècnic poden ser utilitzades per ampliar informació i/o gestions d'aquest formulari.

Es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició al tractament de les dades dirigint-se a l'Ajuntament de Terrassa.

2 - Dades del projecte, activitat o servei

Títol del projecte	Acompanyament i suport a mares solteres i llurs infants i inserció sociolaboral a Casablanca (Marroc)		
Núm. expedient	COSB00034/20		
Matèria	Solidaritat i cooperació internacional		
Línia	Projectes de cooperació al desenvolupament en països del sud		
Abast territorial	Barris Aïn Sebaâ i Palmier, Casablanca (Marroc)	<i>(ciutat, districte, barri)</i>	

Consulteu la resolució d'atorgament de subvencions per complimentar la sol·licitud del projecte (núm. expedient, import concedit etc.)

<https://seuelectronica.terrassa.cat/web/seu/subvencions-activitats-2018>

3 - Resum del projecte, activitat o servei

3.1 Descripció breu amb les dades bàsiques i modificacions produïdes amb l'objectiu de donar una idea ràpida del què s'ha fet.

El projecte s'emmarca en els programes de prevenció de l'abandonament infantil a través de la rehabilitació socioeconòmica i l'apoderament de les mares solteres que desenvolupa l'Associació Solidarité Féminine (ASF) a Casablanca (Marroc).

La present memòria justificativa integra els resultats dels tres projectes presentats per IMA a les convocatòries de subvencions de l'Ajuntament de Terrassa (projecte COSB00034/20), l'Ajuntament de Caldes de Montbui (Pr. 3388) i el Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (Pr. 3477). Aquest darrer incorporava la posada en marxa de diverses mesures de contingència per fer front als impactes que la crisi de la COVID-19 ha tingut i té en el desenvolupament de les activitats d'ASF i els seus col·lectius destinataris, tant a nivell de prevenció de la propagació de la pandèmia com de resposta davant els efectes que tenen les mesures decretades pel govern marroquí arran de la declaració de l'estat d'emergència sanitària. Aquesta estratègia ha estat debatuda en el marc de les reunions de cooperació amb altres entitats socials de suport a les dones que actuen a la regió de Gran Casablanca.

Les activitats desenvolupades i els principals resultats assolits són els següents:

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

3.2 Modificacions que s'hagin produït respecte al projecte presentat

ASF havia iniciat l'any 2020 amb molt d'entusiasme i confiança, encoratjada en la seva tasca pels bons resultats assolits l'any 2019, quan es van superar amb escreix els indicadors d'impacte de l'any anterior, i per la imminent finalització dels importants treballs de reforma que s'havien dut a terme en els centres de formació i generació de beneficis de Palmier i CMF, així com per la posada en marxa d'una reorganització de l'equip de gestió i els òrgans de seguiment interns, fruit de diversos tallers interns interactius i de la concertació i avaluació amb els diferents agents que intervenen a l'associació.

ASF es preparava doncs per executar les activitats planificades en els seus tres centres per a l'acompanyament social de les mares solteres i els seus infants, la formació professional i la inserció econòmica, la defensa dels drets d'aquests col·lectius, la sensibilització de l'opinió pública (en especial la joventut) i el desenvolupament de les activitats generadores d'ingressos.

Però la pandèmia de la COVID-19 començava a aparèixer el mes de febrer de 2020 i es va acabar de concretar a inicis de març, amb l'aparició del primer cas declarat de COVID-19 al Marroc, precisament a Casablanca el 2 de març. L'any

Memòria justificativa del projecte de cooperació internacional

Més informació a <https://seuelectronica.terrassa.cat/web/seu/subvencions-municipals>

2020 es va convertir des d'aleshores en un any particularment difícil a tots els nivells pels impactes de la pandèmia, tant a l'àmbit del treball sobre el terreny de l'Association Solidarité Féminine com a l'àmbit nacional.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

4 - Persones destinatàries

Perfil de les persones destinatàries del projecte o activitat (breu descripció del col·lectiu que ha participat en el projecte i la seva participació, si s'escau, en la definició, execució i seguiment)

Les persones destinatàries i implicades en l'execució del projecte es poden agrupar en quatre col·lectius:

- Dones en situació vulnerable de la regió de Gran Casablanca i llurs infants (principalment mares amb infants nascuts de relacions extramatrimonials i dones que han patit violència de gènere), beneficiàries dels serveis oferts a través del projecte.
- Joves estudiants/es i públic en general a qui s'adrecen els actes de prevenció, sensibilització i promoció dels drets de la dona i la infància.
- Organitzacions del sector associatiu que treballen en el camp del suport a la dona i/o de la protecció de la infància i que col·laboren amb l'Association Solidarité Féminine.
- Treballadores i personal voluntari de ASF

Pel que fa al primer col·lectiu, la seva implicació i motivació en les activitats és molt elevada, ja que l'accés als serveis oferts és sempre voluntari, tant pel que fa al Centre de Suport a les Mares en Dificultat (CSMD) com als programes d'inserció sociolaboral que es desenvolupen als centres d'ASF.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

5 - Assoliment dels objectius generals

Objectiu general assolit (objectiu assolit amb el projecte, desviacions sobre l'objectiu previst inicialment)

Es considera que s'han assolit els objectius generals establerts inicialment, que eren els següents:

1. Promoure els drets de la dona i de l'infant.
2. Prevenir l'abandonament d'infants a través de la rehabilitació socioeconòmica de les mares solteres.
3. Garantir l'accés als serveis bàsics a les mares solteres i els seus infants que es troben en situació d'extrema vulnerabilitat, durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19.

A l'apartat 10. Valoració del projecte, es poden veure els resultats assolits per als diferents indicadors establerts per a cada objectiu específic definit prèviament. Malgrat les diferències que s'aprecien en aquests graus d'assoliment, si es calcula la mitjana del grau d'assoliment global per a cada objectiu específic, es pot estimar que globalment s'han assolit els resultats esperats del projecte en un 112%.

6 - Activitats realitzades

Descriu de forma detallada les activitats executades.

1)

Nom de l'activitat

1.1. Servei d'atenció i suport a dones en dificultats a través del CSMD.

Descripció

El Centre de Suport a les Mares en Dificultats (CSMD) és un centre d'escolta, orientació i suport que atén qualsevol dona en situació vulnerable. La seva activitat se centra principalment en dos col·lectius: les mares solteres i els seus infants i les dones víctimes de violències de gènere, a més d'altres persones en situació de vulnerabilitat. El centre disposa d'una escoltadora, dues assistents socials, una advocada i una alfabetitzadora.

L'any 2020 el CSMD ha atès 1.512 persones adultes (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), en un 98% dones, que havien sol·licitat els serveis socials de l'associació, ja sigui de forma presencial (20% de les persones ateses) o per via telefònica/whatsapp (80%). El 61% de les persones ateses han estat mares solteres que s'adreçaven per primer cop al CSMD, el 2% pares solters, el 34% persones en altres situacions de vulnerabilitat (principalment dones víctimes de violències domèstiques) i el 3% ex-beneficiàries dels programes d'inserció socioeconòmica d'ASF, a les quals s'ha acompanyat i donat suport amb ajudes en productes alimentaris i assistència sanitària durant el confinament general de la població, amb l'objectiu que poguessin cobrir les seves necessitats bàsiques davant la pèrdua del seu lloc de treball. Les persones ateses en relació amb altres situacions de vulnerabilitat han estat derivades en part cap a d'altres estructures socials de suport a la dona de la regió de Gran Casablanca, de forma consensuada amb la sol·licitant dels serveis.

Així mateix, els serveis d'atenció i suport social d'ASF oferts a través del CSMD han beneficiat un total de 954 infants que formen part de les famílies ateses en relació amb el naixement d'infants fora del matrimoni.

ASF no ha escatimat esforços per a posar en marxa una estratègia d'emergència, ja des d'inicis del mes de març de 2020 (el 2 de març es va declarar el primer cas de COVID-19 al Marroc), anticipant-se a les mesures de seguretat dictades pel Ministeri de l'Interior i el Ministeri de Salut per fer front a una situació sense precedents i sobtada. L'aplicació d'aquesta estratègia, que s'ha anat ajustant a les disposicions dictades per les autoritats, permet diferenciar tres períodes en relació amb el format dels serveis oferts des del CSMD:

- de l'1 de gener al 16 de març de 2020 el CSMD ha tingut un funcionament habitual i les activitats s'han realitzat de forma presencial en tots els casos.
- del 16 de març (data en que l'estat marroquí va decretar l'estat d'emergència sanitària i un toc de queda general) al 15 de juny de 2020 (quan es va aixecar el toc de queda general) el CSMD ha estat tancat al públic de forma presencial, però ha continuat prestant un servei d'escolta, informació i orientació per telèfon mòbil i per missatges de whatsapp. Per a facilitar la difusió d'aquesta forma de prestació del servei, ASF ha difós a través dels seus canals de comunicació pública els diferents números de telèfon on les assistents socials eren localitzables 7 dies a la setmana. Durant aquest període les possibilitats de recursos i de solucions alternatives que les assistents socials han pogut proposar a les persones en dificultats han estat quasi inexistentes, ja que els centres d'acollida, les administracions i les institucions estaven tancades o no disponibles.
- del 15 de juny al 31 de desembre de 2020 encara ha estat vigent l'estat d'emergència sanitària, acompanyat de mesures específiques que han anat variant al llarg d'aquest període. En aquest període el CSMD ha efectuat una atenció de tipus presencial, amb un protocol d'acollida que donava compliment a les mesures de seguretat, però ha continuat intervenint també de forma telefònica i per whatsapp en una gran majoria dels casos. A causa de la reorganització de l'equip de treball d'ASF provocada pels efectes de la pandèmia, l'escoltadora ha deixat l'associació al mes de setembre i les seves tasques van ser assumides per les dues assistents socials.

De les 923 noves mares solteres ateses pel CSMD, l'equip social d'ASF ha identificat 14 joves mares amb el perfil adequat (situació de gran vulnerabilitat, compromís de mantenir la custòdia i guarda del seu infant i voluntat d'integració a l'associació) per a incorporar-se als programes que desenvolupa ASF en els seus tres centres. Aquests programes garanteixen l'acompanyament administratiu, legal, sanitari i sociopedagògic, l'acollida i cura dels infants, l'alfabetització funcional i la formació i inserció professional. D'aquestes 14 mares, 6 mares s'han integrat al centre d'Aïn Sebaâ, 6 a Palmier (professions de restauració i costura) i 2 al CMF (professions d'estètica i hammam-spa), on s'han afegit a les 18 beneficiàries que ja estaven presents a l'associació des de l'1 de gener de 2020. Els seus 14 infants també han estat acollits a les guarderies d'ASF amb els 19 infants ja presents a data d'1 de gener de 2020. En total, per tant, els tres centres d'ASF han acollit 32 mares solteres i 33 infants (1 mare té bessons) durant l'any 2020.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

			Data inici	Data finalització
Data d'execució		o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

2)

Nom de l'activitat	1.2. Tramitació de documentació de les persones en situació vulnerable ateses.
--------------------	--

Descripció	<p>El CSMD proporciona un acompanyament administratiu, legal i social a les mares solteres i els seus infants ateses, garantint els seus drets com a ciutadanes. Aquesta tasca inclou la verificació de la tramitació del document nacional d'identitat i el certificat de residència, la inscripció de l'infant al Registre Civil, la mediació per al reconeixement de paternitat per part del pare biològic de l'infant, per al reconeixement o regularització del matrimoni i/o per a la reconciliació amb la seva família, etc. Aquest servei el presten les assistents socials i, a més de verificar la disponibilitat de la documentació, es resolen davant les administracions competents les deficiències o mancances que es detecten. La realització d'aquestes gestions garanteix els drets de les mares solteres i els seus infants com a ciutadanes i ciutadans de ple dret, assegurant l'accés a l'atenció en centres de salut i hospitals públics, l'accés a l'escolarització dels infants més enllà de l'acollida a l'associació i l'accés de les dones al treball fora de l'associació en acabar el seu període de formació.</p> <p>L'any 2020, a causa del tancament total de l'activitat presencial al CSMD i a l'administració marroquina del 16 de març al 15 de juny i de la realització majoritària del serveis d'atenció social de forma telefònica i per whatsapp fins a finals d'any, no s'han pogut identificar amb certesa les necessitats de la totalitat de les mares solteres ateses en relació amb la disponibilitat de la documentació personal i la inscripció dels infants al Registre Civil. Malgrat que en els serveis realitzats de forma telefònica i per whatsapp (82% de les mares solteres ateses) s'ha insistit en la importància de disposar de tota la documentació necessària a fi de poder exercir els drets de ciutadania, no s'ha pogut verificar la correcta tramitació d'aquesta documentació ni s'ha pogut realitzar un acompanyament per a resoldre les deficiències o mancances davant l'administració. Aquests serveis s'han realitzat únicament per a les 170 noves mares solteres ateses de forma presencial, per a les quals s'han iniciat 32 expedients d'inscripció d'infants al Registre Civil (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), dels quals el 78% han finalitzat amb la inscripció correcta de l'infant al Registre i el 22% es troben encara en tràmit a finals d'any. De la mateixa manera, s'han resolt deficiències o mancances pel que fa a la tramitació de documentació personal per a 19 mares solteres.</p>
------------	--

			Data inici	Data finalització
Data d'execució		o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

3)

Nom de l'activitat	2.1. Atenció i cura dels infants acollits a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ.
--------------------	--

Descripció

El centre d'Aïn Sebaâ s'adreça a les mares en situació de major vulnerabilitat (manca de suport familiar, de possibilitats d'allotjament i de recursos econòmics i amb un nivell molt baix d'instrucció i de qualificació professional). La guarderia del centre acull els infants d'aquestes mares durant la jornada i els ofereix els serveis d'atenció i cures quotidianes, subministrament d'una alimentació sana i equilibrada, seguiment sanitari i nutricional, realització de sessions d'estimulació i de psicomotricitat, organització d'activitats d'educació preescolar i contribució a l'enfortiment del vincle mare-infant. Els infants es beneficien també del proveïment de medicaments, productes d'higiene, roba, joguines, etc.

Les activitats lúdiques i educatives són dirigides per una educadora especialitzada i una auxiliar, amb la presència de les mares en el temps lliure que disposen fora de les activitats de formació i pràctiques laborals. El seguiment sanitari, que inclou la vacunació de tots els infants, recau sota la responsabilitat d'un metge voluntari (membre del comitè de l'associació) i es presta en col·laboració amb el centre de salut pública. El funcionament habitual de la guarderia proporciona seguretat a les mares sobre la protecció i el benestar dels seus infants i garanteix la seva disponibilitat per a les activitats formatives i la seva predisposició a participar en les accions de promoció i defensa dels seus drets de les quals en són protagonistes: testimonis vius als mitjans de comunicació, entrevistes amb el personal en pràctiques, estudiants i investigadors que visiten l'associació, presentació de l'associació en trobades socials, etc.

Durant l'estada dels infants a la guarderia continuen els processos esmentats a l'activitat 1.2 per a la inscripció dels infants al Registre Civil i per a la reconciliació de la mare soltera amb la seva família i/o amb el progenitor de l'infant a fi d'obtenir el reconeixement de paternitat. Aquestes gestions tenen l'objectiu de garantir a l'infant el seu dret a un nom, una identitat i una família. Dels 14 nous infants que han estat acollits a les guarderies de l'associació durant l'any 2020, 6 s'han incorporat a la guarderia d'Aïn Sebaâ, on s'han afegit als 7 infants ja presents a data 1 de gener de 2020. En total, per tant, el centre d'Aïn Sebaâ ha acollit 13 infants durant l'any 2020 (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

El programa guarderies d'ASF ha tingut un rol essencial en la seguretat, l'acompanyament i la protecció dels infants acollits durant tot l'any 2020, especialment durant el període de confinament total. Els efectes negatius de la pandèmia sobre la població, especialment a nivell social i econòmic, han tingut una intensitat proporcional al grau de vulnerabilitat de les persones i, en conseqüència, han afectat en gran mesura les mares solteres i els seus infants, col·lectius especialment vulnerables al Marroc. Malgrat que les guarderies van estar tancades del 16 de març al 30 de setembre per ordre governativa, i posteriorment s'han alternat breus períodes de tancament i períodes d'obertura amb restriccions en els aforaments, el programa guarderies d'ASF ha garantit un subministrament adequat de productes alimentaris, higiènics i de desinfecció i protecció específics per a la lluita contra la propagació de la COVID-19. També ha garantit l'accés a l'atenció sanitària als infants en uns moments en que la quasi totalitat dels serveis sanitaris públics estaven col·lapsats per la lluita contra la COVID-19 i els serveis privats es trobaven aturats a causa del confinament. Quan els infants han estat autoritzats per les autoritats a tornar a les guarderies, s'ha vetllat per garantir un espai de seguretat, desinfectat i amb totes les mesures contra la propagació del virus.

A finals del 2020 tots els infants acollits es troben en bona salut, tenen les vacunes al dia i presenten globalment un bon desenvolupament psicomotor.

Data d'execució			Data inici	Data finalització
		o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

4)

Nom de l'activitat	3.1. Cursos d'alfabetització funcional, cívica i legal per a mares solteres al centre d'Aïn Sebaâ.
--------------------	--

Descripció

De les 12 mares solteres acollides en les programes d'ASF al centre d'Aïn Sebaâ al llarg del 2020, 11 són analfabetes o amb un molt baix nivell d'instrucció i només una ha tingut accés a l'escola. Per aquesta raó, en aquest centre s'imparteixen cursos específics per a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura. A més, com a la resta de centres de formació d'ASF, es realitzen tallers d'informació i de sensibilització adreçats a les mares solteres sobre els seus drets i deures, tant en matèria de dret civil com del codi laboral, els drets dels infants, la ciutadania i la igualtat. També es realitzen tallers de prevenció de la salut i de maternitat.

En el seu funcionament habitual, els cursos d'alfabetització funcional són dirigits per l'assistenta social i tenen una durada d'1'5 hores durant quatre dies a la setmana. L'assistenta social, acompanyada per l'alfabetitzadora, realitza també els tallers de sensibilització, informació sobre drets i civisme. Els metges que intervenen a l'associació s'encarreguen de l'educació i prevenció sanitàries.

Aquestes formacions fomenten l'adquisició d'un major grau d'autonomia personal per part de les beneficiàries, promovent que vagin soles per a realitzar gestions administratives, trobar allotjament o accedir a l'atenció en hospitals i centres sanitaris. Aquesta major autonomia les capacitarà posteriorment per a realitzar gestions per a la cerca de treball i per exigir els seus drets i els dels seus infants.

La situació sanitària provocada per la pandèmia obliga a distingir els següents períodes de realització d'aquesta activitat:

- de l'1 de gener al 16 de març de 2020: les activitats s'han desenvolupat segons el format habitual. Al centre d'Aïn Sebaâ les mares s'han organitzat en dos grups que alternen el curs d'alfabetització i el taller de cuina, amb l'objectiu d'assolir una formació més individualitzada. És de destacar que des de finals de febrer de 2020, ASF va començar la sensibilització i la informació sobre els comportaments i les mesures de prevenció contra la propagació de la COVID-19. En aquest sentit es va organitzar un taller dirigit per personal mèdic per a les beneficiàries presents en els 3 centres.
- del 16 de març al 15 de juny: durant el període de confinament total de la població no s'han pogut realitzar de forma presencial els tallers de sensibilització i informació, que habitualment aborden diversos temes pràctics, tant de coneixements generals (higiene i alletament, relació mare/infant, gestió d'un pressupost domèstic i festes nacionals), com de temes més específics (autoestima, drets dels infants nascuts fora de la institució legal del matrimoni, drets de la mare soltera). Per a suplir aquesta mancança s'ha creat un grup de WhatsApp per a l'acompanyament, la informació i la sensibilització a distància de les beneficiàries. Aquesta plataforma, organitzada i dinamitzada per les assistents socials i l'alfabetitzadora amb la participació d'una psicòloga, ha permès efectuar un seguiment de l'estat de salut de les mares integrades als programes d'ASF i els seus infants, difondre els recordatoris de les mesures sanitàries a seguir per evitar la propagació de la COVID-19 (amb material informatiu i gràfic distribuït per les autoritats sanitàries) i realitzar activitats de sensibilització, principalment del programa d'educació cívica i d'educació en els drets.
- del 15 de juny al 31 de desembre: en aquest període, a causa de les condicions i restriccions establertes per la situació d'emergència sanitària, les activitats d'alfabetització es van agrupar al centre Palmier i, per tant, les mares assignades a Aïn Sebaâ eren traslladades a Palmier per a realitzar aquestes activitats. Com que les guarderies continuaven tancades, les beneficiàries es van organitzar en 2 grups: un grup de formació i un grup que tenia cura dels infants a casa. D'aquesta manera cada beneficiària tenia 5 dies de formació cada dues setmanes, amb un espai addicional per a les beneficiàries del programa d'alfabetització funcional (totes elles adscrites a Aïn Sebaâ) d'una sessió diària.

En resum, durant l'any 2020, 11 beneficiàries assignades al centre d'Aïn Sebaâ han rebut cursos de lectoescriptura i 12 han assistit als tallers d'informació i de sensibilització cívica i legal (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

Data d'execució		Data inici	Data finalització
	o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

5)

Nom de l'activitat

4.1. Cursos de formació professional i pràctiques laborals per a mares solteres al centre d'Aïn Sebaâ

Descripció

Al centre d'Aïn Sebaâ s'efectua una iniciació a les ocupacions vinculades amb la restauració i la costura. Sota la responsabilitat de la formadora, les beneficiàries reben formació sobre elaboració menús, proveïment i emmagatzematge de productes, higiene, acollida i servei de la clientela i gestió de caixa. Aquesta formació s'imparteix habitualment durant 4 h/dia i 5 dies/setmana. La formadora també realitza un curs d'iniciació a la costura d'1,5 h un dia a la setmana, on les beneficiàries aprenen les tècniques manuals de base de la costura en un espai dissenyat com un lloc d'intercanvi i de relaxació. La formació es complementa amb una iniciació al codi del treball dins l'associació.

A més dels cursos de formació professional en els quals les mares solteres aprenen els conceptes bàsics dels oficis sense servei al client, un cop han adquirit els coneixements i les aptituds necessàries accedeixen al nivell d'aplicació, en el qual posen en pràctica l'aprenentatge rebut a través del servei a la clientela en el restaurant existent al centre d'Aïn Sebaâ i el servei d'elaboració de menús escolars i cantina per al centre educatiu Notre Dame adjacent. La realització d'aquestes pràctiques laborals millora la seva capacitat per a inserir-se professionalment fora de l'associació un cop acabat el període formatiu, alhora que genera uns ingressos que permeten que les beneficiàries disposin d'una remuneració setmanal.

L'enfocament adoptat per la formadora, centrat en l'adquisició de coneixements pràctics, és participatiu i permet l'adaptació de la formació a les característiques de cada beneficiària i a les particularitats de determinats períodes de l'any, com el mes de Ramadà. En aquest sentit, cal tenir en compte que el 92% de les mares adscrites a Aïn Sebaâ són analfabetes o tenen un molt baix nivell d'instrucció i que cap d'elles disposa d'una qualificació professional significativa. A fi de facilitar l'accés a diferents formacions professionals i conèixer els registres en els quals les seves competències s'expressen millor, les beneficiàries tenen la possibilitat de participar simultàniament en diferents mòduls de formació, ja sigui al mateix centre d'Aïn Sebaâ o en els altres centres d'ASF, i fins i tot poden passar de forma definitiva d'un centre a un altre, especialment entre el centre d'Aïn Sebaâ (en el qual té lloc la formació a nivell d'iniciació) i el centre de Palmier (destinat també a la formació en restauració però a nivell més avançat).

Durant tot el seu programa formatiu, les mares solteres es beneficien d'una integració, un servei de suport i una supervisió de proximitat, coordinats pel conjunt de l'equip format per la formadora, les assistents socials i la gestora del centre. Aquesta coordinació es realitza en les reunions pedagògiques mensuals, en les quals s'efectuen les avaluacions de les beneficiàries respecte a les competències i aptituds que van adquirint i demostrant en els seus aprenentatges i on es registra el seu progrés. Aquestes reunions són també espais d'organització per a tot l'equip per a la compaginació de les activitats de formació i les activitats de producció (pràctiques laborals), activitats que estan estretament vinculades. Les beneficiàries no assisteixen a les reunions pedagògiques, però disposen d'espais específics per parlar de les formacions i dels seus progressos. Aquests espais són, d'una banda les sessions de retorn de resultats realitzades amb les assistents socials, on es presenten els informes d'avaluació a les beneficiàries, i de l'altra les reunions d'organització efectuades amb la formadora, en les quals pot estar present també l'assistenta social.

La formadora consigna l'evolució de les beneficiàries en les fitxes i butlletins d'avaluació que es presenten posteriorment a les reunions pedagògiques de l'equip de coordinació. Cada beneficiària disposa d'un dossier pedagògic de formació que agrupa les informacions generals que la concerneixen, les fitxes d'avaluació (relatives a les aptituds), els butlletins mensuals de formació tècnica (sobre les competències) i els informes sobre l'aplicació de la formació en el servei a la clientela. Aquest dossier és el document de base que acompanya la beneficiària en l'establiment i implementació del seu projecte professional.

El programa de rehabilitació a través de la formació i l'educació que organitza ASF de forma individualitzada i adaptada a les aptituds de cada mare soltera es troba en un constant procés de millora i adaptació, tant a nivell de la implementació dels plans i calendaris de formació i del seguiment i avaluació de les beneficiàries, com de la introducció de nous mòduls de formació. En aquest sentit, és d'esmentar que un dels reptes constants d'ASF és l'articulació de la formació impartida amb les exigències del servei a la clientela. Això implica la necessitat d'organitzar els horaris de la formació en funció del flux de la clientela, que depèn del moment del dia, de la temporada, etc.

Durant l'any 2020, les 32 beneficiàries dels programes de formació d'ASF, de les quals 12 estan adscrites a Aïn Sebaâ, han assistit regularment als cursos de formació professional i han realitzat pràctiques laborals (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). De tota manera, a causa de la situació d'emergència sanitària i les instruccions de les autoritats, s'han produït canvis significatius en el desenvolupament del programa al llarg de l'any. En aquest sentit es poden distingir quatre períodes:

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

Data d'execució		o bé, de	Data inici 01/01/2020	Data finalització 31/12/2020
-----------------	--	----------	--------------------------	---------------------------------

6)

Nom de l'activitat

5.1. Acompanyament per a la inserció laboral fora de l'associació i suport per a l'ampliació de la pla

Descripció

Les mares solteres integrades en els programes d'inserció d'ASF reben, durant el període de formació i treball en pràctiques, una remuneració setmanal, es beneficien de prestacions socials (cobertura sanitària, assegurança contra accidents) i els seus infants es troben assegurats a les guarderies de l'associació. Això els permet satisfer les seves necessitats bàsiques i les dels seus infants (allotjament, alimentació, atenció sanitària, roba). Aquestes prestacions milloren molt significativament les condicions de vida respecte a la situació anterior a la integració, caracteritzada per una gran carència de recursos.

Amb l'objectiu de facilitar la inserció professional fora de l'associació, en la darrera fase de la formació es forma les beneficiàries en la redacció d'un currículum, la preparació de sol·licituds de feina i la realització d'entrevistes de treball. Aquesta etapa formativa és dirigida per l'alfabetitzadora. Així mateix, ASF expedeix un certificat de formació.

Un cop finalitzat el període formatiu a ASF, les mares solteres es beneficien d'un servei de suport individualitzat, coordinat pel conjunt de l'equip de l'associació, que les acompanya en el procés de cerca de feina, a fi d'incrementar les possibilitats d'accedir a una autonomia econòmica estable i amb un sou digne. Aquest servei s'ofereix també des del CSMD a totes les ex-beneficiàries de l'associació que es troben sense feina (veure activitat 1.1), com demostra el fet que l'any 2020 s'han realitzat entrevistes amb 49 ex-beneficiàries per donar resposta a les seves sol·licituds relacionades amb la cerca de feina.

Durant l'any 2020, fruit d'aquest servei de suport individualitzat, 5 beneficiàries han accedit a un lloc de treball fora de l'associació un cop finalitzat el programa formatiu (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). La totalitat d'aquestes insercions en el mercat laboral s'han produït a principis d'any, ja que des de la declaració de l'estat d'emergència i el confinament de la població (amb el tancament general d'activitats econòmiques que la pandèmia de la COVID-19 ha provocat) no s'ha produït cap inserció professional. De tota manera, es considera que les mares integrades a ASF que realitzen pràctiques laborals en les activitats generadores d'ingressos que tenen lloc en els 3 centres es troben integrades en l'àmbit laboral, ja que tenen contactes d'aprenentatge amb un sou fix i es beneficien de prestacions socials.

Una altra estratègia d'ASF per a facilitar l'apoderament econòmic de les mares solteres que finalitzen la seva estada als programes d'inserció sociolaboral és una plataforma per a l'autoocupació, que constitueix una continuació lògica del programa de formació. La seva finalitat és permetre a les mares solteres constituir un capital propi que els permeti crear i gestionar una microempresa de manera autònoma.

Els serveis que ofereix la plataforma es concreten en la concessió d'un microcrèdit de 1.000 dirhams sense interès com a capital circulant per a l'explotació d'un dels 4 quioscos propietat de l'associació que es localitzen prop de l'Hospital Universitari Ibn Rochd de Casablanca. Cada quiosc es troba equipat i té un valor de 132.000 dirhams. En el contracte per a la gestió del quiosc s'estipula que la beneficiària es compromet a retornar el crèdit durant un període de 10 mesos, amb una quota mensual de 100 dirhams. En finalitzar el primer any, si la beneficiària ho desitja, es prorroga el contracte per un nou període d'un any renovable fins a un màxim de tres anys.

L'establiment es pot destinar a la venda de productes manufacturats (begudes, productes làctics, galetes, articles de tocador) i a serveis de restauració (esmorzars, aperitius i àpats econòmics). A través de les assistents socials, que s'encarreguen de les tasques d'informació i promoció dels serveis oferts per la plataforma a les mares solteres en el tram final dels seu període formatiu i de la gestió administrativa, ASF ofereix també un acompanyament durant el període inicial de funcionament de la microempresa. Aquesta plataforma ofereix a les mares que volen establir-se de manera autònoma una oportunitat per a posar en pràctica els aprenentatges adquirits, especialment en els àmbits de restauració, recepció i servei de clientela, gestió de petites existències i gestió de caixa, i contribueix a trencar l'espiral de marginació i pobresa a que es veien abocades.

Al principi de l'any 2020, 4 mares solteres explotaven els 4 quioscos de l'associació en situació d'autoocupació (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). Malauradament, en el moment en que es va decretar el confinament de la població es van veure obligades a tancar els establiments. Des d'aleshores ASF les ha recolzat amb donacions en espècie (productes alimentaris, productes d'higiene, etc.) i més tard ajudant-les en les sol·licituds per obtenir les ajudes que l'estat va posar en marxa per a les famílies sense recursos.

En el projecte inicial es proposava l'ampliació del capital disponible per a la concessió de microcrèdits de la plataforma d'autoocupació, a fi d'augmentar la seva capacitat pel que fa al nombre de mares solteres a les qual pot donar servei. A aquest efecte, es proposava un servei extern per a l'orientació, l'assessorament financer i el suport administratiu i jurídic necessari per a concretar l'ampliació. També es plantejava la participació de les mares solteres integrades en el darrer any dels programes d'inserció en el procés de disseny de l'ampliació. Aquesta activitat no s'ha pogut dur a terme a causa del tancament de les activitats econòmiques i la incertesa sobre la seva obertura. De tota manera es planteja executar l'ampliació prevista un cop la recuperació econòmica estigui consolidada.

			Data inici	Data finalització
Data d'execució		o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

7)

Nom de l'activitat: 6.1. Organització de tallers d'educació sexual i sensibilització per a joves.

Descripció: ASF disposa d'un programa de sensibilització i prevenció entre la joventut que es du a terme a través del CSMD. Les activitats que inclou aquest programa no van poder ser desenvolupades com era habitual al llarg de l'any 2020, a causa de la situació sanitària que va provocar inicialment el confinament de la població i posteriorment l'aprovació de restriccions en relació al desenvolupament d'esdeveniments, amb la seva afectació en els desplaçaments interurbans i en les trobades amb un nombre important de persones. De tota manera, es van desenvolupar les següents activitats, principalment durant els mesos de gener, febrer i la primera quinzena de març de 2020 (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte):

- de l'1 de gener al 14 de març de 2020:
- tallers de sensibilització i prevenció adreçats a la població estudiantil de centres escolars i universitaris: ASF ha acollit 5 grups d'estudiants en els tallers i debats dirigits i animats per l'alfabetitzadora: Centre de tècnics superiors BTS Al Khansa de Casablanca, Escola Nacional de Comerç i de Gestió de Casablanca, Escola Nacional de Comerç i de Gestió de Settat, Centre d'Educació Secundària Annour i Institut Americà de Casablanca. En total hi han participat 112 joves. S'ha tractat principalment la problemàtica de la mare soltera i de l'infant nascut fora del matrimoni i els serveis de suport disponibles, a més d'abordar altres qüestions com educació sexual i prevenció d'embarassos no desitjats, legislació i aspectes jurídics, avortament, relacions amb els mitjans de comunicació, col·laboració amb el sector associatiu, voluntariat i mecenatge, etc.

És de destacar que 3 d'aquests centres han realitzat posteriorment activitats voluntàries a l'associació per organitzar actes d'animació i aportar donacions en espècie per als infants i les seves mares. Aquest fet demostra la voluntat de les direccions dels centres docents, els estudiants i els professors per a implicar-se activament en la vida de l'associació i difondre el seu missatge en matèria de defensa dels drets de les dones i els infants. ASF ha facilitat els mitjans per a la realització d'aquests actes voluntaris.

- altres espais d'intercanvi amb la joventut: s'ha realitzat una conferència a nivell internacional per a les llevadores en formació de l'Institut Nacional de formació en la professió de llevadores de Brussel·les (Bèlgica), juntament amb una trobada-debat amb l'equip pedagògic d'aquest centre. Aquest acte, que va comptar amb la presència de la presidenta d'ASF, es va informar i sensibilitzar les més de 75 persones assistents sobre la problemàtica de les mares solteres i els infants nascuts fora del matrimoni al Marroc. També va suposar l'oportunitat per a difondre el missatge de l'associació, especialment mitjançant la sessió de signatura dels dos llibres de testimonis de mares solteres editats per ASF.
- realització de pràctiques acadèmiques externes a l'associació: ASF ha acollit una estudiant en pràctiques voluntària procedent de França, on estudia un màster de gestió de projectes humanitaris. En el marc de les seves pràctiques, aquesta estudiant ha participat activament amb l'alfabetitzadora en la realització de tallers de sensibilització adreçats a les beneficiàries. Les seves pràctiques locals a ASF, inicialment previstes de gener a juliol de 2020, es van haver d'escurçar a causa de la situació sanitària. A causa de la pandèmia, l'associació no ha pogut acollir altres estudiants en pràctiques als seus centres, ni cap projecte de final de carrera o treball de recerca, com era usual en períodes anteriors.

Aquestes activitats han estat dirigides i animades principalment per l'alfabetitzadora i les assistents socials del CSMD, acompanyades per membres del comitè de l'associació (presidenta, vicepresidenta, secretària general i/o encarregada de missió davant la presidenta) i alguns cops per mares solteres integrades en els programes d'ASF, que han aportat la seva paraula i el seu testimoni.

			Data inici	Data finalització
Data d'execució		o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

8)

Nom de l'activitat: 7.1. Organització d'actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic

Descripció

ASF disposa d'una estratègia de promoció del reconeixement dels drets fonamentals de les dones i la infància en general, i de les mares solteres i els seus infants en particular, que es desenvolupa a través del CSMD. Algunes de les activitats previstes inicialment en el marc d'aquesta estratègia no van poder ser desenvolupades l'any 2020 com era habitual en períodes anteriors, a causa de la situació sanitària que va provocar inicialment el confinament de la població i posteriorment l'aprovació de restriccions per al desenvolupament d'esdeveniments, amb la seva afectació en els desplaçaments interurbans i en les trobades amb un nombre important de persones. De tota manera, s'han pogut desenvolupar les següents activitats (veure indicadors a l'apartat 10.

Valoració del projecte):

- accions de promoció i de defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants adreçades al públic en general: durant el mes de febrer i la primera quinzena de març van tenir lloc 2 trobades-debat al centre Palmier d'ASF, amb presència de la presidenta d'ASF, adreçades al personal de dues empreses: una empresa de càtering (Sodexo) i un establiment financer de Casablanca.
- publicació d'articles de premsa i reportatges en mitjans de comunicació: durant l'any 2020 ASF ha publicat o col·laborat en la publicació de 26 articles, reportatges, entrevistes amb la presidenta d'ASF Mme. Aïcha Ech Chenna i vídeos en 20 mitjans de comunicació: L'Economiste, Agence MAP, La Tribune, Femmes du Maroc, Radio Mars, L'Opinion, VH magazine, Bladi.net, PanoraPost, 2M.ma, LesAfricaines.net, La Marocaine de l'Orphelin, Crea-Helb, WAC, CERSS - Centre d'Etudes et de Recherches en Sciences Sociales, Joojmedia, Fédération des Ligues des Droits des Femmes, Engageons-nous, Tanja7 i Le Desk.
- col·laboració amb el sector associatiu: El tercer sector, principalment les associacions que treballen en l'àmbit dels drets de les dones i de la infància al Marroc, es va veure sorprès per l'aparició de la pandèmia de la COVID-19 que va afectar especialment els col·lectius més vulnerables com les mares solteres i els seus infants. Les primeres setmanes es van dedicar essencialment a intentar organitzar accions de solidaritat i de supervivència, tant per a les beneficiàries dels diferents programes com per a les mateixes organitzacions. Posteriorment, gràcies a l'ús de les noves tecnologies (especialment les plataformes d'intercanvi a distància tipus Zoom o Team) i malgrat les mancances detectades en aquest àmbit en la infraestructura disponible, ASF ha participat en diverses reunions amb diferents actors de la societat civil que treballen en el suport a les mares solteres i la infància vulnerable, especialment a la regió de Gran Casablanca. Amb aquests actors s'ha consolidat i incrementat la col·laboració i la cooperació i s'han acordat diverses accions de forma concertada per fer front als nous reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia. A més de continuar amb la derivació d'expedients entre associacions en funció de les necessitats de cada dona demandant del servei i de l'àmbit d'intervenció de cada entitat, s'han creat sinèrgies per a la compra conjunta de medicaments i productes específics per evitar la propagació de la COVID-19, amb el consegüent abaratiment de preus, la calendarització coordinada dels serveis prestats per empreses externes (com la desinfecció de centres) i la definició d'estratègies d'actuació conjuntes, especialment en la tasca d'informació sobre els tipus d'ajuda que poden sol·licitar les dones en situació vulnerable al govern marroquí i la prestació de serveis de suport per efectuar les sol·licituds corresponents. Amb aquestes associacions s'ha creat també un grup de pressió per a realitzar demandes a les administracions marroquines (municipal i nacional) i institucions internacionals.

Aquesta col·laboració s'ha realitzat amb major intensitat amb 13 associacions de la regió de Gran Casablanca: Institution Nationale de Solidarité avec les Femmes (INSAF), Samusocial, Terre des hommes, Ligue Marocaine pour la Protection de l'Enfance (LMPE), Congrégation des Soeurs de la Charité, Association Basma, SOS Villages d'Enfants, Association Bayti, Association Marocaine de l'Orphelin, Association Marocaine de Lutte contre la Violence a l'égard des femmes, Ligue Démocratique pour les Droits de la Femme (LDDF), MRA Mobilising for Rights Associates i Centre FAMA/AMDF-Association Marocaine des Droits des Femmes.

Gràcies a l'experiència, les estadístiques i l'argumentari per a la defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants que disposa el CSMD, ASF també ha participat en l'elaboració de diferents informes realitzats conjuntament per associacions i recolzats per organismes marroquins i internacionals. En aquest àmbit són de destacar e "Informe de les ONG sobre els drets de les dones al Marroc", en el qual han col·laborat 33 organitzacions no governamentals coordinades per l'Association Marocaine des Droits des Femmes (AFMD) amb el suport del Consell Nacional de Drets Humans (CNDH) del Marroc, i els documents "Informe paral·lel de les ONG marroquines sobre l'aplicació de la Declaració i Plataforma de Beijing 1995 - 2020. Situació de la dona a Marroc 25 anys després de Beijing" i "Violències contra les dones i les nenes en temps de crisi: l'experiència del confinament al Marroc", ambdós elaborats amb el suport de l'ONU-Dones – Marroc. Aquest darrer informe ha estat elaborat per 19 organitzacions de la societat civil que disposen de centres d'escolta de dones víctimes de violències.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

Data d'execució o bé, de

9)

Nom de l'activitat

Descripció

Les mesures de confinament de la població i l'estat d'emergència sanitària que va decretar el govern marroquí a causa de la pandèmia de la COVID-19, especialment les restriccions a la mobilitat de la població i el tancament d'activitats econòmiques, suposen un greu obstacle per a l'accés de les mares solteres al mercat laboral o el manteniment del seu lloc de treball, fins i tot en el marc de l'economia submergida on treballen moltes d'elles. Aquest fet, que s'afegeix a la tradicional discriminació social, econòmica i legislativa que pateix aquest col·lectiu, agreuja la situació de vulnerabilitat i el risc de precarietat de moltes mares solteres i els seus infants i posa en perill el seu accés als serveis bàsics d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària. Per fer front a aquesta situació, moltes associacions marroquines s'han plantejat la necessitat d'incrementar el suport assistencial a aquest col·lectiu durant la vigència de les restriccions. En el cas d'ASF, l'estat d'emergència ha provocat el tancament de les guarderies, els centres de formació i les activitats que generen ingressos (restaurants, pastisseria i hammam oberts al públic) on les beneficiàries efectuen pràctiques laborals. Les mares integrades a l'associació han passat el confinament domiciliari amb els seus infants en els allotjaments de lloguer de què disposen i, en els períodes en que s'ha permès la realització d'activitats presencials en grups reduïts, s'ha establert una rotació de les mares en les activitats formatives, de forma que un grup assisteix als cursos i un altre té cura dels infants en els seus domicilis. Malgrat l'absència o la manca de continuïtat de les pràctiques laborals, que ha generat una dràstica disminució dels ingressos de l'associació, ASF ha garantit des de l'inici de la pandèmia la remuneració completa que reben les mares integrades en els seus programes. El manteniment d'aquests sous ha permès a aquestes dones continuar amb el pagament dels seus allotjaments de lloguer. Addicionalment les assistents socials han prestat un servei d'acompanyament per a donar suport a les mares en la relació amb els arrendadors. ASF també els proporciona una cistella setmanal gratuïta amb productes d'alimentació i higiene per a elles i els seus infants, de forma que tenen cobertes les seves necessitats bàsiques. Amb anterioritat a la pandèmia, ASF ja proporcionava a les mares i els seus infants l'àpat del migdia els dies laborables, mentre que actualment es faciliten els productes d'alimentació i higiene per a tota la setmana. Així mateix, s'ha mantingut i reforçat l'assistència sanitària, a domicili en cas necessari, gràcies als serveis prestats per personal mèdic voluntari i del comitè directiu d'ASF.

Tant la distribució d'aliments i productes d'higiene com l'assistència sanitària no s'han limitat a les mares integrades en els programes d'inserció sociolaboral, sinó que s'ha ampliat el nombre de beneficiàries amb la inclusió de 45 mares ex-beneficiàries de l'associació en anys anteriors que es troben en situació de gran vulnerabilitat a causa de la pèrdua de la seva feina i de les 4 mares que gestionen els quioscos d'ASF gràcies a la plataforma d'autoocupació, que han hagut de tancar aquests establiments per la situació d'emergència sanitària. Per tant, durant l'any 2020 s'han vist beneficiades d'aquests serveis un total de 72 famílies (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

La posada en marxa i la continuïtat durant tot l'ant 2020 d'aquest procés d'acompanyament i cobertura de necessitats bàsiques de les famílies beneficiàries ha fet necessària una reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació. És d'esmentar que, malgrat que en el projecte inicial presentat al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (Pr. 3477) es preveia que aquesta activitat tingués una durada de 6 mesos (del 15 de març al 15 de setembre), s'han mantingut la totalitat dels serveis fins a finals d'any, ja que la continuïtat d'algunes de les restriccions provocades per la pandèmia i l'agreujament de la crisi econòmica han impedit una millora de les dificultats que pateixen les mares solteres i els seus infants per a la cobertura de les seves necessitats bàsiques d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària.

Aquesta activitat ha contemplat la realització de tres actuacions diferenciades, adreçades totes elles a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat:

- Dotació de recursos econòmics per pagar l'allotjament: s'ha efectuat un pagament setmanal en efectiu a les mares solteres integrades en els programes d'inserció socioeconòmica d'ASF que mantenien el seu allotjament de lloguer, ja que els contractes es troben a nom de cada beneficiària. Aquesta remuneració, per un import de 300 dirhams, s'ha efectuat a un nombre de mares variable (d'un màxim de 24 mares a inicis de la pandèmia a un mínim de 14 durant el mes de novembre de 2020). Aquesta variació és provocada perquè algunes beneficiàries han traslladat la seva residència durant alguns períodes al domicili de la seva família o de coneguts i, per tant, han abandonat l'allotjament de lloguer. Les assistents socials d'ASF han efectuat un servei d'acompanyament a les mares en la relació amb els seus arrendadors.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

Data d'execució		Data inici	Data finalització
	o bé, de	01/01/2020	31/12/2020

Nom de l'activitat 9.1. Establiment de les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propaga

Descripció

Amb l'objectiu de donar compliment a les mesures de prevenció i control necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball i formació d'ASF, l'associació ha posat en marxa un conjunt d'accions que inclouen la desinfecció i neteja periòdica d'aquests locals i la dotació de material de prevenció i equips de protecció individual contra la COVID-19. L'execució d'aquesta activitat ha provocat un important increment de la despesa que no estava inclòs en la previsió pressupostària inicial de l'associació per a l'any 2020. A fi de reduir aquesta afectació s'han signat contractes de llarga durada amb empreses de desinfecció i de subministrament de productes de neteja i de material sanitari. Alhora, s'ha intensificat la col·laboració amb les associacions de suport a les dones de la regió de Gran Casablanca per a dissenyar actuacions conjuntes que han redundat també en un abaratiment dels preus de compra d'aquests subministraments i en la coordinació de les tasques de desinfecció de locals. Finalment, a causa de la manca i/o el preu elevat en el mercat marroquí d'alguns productes indispensables per a la seguretat de les beneficiàries i les treballadores d'ASF, l'associació ha efectuat diverses crides a través de les xarxes socials, gràcies a les quals s'han obtingut donacions en espècie de particulars solidaris per un valor d'uns 26.000 dirhams.

Aquesta activitat s'adreça específicament a les 32 famílies (32 mares i 33 infants) integrades en els programes d'ASF i a les 42 persones assalariades i voluntàries que treballen a l'associació (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), però també a totes les persones usuàries d'aquests espais: 1.512 mares solteres i dones que han patit violència de gènere que sol·liciten atenció al CSMD i clientela de les activitats generadores d'ingressos propis (restaurants, càtering, menjadors escolars, pastisseria, centre de bellesa i hammam). Per tant, durant l'any 2020 s'han vist beneficiades d'aquests serveis més de 1.600 persones.

La necessitat de posar en marxa aquestes actuacions no previstes ha fet necessària una reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació.

Aquesta activitat ha contemplat la realització de dues actuacions diferenciades, adreçades:

- Neteja i desinfecció periòdiques dels centres d'acollida i formació d'ASF (centre Palmier, centre Aïn Sebaâ i centre CMF): s'ha contractat una empresa externa de desinfecció especialitzada que ha efectuat 12 desinfeccions dels locals d'ASF (4 desinfeccions a cada centre). Així mateix s'ha efectuat la compra de material per a la neteja i desinfecció d'aquests locals. Aquesta tasca l'ha efectuat una treballadora d'ASF que ha compaginat les funcions d'auxiliar guarderies i neteja, aproximadament amb un 50% del seu temps de treball dedicat a cada feina.
- Dotació de productes d'higiene específics contra la COVID-19 per a les beneficiàries i treballadores d'ASF: s'ha efectuat la compra de productes d'higiene i prevenció específics contra la COVID-19 (gel hidroalcohòlic, solució antisèptica, catifes desinfectants, guants, mascaretes, termòmetres frontals, etc.), que han complementat la dotació gratuïta obtinguda a través de donacions en espècie de particulars.

Data d'execució o bé, de Data inici Data finalització

11)

Nom de l'activitat

Descripció

Data d'execució o bé, de Data inici Data finalització

12)

Nom de l'activitat

Descripció

Data d'execució o bé, de Data inici Data finalització

7 - Dades i contribució de la contrapart principal i altres

7.1 Aportació de la contrapart al projecte

L'Association Solidarité Féminine, contrapart del projecte, ha aportat 54.610,35 € (el 59,42% del cost total). Aquesta aportació es concentra exclusivament en les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on assumeix el 61,48% del total de la despesa: 44,14% del cost del personal local, 77,95% de les despeses de funcionament de les seues locals (comunicacions), 98,48% de l'adquisició de material fungible per a la formació i capacitat, 19,72% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina, 100% de les despeses d'allotjament de mares solteres i els seus infants i 17,05% de les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises.

No s'inclou en aquest cost la tasca d'organització que ha dut a terme el personal directiu de l'entitat, tot i que és de destacar que Hafida Elbaz, responsable del projecte per part d'ASF i de recursos humans de l'associació, conjuntament amb Rachida Khaddar, comptable d'ASF, gestionen la contractació i assignació del personal a cadascuna de les tasques que implica el projecte i la imputació de la despesa a les respectives partides.

A més d'aquests recursos econòmics, ASF ha aportat els següents recursos humans i infraestructurals:

- personal contractat per ASF:
 - 2 assistents socials del CSMD
 - 1 escoltadora del CSMD, que ha deixat la feina a finals de setembre de 2020:
 - 2 educadores: 1 a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ i 1 al centre Palmier
 - 1 auxiliar de guarderia i responsable de les tasques de neteja dels locals
 - 1 formadora del centre d'Aïn Sebaâ
 - 1 alfabetitzadora i responsable d'emmagatzematge i distribució de productes a les mares solteres i els seus infants
- personal voluntari d'ASF: es disposa d'una advocada que treballa al CSMD i d'un metge que presta els serveis d'atenció sanitària a les mares solteres i infants integrats a l'associació, a més de la resta de membres del comitè de l'associació.
- Infraestructures i materials:
 - locals d'ASF: centre Palmier (seu també del CSMD), centre Aïn Sebaâ i centre CMF (hammam-spa). El cost d'aquests locals no es contempla en el pressupost del projecte.
 - servei de telefonia i internet als centres d'ASF
 - materials i uniformes de treball per als cursos de formació d'Aïn Sebaâ i Palmier
 - materials per als tallers d'alfabetització i sensibilització de les beneficiàries
 - productes d'alimentació, d'higiene i medicaments per a les mares solteres i infants integrats a l'associació
 - despeses de visites hospitalàries, farmàcia i laboratoris d'anàlisi de les beneficiàries i els seus infants
 - materials i productes de neteja i desinfecció contra la COVID-19 i serveis externs de desinfecció dels locals
 - productes específics per a la prevenció contra la COVID-19
 - material d'oficina i serveis de manteniment de material informàtic
 - despeses d'allotjament de les mares solteres integrades a l'associació i els seus infants

En el pressupost del projecte també s'inclouen les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises.

A més d'aquests recursos humans, infraestructurals i materials, la llarga experiència d'ASF després de 35 anys de trajectòria en l'execució de serveis d'acompanyament a les mares solteres i els seus infants al Marroc i en la defensa dels seus drets, així com en l'execució de projectes de cooperació internacional (amb una intensa col·laboració amb IMA des del 2015), és garantia de la qualitat dels serveis oferts, de l'existència de coneixements suficients per a l'execució de les activitats i de la viabilitat del projecte a nivell tècnic i organitzatiu.

L'Association Solidarité Féminine treballa per programes integrats i complementaris (programa CSMD, programa formacions professionals i activitats generadores d'ingressos i programa guarderies). Aquests programes es modulen en cadascun dels centres de l'associació. A més ASF disposa d'un programa de sensibilització i prevenció entre la joventut i d'una estratègia de promoció del reconeixement dels drets fonamentals de les mares solteres i els seus infants, que du a terme en col·laboració amb altres associacions marroquines que treballen en aquest àmbit.

És de destacar que tot el personal contractat per ASF per a l'execució de les activitats segueix anualment un període de formació (durant els mesos de gener i febrer) per tal d'adaptar els seus coneixements i el desenvolupament de les seves funcions als canvis que es plantegen en els programes a través dels quals treballa l'associació (). Aquesta formació té també l'objectiu d'adaptar els desenvolupament pràctic dels programes a les característiques específiques de les beneficiàries directes que accedeixen a cada programa en un període de temps determinat, tenint sempre en compte els canvis socials que s'estan duent a terme al Marroc en els darrers anys. Aquesta formació garanteix l'adaptació de les activitats executades a les característiques socials, culturals i econòmiques de les beneficiàries i facilita l'assoliment dels objectius establerts.

També és d'esmentar que ASF compta amb un equip operatiu format per personal contractat i un comitè de direcció, format per personal voluntari que les funcions d'orientar i validar les estratègies de l'associació. L'organització interna es caracteritza per la professionalització i autonomia de gestió del personal operatiu i la separació de rols i atribucions entre aquest personal i el comitè directiu. Aquesta separació clara de funcions permet una gestió més eficient de l'associació.

7.2 Altres contraparts locals vinculades o ajuts al projecte. Explicar si es inclòs o complementa altres projectes de desenvolupament a la zona

El projecte no s'ha executat en col·laboració directa amb altres contraparts locals.

De tota manera, és de destacar que el projecte s'emmarca plenament en el programa general de suport i inserció sociolaboral a les mares solteres que desenvolupa ASF des de l'any 1985 a la regió del Gran Casablanca.

Altres actors de la societat civil marroquina, utilitzant estratègies i estructures organitzatives diferents, també aborden la problemàtica de les mares solteres i els seus infants en aquesta regió metropolitana. Entre ells destaquen la Institution Nationale de Solidarité avec les Femmes (INSAF), Samusocial, Terre des homes, Ligue Marocaine pour la Protection de l'Enfance (LMPE), Congrégation des Soeurs de la Charité, Association Basma, SOS Villages d'Enfants, Association Bayti, Association Marocaine de l'Orphelin, Association Marocaine de Lutte contre la Violence a l'égard des femmes, Ligue Démocratique pour les Droits de la Femme (LDDF), MRA Mobilising for Rights Associates i Centre FAMA/AMDF-Association Marocaine des Droits des Femmes. Tots aquests actors desenvolupen múltiples accions de forma concertada per donar resposta a la gran demanda de serveis de suport i acollida per al col·lectiu de mares solteres i els seus infants en una regió que concentra el major nombre de mares solteres del Marroc. Es constata una gran complementarietat entre els projectes d'aquestes entitats, tant a nivell d'objectius com de metodologies d'intervenció, malgrat les diferents accions prioritzades per cada entitat. Aquesta complementarietat permet la derivació de casos entre associacions en funció de les necessitats de cada dona i l'àmbit d'intervenció de cada entitat, així com la col·laboració per a l'execució d'accions concertades per a fer front als nous reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia (veure activitat 7.1 Organització d'actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic en general, el sector associatiu i els responsables polítics, apartat Col·laboració amb el sector associatiu). Aquest fet posa de manifest la qualitat de la col·laboració i dels serveis oferts pel sector associatiu.

En els darrers anys, la col·laboració entre les entitats marroquines de defensa dels drets de la dona i la infància s'ha intensificat considerablement, impulsant una nova agenda per a la consolidació de la igualtat de gènere i la protecció de la infància a través de la creació de nous fronts de mobilització i grups de pressió. En aquest sentit, destaquen per la seva creixent influència "La primavera de la dignitat", un moviment d'associacions que lluiten per una legislació penal que protegeixi les dones de la discriminació i la violència, i la Plataforma CDE, una xarxa d'organitzacions que treballen per a la protecció de la infància. En aquestes dues xarxes associatives hi participa molt activament ASF (veure activitat 7.1).

Malgrat que la tasca desenvolupada fins ara pel sector associatiu ha permès portar a la llum pública la greu problemàtica de les mares solteres i els seus infants, encara es troba a faltar un marc legal i normatiu específic per a la protecció d'aquests col·lectius especialment vulnerables i es detecten dificultats per a posar en pràctica de forma efectiva els canvis normatius aprovats. La nova agenda d'aquests moviments associatius se centra especialment en la sensibilització de la societat i l'aprovació de nous canvis legislatius.

A més de les aportacions de l'Association Solidarité Féminine, s'ha comptat amb les següents aportacions per a l'execució del projecte:

- Subvenció de l'Ajuntament de Terrassa, a través del projecte COSB00034/20: 4.444,00 € (4,84% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 95% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on l'Ajuntament de Terrassa assumeix l'11,90% del cost del personal local, i en un 5% a les activitats desenvolupades per personal d'IMA (viatges i estades i remuneració de personal propi), on assumeix el 7,24% del cost total.
- Subvenció de l'Ajuntament de Caldes de Montbui, a través del projecte Pr. 3388: 6.500,00 € (7,07% del cost total). Aquesta aportació es destina totalment a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on l'Ajuntament de Caldes de Montbui assumeix el 18,01% del cost del personal local i l'1,52% de l'adquisició de material fungible per a la formació i capacitació.
- Subvenció del Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD), a través del projecte Pr. 3477: 19.073,87 € (20,75% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 97,4% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on el FCCD assumeix el 18,05% del cost del personal local, el 22,05% de les despeses de funcionament de les seus locals (comunicacions) i el 70,66% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina. El 2,6% de l'aportació del FCCD es destina a les activitats desenvolupades per personal d'IMA (viatges i estades i remuneració de personal propi), on assumeix el 16,25% del cost total.
- Aportació d'Amics dels Infants del Marroc (IMA): 7.277,97 € (7,92% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 67,7% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on IMA assumeix el 7,90% del cost del personal local, el 9,62% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina i el 82,95% de les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises. El 32,3% de l'aportació d'IMA es destina a les activitats desenvolupades per personal propi (viatges i estades i remuneració de personal), on assumeix el 76,51% del cost total.

L'aportació d'IMA ha estat satisfeta en part per la recollida de fons solidaris (crowdfunding) que efectua anualment l'entitat per al finançament del projecte de col·laboració amb ASF (al 2020 es va efectuar els mesos de maig i juny). A través d'aquesta campanya es van recollir uns 2.580 € en 50 donacions. Aquests fons es destinen exclusivament al finançament de les activitats desenvolupades per ASF al Marroc. La resta de l'aportació d'IMA es satisfà amb els ingressos de les quotes de les persones associades a l'entitat i fons propis de reserva.

Les aportacions de l'Ajuntament de Terrassa, l'Ajuntament de Caldes de Montbui, el FCCD i IMA destinades a finançar les activitats desenvolupades per personal local al Marroc (34.219,55 €) s'han transferit al compte corrent d'ASF a mesura que s'han anat rebent els fons subvencionats, mitjançant 7 transferències efectuades els mesos de gener, abril, juliol i desembre de 2020 i gener i febrer de 2021.

Les aportacions destinada a finançar les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya (3.076,29 €) s'han assignat al pagament de les nòmines del personal fix al final de cada mes corrent i de les factures corresponents als viatges i estades al Marroc del coordinador general d'IMA en la seva data de pagament.

A més dels recursos econòmics, IMA ha aportat els següents recursos humans i infraestructurals:

- personal remunerat d'IMA:

- 1 coordinador general de l'entitat: participa amb ASF en la definició, el seguiment i l'avaluació del projecte. Ha realitzat una visita a Casablanca. Treballa 85 hores/mes (20 h voluntàries i 65 h remunerades com a professional autònom). Dedicat al projecte el 20% del temps de treball total.

- 1 persona contractada que desenvolupa tasques de secretaria tècnica de l'associació. Realitza un total de 76 hores/mes i dedica el 5% del temps a la gestió del projecte.

- personal voluntari d'IMA:

- 3 persones voluntàries que formen part de la Junta directiva d'IMA (president, secretaria i tesorera). Participen en el seguiment del projecte i en la seva avaluació.

- 4 persones voluntàries associades a l'entitat que col·laboren en tasques específiques de comunicació, disseny gràfic, organització d'activitats, divulgació de notícies, assessorament legal, etc.

- Infraestructures i materials:

- local d'IMA a Barcelona, des d'on es realitzen les tasques de gestió, seguiment i avaluació del projecte pròpies del personal d'IMA. El cost d'aquest local no es contempla en el pressupost del projecte.

Els recursos humans, infraestructurals, materials i financers dels quals s'ha disposat per a l'execució del projecte durant l'any 2020, tant per part d'ASF com d'IMA, han estat suficients i han garantit la seva viabilitat.

7.3 Capacitació dels destinataris per a la continuïtat del projecte i el seu manteniment autònom

Els programes d'inserció sociolaboral que es desenvolupen en els centres d'ASF es caracteritzen per la capacitació de les mares solteres beneficiàries, de cara al seu accés a una autonomia financera que no depengui d'ajuts externs un cop finalitzat el període màxim de 3 anys d'integració a l'associació. En aquest sentit el projecte promou un augment molt significatiu de l'ocupabilitat i de les capacitats de rehabilitació social, d'exigibilitat de drets i de participació política de les beneficiàries, gràcies als següents aspectes:

- els cursos d'alfabetització i els tallers de sensibilització als drets i deures, la ciutadania i la igualtat milloren la capacitat de les beneficiàries per exigir els seus drets i la seva participació política, alhora que contribueixen a la seva dignificació personal i enfortiment psicològic. Aquesta millora incrementa les capacitats per a la inserció social i la vida autònoma.

- els cursos de formació professional capaciten les beneficiàries per a la seva futura inserció laboral i incrementen les seves capacitats de manteniment autònom a nivell econòmic.

- la realització de pràctiques laborals i la remuneració econòmica que reben les beneficiàries les inicien en la seva autonomia financera. Alhora, la seva participació en les tasques de gestió de les activitats generadores d'ingressos i els cursos que reben d'iniciació al codi de treball milloren la seva ocupabilitat i la capacitat d'adaptació a futurs llocs de treball.

- la formació per a la cerca de feina i l'aprofitament dels recursos de la plataforma per a l'autoocupació de les mares solteres que han finalitzat els programes formatius (a través de la concessió de microcrèdits per a la posada en marxa de petits negocis), garanteixen l'apoderament de les beneficiàries de forma permanent, en el sentit que promou l'adquisició d'autonomia financera i l'accés a ocupacions dignes i estables.

L'execució del present projecte ha posat l'èmfasi en la capacitació professional i la millora de l'ocupabilitat de les beneficiàries dels programes a través de les activitats 3.1, 4.1 i 5.1.

També cal fer esment que les activitats de sensibilització i formació per a la prevenció dels embarassos no desitjats, adreçades majoritàriament a la població estudiantil femenina (activitat 6.1), han de tenir com a conseqüència a mig i llarg termini una reducció del nombre de mares solteres, especialment en les edats més joves, i, per tant, una menor necessitat de finançament dels programes de suport adreçats a aquest col·lectiu.

A nivell de la sostenibilitat econòmica del projecte a nivell general un cop acabat el finançament extern, cal tenir present les dificultats amb què es troben els programes de rehabilitació i inserció sociolaboral de les mares solteres en el context institucional i sociocultural actual del Marroc. Les accions de suport a les mares solteres en situació de gran vulnerabilitat (enteses en un sentit ampli, des de l'acompanyament i orientació inicial fins a la integració en programes d'acollida residencial i inserció sociolaboral) s'han de plantejar en un primer moment des d'un punt de vista assistencial, amb l'objectiu de donar cobertura a les necessitats bàsiques de les dones i infants afectats. És en aquest sentit que es plantegen especialment les activitats 1.1, 1.2 i 8.1.

Aquest enfocament assistencial s'ha de mantenir com a mínim durant les fases inicials (accés i primera acollida) de qualsevol programa de suport a aquest col·lectiu, per tal de garantir l'accés de les dones sense capacitat econòmica als programes. Un exemple d'aquest caràcter assistencial és el que es dona a Catalunya amb la Xarxa d'atenció i recuperació integral a les dones que pateixen violència masclista. Aquesta xarxa ofereix un conjunt de recursos i serveis públics de caràcter gratuït per a l'atenció, l'acolliment, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones que han patit o pateixen violència masclista i els seus fills i filles. Únicament en les fases més avançades dels programes de rehabilitació i inserció sociolaboral, quan les beneficiàries ja disposen d'una certa capacitació i un enfortiment psicològic suficient, es pot plantejar el finançament autònom del programa, de forma total o parcial, a través del desenvolupament d'activitats que generin ingressos per part de les beneficiàries. En aquest sentit es poden plantejar de cara al futur les activitats 3.1, 4.1 i 5.1, a més de l'activitat 2.1 que facilita la conciliació familiar i laboral.

Al Marroc avui dia no hi ha cap servei públic d'atenció i suport a les mares solteres i els seus infants, ni tampoc cap prestació social de caràcter econòmic de la qual pugui beneficiar-se aquest col·lectiu. Els únics programes d'aquest tipus són els que s'ofereixen des de les associacions no governamentals, que realitzen serveis de caràcter gratuït que es financen a través de subvencions de l'estat marroquí (56% del finançament total d'aquestes associacions segons un estudi de la Plataforma CDE realitzat l'any 2017), fons internacionals públics i d'ONG (25%) i donacions privades (19%). Aquesta situació de discriminació econòmica del col·lectiu de mares solteres i els seus infants es veu agreujada pel fet que el Codi de Família vigent al Marroc diferencia entre filiació legítima i filiació il·legítima (aquesta darrera afecta els infants nascuts de relacions extramatrimonials sense reconeixement de paternitat) i nega els drets derivats de la filiació paterna (pensió alimentària, herència, etc.) als infants il·legítims. En conseqüència, la mare soltera ha d'assumir plenament la càrrega econòmica de la criança dels seus infants.

Per aquesta raó, mentre no hi hagi un canvi en el model de serveis socials públics implantat al Marroc que doni cobertura a les necessitats de les mares solteres i els seus infants, acompanyat d'un canvi legal respecte a les obligacions econòmiques del pare envers els seus fills i filles, independentment de si són nascuts en el marc d'una relació conjugal o fora d'ella, és absolutament necessari continuar amb l'aportació de fons externs per al finançament d'aquest tipus de programes.

El present projecte ha posat un èmfasi especial en les activitats de sensibilització i mobilització de la població i de les entitats del tercer sector existents al Marroc per a la promoció i defensa dels drets de les dones i dels infants, així com en la participació en moviments i plataformes associatives que lluiten per canvis legislatius que protegeixin les dones contra la violència i la discriminació i per la millora de les condicions de vida dels infants en situació de vulnerabilitat i les seves famílies (veure activitats 6.1 i 7.1). Els resultats assolits fins ara a nivell legislatiu són del tot insuficients, malgrat detectar-se un canvi notable en els paràmetres culturals de part de la societat marroquina, que defensa el principi de la igualtat entre gèneres, i en part de la classe política, que ha afavorit l'aprovació d'alguns canvis legals. Cal continuar treballant en aquest camí per tal de fer efectives les fites aconseguides i consolidar la igualtat de la dona i la protecció de la infància a través de noves reformes jurídiques, institucionals i polítiques. Amb l'objectiu d'afavorir l'aprovació d'un marc legal i normatiu per a la protecció de les mares solteres i els seus infants al Marroc, els moviments associatius han centrat la seva agenda per als propers anys en l'obtenció de prestacions de caràcter econòmic (fer accessibles a qualsevol dona que visqui sola, tingui infants a càrrec i es trobi en situació de precarietat, les ajudes directes previstes pel decret aprovat l'any 2014, que actualment només estan destinades a les dones vídues que es troben en aquesta situació) i de prestacions de serveis públics gratuïts d'atenció i suport a les mares solteres i els seus infants, que garanteixin el seu benestar social i la seva qualitat de vida, així com en l'aprovació de canvis legislatius en l'àmbit del reconeixement de la paternitat i del compliment efectiu de les obligacions econòmiques del pare envers el manteniment econòmic de tots els seus fills i filles. Aquestes reivindicacions són encara més urgents davant la situació creada per la crisi sanitària, econòmica i social provocada per la pandèmia de la COVID-19, que ha afectat especialment els col·lectius més vulnerables com les mares solteres i els seus infants.

Únicament quan es disposi d'un marc legal i normatiu d'aquest tipus, l'assoliment del qual només es pot plantejar a mig o llarg termini, es podrà considerar que els programes de rehabilitació i inserció sociolaboral de les mares solteres al Marroc són sostenibles sense l'aportació de fons externs per al seu finançament.

De tota manera, cal tenir present que ASF ha dut a terme en els darrers anys una estratègia de diversificació d'ingressos amb l'objectiu d'assegurar la seva autonomia financera i la viabilitat econòmica dels seus programes en el temps. Gràcies a aquesta estratègia, ASF tenia a finals del 2019 un elevat nivell d'autofinançament: el 70% de les seves necessitats pressupostàries quedaven cobertes per les activitats generadores d'ingressos que desenvolupa l'associació en els seus tres centres (restaurants, servei de càterring, servei de menjadors escolars, pastisseria, centre de bellesa i hammam i venda de productes manufacturats), així com per la venda de llibres propis i les petites aportacions efectuades per donants particulars marroquins. La resta del pressupost total d'ASF quedava garantit, d'una banda, per la signatura de convenis de col·laboració amb associacions i fundacions privades marroquines i internacionals (principalment la Fundació Opus Prize i la Fundació Zindel Hilti, però també Amics dels Infants del Marroc) i els fons públics de cooperació internacional. Aquests convenis aportaven el 27% dels ingressos d'ASF de l'any 2019. Únicament el 3% del pressupost d'ASF es finançava a través a fons públics de l'estat marroquí. Aquest elevat nivell d'autofinançament, que contrasta amb el tipus de finançament de la majoria d'altres associacions marroquines d'aquest sector en les quals la majoria dels ingressos provenen de fonts externes, posa de manifest l'esforç d'ASF per garantir la sostenibilitat econòmica i financera dels programes que desenvolupa.

Aquesta estructura d'ingressos s'ha vist profundament alterada pels efectes de la pandèmia, a causa de l'aturada de les activitats generadores d'ingressos propis (i per tant de l'anul·lació d'aquesta font d'aportacions durant bona part de l'any 2020) i de la disminució de les donacions de particulars i entitats socials col·laboradores que pateixen també una situació econòmica difícil en aquests moments. Aquesta reducció d'ingressos, juntament amb la necessitat d'incrementar les despeses en conceptes no previstos per donar compliment a les mesures de prevenció contra la propagació de la pandèmia, han fet necessària una reestructuració del pressupost. ASF ha pogut fer front a aquesta situació gràcies a l'equilibri pressupostari dels anys anteriors, l'absència de deutes i l'existència d'un fons propi de contingència generat després de l'atorgament del Premi Opus Prize l'any 2009. De tota manera, el manteniment del desequilibri pressupostari durant l'any 2021 posa en perill la continuïtat dels programes i serveis prestats per ASF. Les activitats d'aquest projecte tenen l'objectiu d'ajudar a ASF a recuperar el seu nivell d'autofinançament.

8 - Seguiment del projecte

8.1 Mecanismes de seguiment del projecte

La metodologia de treball per a l'execució del projecte ha partit de la reflexió conjunta entre les dues entitats que participen en el projecte (IMA i ASF) per a la cerca de solucions que permetin fer front als reptes per a millorar la situació de les mares solteres i els seus infants al Marroc. A partir d'aquesta reflexió es van definir conjuntament les activitats a desenvolupar. La relació entre les dues entitats no es limita doncs al suport financer per part d'IMA a les activitats desenvolupades, sinó que IMA pren part també en la definició del projecte.

Totes les activitats executades al Marroc han estat gestionades directament per ASF. La responsabilitat de l'execució, el seguiment i l'avaluació del projecte al Marroc recau, per part d'ASF, en Hafida Elbaz, encarregada de missió davant la presidenta i directora de l'associació, a més de responsable de recursos humans. Hafida Elbaz ha comptat amb la col·laboració d'Aïcha Ech-Chenna, presidenta d'ASF, per a la validació de les activitats. Aquestes dues persones han estat de baixa des de finals de l'any 2020 fins ben entrat el 2021 a causa de contagi per la COVID-19. Per aquesta raó, la darrera fase d'execució del projecte i en gran mesura la seva avaluació ha estat una tasca compartida per Hafida Elbaz, Laila Majdouli, secretària general d'ASF, i les responsables dels diferents eixos de treball d'ASF (especialment l'eix social, que inclou el Centre de Suport a Mares en Dificultat i les guarderies, i l'eix de formació i activitats generadores d'ingressos). Aquest canvi en les persones responsables i la necessària consolidació de les vies de comunicació entre les noves interlocutores del projecte per part d'ASF i el responsable per part d'IMA han comportat retards en l'avaluació definitiva del projecte i en la seva justificació. Aquesta situació s'ha vist agreujada per la impossibilitat de realitzar viatges al Marroc per part del coordinador general d'IMA a causa de la pandèmia de la COVID-19 i per la negativa del Consolat d'Espanya a

Casablanca a realitzar la compulsa dels documents justificatius, al·legant que no era competent en aquesta matèria. Per resoldre aquesta darrera problemàtica, ASF va cercar una administració marroquina que efectués la compulsa dels documents, que finalment es va efectuar al Districte de Anoual - Maârif de Casablanca, tot i que amb nous retards provocats per la celebració d'eleccions generals, regionals i municipals al Marroc el mes de setembre de 2021.

La gestió financera del projecte i la justificació de les despeses és responsabilitat de la comptable d'ASF, Rachida Khaddar.

Tant Hafida Elbaz, amb la col·laboració de Laila Majdouli, com Rachida Khaddar, han gestionat l'avaluació interna realitzada per ASF, l'assignació del personal a cadascuna de les activitats i l'assignació de les despeses a les respectives partides. A més, en cada un dels tres centres d'ASF (Palmier, Aïn Sebaâ i CMF) es disposa d'una responsable que coordina i avalua les activitats específiques que s'hi desenvolupen.

Per part d'IMA, la responsabilitat de la definició, el seguiment i l'avaluació del projecte recau en Oscar de Rosselló, coordinador general de l'associació.

La resolució de les incidències i dificultats detectades en la gestió del projecte que sobrepassen les atribucions d'ASF fixades en el conveni signat entre les dues entitats, la posada en marxa d'accions de correcció per al correcte assoliment dels resultats previstos i la redacció consensuada dels informes de justificació s'han efectuat mitjançant reunions via Skype, converses telefòniques i missatges de correu electrònic i de whatsapp entre les responsables per part d'ASF i el responsable per part d'IMA. L'avaluació conjunta del projecte també ha tingut com a objectiu la millora de la programació i el disseny de la continuïtat del projecte per a l'any 2021 i següents. A més, IMA ha efectuat un seguiment presencial del desenvolupament del projecte en una visita a la seu d'ASF i al centre d'Aïn Sebaâ realitzada a finals de febrer de 2020.

IMA s'ha responsabilitzat de la presentació de la memòria justificativa del projecte, a partir de l'informe d'execució d'activitats i avaluació de resultats consensuat amb ASF.

A més dels indicadors d'impacte que constaven en el projecte inicial, els resultats dels quals es poden observar a l'apartat 10.

Valoració del projecte, s'han establert els següents indicadors d'actuació, que mesuren el volum de productes i/o serveis realitzats i la seva evolució en relació a l'any anterior:

- Nombre total de persones contractades per al desenvolupament del projecte: 8 persones
- Nombre total anual d'hores treballades per les persones contractades per al desenvolupament del projecte: 13.9684 hores
- Nombre de persones contractades al CSMD: 4 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al CSMD: 6.688 hores
- Nombre de persones contractades al centre d'Aïn Sebaâ: 2 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al centre d'Aïn Sebaâ: 3.648 hores
- Nombre d'altres persones contractades: 2 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al centre d'Aïn Sebaâ: 3.648 hores
- Percentatge de variació del resultat obtingut l'any 2020 en relació al 2019 per a cada un dels indicadors d'impacte establerts: veure apartat 10. Valoració del projecte

- Nombre de viatges i dies d'estada al Marroc per part del personal d'IMA: 1 viatge i 5 dies

- Nombre de viatges i dies d'estada a Catalunya per part del personal d'ASF: 0 viatges

A l'apartat 9.4 Justificació de les diferències respecte el pressupost inicial es fan constar també els indicadors de recursos establerts inicialment, que mesuren els recursos esmerçats per a la realització del projecte i el grau de compliment del pressupost previst.

A més d'aquest procés intern d'avaluació, s'havien previst dos processos externs. El primer d'ells s'ha realitzat satisfactòriament a través de l'auditoria econòmica anual encarregada per ASF al Cabinet PFK Marroc. Aquesta auditoria certifica la correcta assignació de partides i el balanç de l'entitat per a la seva presentació davant la Secretaria General del Govern del Marroc.

En segon lloc, estava prevista la certificació de l'execució del projecte i l'avaluació del nivell d'assoliment dels objectius establerts per una entitat aliena al mateix, AMANE (Association Meilleur Avenir pour Nos Enfants), que havia adquirit el compromís d'efectuar aquesta tasca en un termini de 45 dies des de la finalització de les activitats. A causa de la pandèmia de la COVID-19, aquesta entitat va suspendre temporalment la seva activitat presencial i els desplaçaments interns al Marroc des de setembre de 2020 fins a març de 2021 i, posteriorment, a partir de juliol de 2021, coincidint amb els períodes de major incidència dels contagis per COVID-19 al Marroc i de restriccions més estrictes establertes per les autoritats sanitàries. Per aquesta raó, a data d'avui no s'ha pogut obtenir l'informe de certificació. De tota manera, es fan constar les dades del tercer avaluador a l'apartat 8.3, ja que s'han iniciat converses amb AMANE per avaluar la possibilitat d'efectuar aquest informe en les properes setmanes.

8.2 Documentació gràfica de la realització del projecte. Caldrà aportar un recull de fotografies i/o vídeo en suport informàtic

Es transmet el recull de fotografies a través de wetransfer.

8.3 Dades del Tercer Avaluador

Entitat o institució	AMANE (Association Meilleur Avenir pour Nos Enfants)		
Adreça	3 rue Larache, Hassan - Rabat (Concha Badillo)		
Telèfon	212.537.708.003	Correu electrònic	amane@amanemena.org

9 - Modalitat de justificació a la que s'acull

(marcar la casella que correspongui)

- a) Amb presentació de factures, minuts i altres justificants
Poden acollir-se a aquesta modalitat totes les entitats, independentment de la quantitat subvencionada
- b) Amb compte justificatiu simplificat
Poden acollir-se aquelles entitats que hagin rebut una subvenció de fins a 3.000 Euros
- c) Amb compte justificatiu amb informe d'auditoria
Poden acollir-se aquelles entitats que hagin rebut una subvenció de més de 60.000 Euros

9.1 Relació de despeses del cost total del projecte, activitat o servei subvencionat

Concepte de la despesa	Import	Observacions
Adquisició de material fungible	9.733,79 €	Inclou material per a la formació, material d'oficina, ut
Alimentació	7.233,86 €	Productes d'alimentació i higiene per a mares soltere
Comunicacions	977,99 €	Cost de servei telefònic i connexió a internet
Personal	35.464,32 €	Inclou només personal local
Personal	2.541,01 €	Inclou només personal d'IMA (personal en seu)
Treballs realitzats per altres empreses*	1.073,83 €	Contractació d'empreses externes de desinfecció cor
Treballs realitzats per altres empreses*	1.666,27 €	Contracte de manteniment de material informàtic
Viatges i desplaçaments	535,28 €	Inclou viatges, desplaçaments i dietes de personal d'
Altres*	4.073,11 €	Medicaments i productes de salut per a mares soltere
Altres*	650,63 €	Despeses de visites hospitalàries, farmàcia i laborato
Altres*	27.361,57 €	Despeses d'allotjament de mares solteres i els seus i
Altres*	594,52 €	Comissions bancàries de transferències i despeses d
Total despeses		91.906,18 €

* detalleu el concepte a la columna d'observacions

9.2 Relació d'ingressos obtinguts per a la realització del projecte, activitat o servei subvencionat

Concepte de l'ingrés	Import	Observacions
Subvenció municipal	4.444,00 €	
Subvenció d'altra administració*	19.073,87 €	Subvenció FCCD Projecte 3477
Subvenció d'altra administració*	6.500,00 €	Subvenció Ajuntament de Caldes de Montbui Projecte
Recursos propis	7.277,96 €	Fons aportats per Amics dels Infants del Marroc (IMA
Recursos propis	54.610,35 €	Fons aportats per la contrapart local (ASF)
Total ingressos		91.906,18 €

* detalleu el concepte a la columna d'observacions

9.3 Resultat (despeses - ingressos)

Total despeses	91.906,18 €
Total ingressos	91.906,18 €
Total	0,00 €

9.4 Justificació de les diferències respecte el pressupost inicial (*si s'escau*)

El pressupost d'execució del projecte presenta moltes diferències respecte el pressupost inicial, a causa de les modificacions que ha provocat la crisi de la COVID-19 des de mitjans del mes de març de 2020 en totes les activitats desenvolupades per ASF. En aquest sentit, és de destacar que s'han hagut de posar en marxa diverses mesures de contingència no previstes per fer front als impactes de la pandèmia, tant a nivell de contenció i prevenció de la propagació de la COVID-19 com de resposta davant els efectes que han tingut les mesures de confinament de la població i l'estat d'emergència sanitària decretat pel govern marroquí.

A nivell de les despeses, el pressupost total del projecte ha passat dels 40.886,99 € previstos inicialment a 91.906,18 € en el pressupost executat. Aquesta diferència de 51.019,19 € suposa un augment del 124,8% sobre el pressupost inicial.

L'increment és provocat principalment per la realització d'activitats no previstes inicialment, com la dotació de productes d'alimentació, higiene i salut, assistència sanitària i recursos econòmics per pagar l'allotjament a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19 (activitat 8.1) i l'establiment de les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF (activitat 9.1). Aquestes dues activitats han comportat una despesa directa total de 41.292,35 €, que suposa el 80,9% de l'increment del pressupost total i es desglossa en les següents partides:

- 27.361,57 € de despeses d'allotjament de mares solteres i els seus infants
- 6.821,76 € d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants
- 4.073,11 € d'adquisició de medicaments i productes de salut per a mares solteres i els seus infants
- 650,63 € de despeses de visites hospitalàries, farmàcia i laboratoris d'anàlisi de les beneficiàries dels programes d'ASF
- 644,94 € d'adquisició de productes per a la neteja i desinfecció dels centres de treball d'ASF
- 666,51 € d'adquisició de productes de prevenció i higiene específics contra la propagació de la COVID-19
- 1.073,83 € de contractació d'empreses externes per a la desinfecció contra la COVID-19 dels centres de treball d'ASF

També s'han produït desviacions pressupostàries en les activitats previstes, a causa de la seva adaptació a la situació sanitària, el compliment de les mesures de restricció d'aforaments en guarderies i centres de formació establertes pel govern marroquí i la reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació que ha comportat la nova situació. Aquestes desviacions han provocat l'increment de les següents partides:

- Augment del 10,6% de les despeses de personal local (increment de 3.392,21 €), provocat principalment pel canvi de personal al CSMD (en el projecte inicial es preveia la contractació d'una assistenta social i dues escoltadores, però finalment s'han contractat dues assistents socials, amb un salari més elevat, i una escoltadora que s'ha mantingut a l'associació fins el mes de setembre) i per la contractació d'una nova persona amb les funcions d'auxiliar de guarderies (veure activitat 2.1), que també és la responsable dels treballs de neteja dels centres de treball d'ASF.
- Augment del 38,5% de les despeses de funcionament de les seus locals (increment de 271,77 €), provocat per la inclusió al pressupost final del cost del servei telefònic i internet del centre Palmier (no previst inicialment) a causa del trasllat de les activitats d'alfabetització i formació de mares solteres a aquest centre (veure activitats 3.1 i 4.1). Aquest increment s'ha donat tot i la manca de contractació d'un assessorament extern per a l'ampliació del capital disponible per a la concessió de microcrèdits a través de la plataforma d'autoocupació creada per ASF (veure activitat 5.1), actuació per a la qual s'havien pressupostat 275 € en el projecte inicial.
- Augment del 193% de les despeses d'adquisició de materials per a les seus locals (increment de 6.919,50 €), sense incloure els materials necessaris per a desenvolupar les activitats no previstes en el projecte inicial. Aquest augment és provocat per la inclusió al pressupost final del cost del material per als cursos de formació professional i els tallers de sensibilització a les beneficiàries i del vestuari de treball per a les pràctiques laborals tant del centre d'Aïn Sebaâ (previst inicialment) com del centre Palmier (no previst), en el qual s'han desenvolupat les activitats formatives a partir del 15 de juny (veure activitat 4.1). Així mateix, també ha augmentat la partida de material d'oficina, ja que s'han incorporat les despeses de compra de material de suport informàtic i el contracte de manteniment de material informàtic vigent per tot l'any 2020, amb un cost total de 1.666,27 €. Per contra, s'ha reduït en un 72% la partida d'adquisició de productes d'alimentació per als infants del centre d'Aïn Sebaâ a causa del tancament d'aquesta guarderia entre el 16 de març i el 30 de setembre i l'alternança a partir d'aquesta data de períodes breus de tancament i períodes d'obertura amb restriccions en els aforaments (veure activitat 2.1).

- Augment del 1.507% de les despeses indirectes d'administració corresponents a comissions de transferències i despeses de canvi de divises (increment de 561,15€), provocat per l'augment de l'import total de fons transferits a ASF i el major nombre de transferències efectuades, a més de l'increment de les comissions bancàries per aquests conceptes.

Per contra, en l'àmbit de les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya s'ha produït una reducció les despeses finalment executades respecte de les previstes inicialment del 31,5% (reducció de 1.414,16 €). Aquesta disminució és provocada principalment per l'anul·lació d'un dels viatges previstos per part del coordinador d'IMA a Casablanca per motiu de les restriccions de vols internacionals a causa de la pandèmia. Això ha suposat un estalvi de 1.214,72 €. També s'ha reduït en un 7,3% el cost de les remuneracions del personal d'IMA adjudicades al projecte (coordinador general i secretària tècnica).

A nivell dels ingressos, la variació entre el pressupost executat i el pressupost previst inicialment és equivalent a la que es dona en les despeses: augment de 51.019,19 € que suposen un increment del 124,8% sobre el pressupost inicial. Mentre que no han variat

les aportacions dels ajuntaments de Terrassa i de Caldes de Montbui (4.444 € i 6.500 € respectivament), hi ha hagut una nova aportació de fons a través de la subvenció rebuda del Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) per import de 19.073,87 € (20,75% dels ingressos totals). Aquesta subvenció correspon al projecte Pr. 3477. Ajuda d'emergència per a mantenir les accions de suport a les mares solteres i els seus infants al Marroc en un context de COVID-19, presentat al FCCD el mes de juny de 2020 en el marc de la campanya "MÓN LOCAL COVID-19" i resolt en successives aprovacions realitzades els mesos de juliol, novembre i desembre de 2020 i gener de 2021.

També hi ha hagut un augment molt significatiu de l'aportació efectuada per la contrapart local, l'Association Solidarité Féminine, que ha passat dels 21.305,20 € previstos en el pressupost inicial als 54.610,35 € del pressupost finalment executat. Aquest increment del 156,32% ha provocat que l'aportació d'ASF suposi un 59,42% dels ingressos totals del projecte, quan inicialment aquesta participació era només del 52,11%. L'augment de la contribució d'ASF posa de manifest el seu ferm compromís per continuar donant un suport sense fissures a les mares solteres i els seus infants en la difícil situació de crisi provocada per la pandèmia de la COVID-19.

L'aportació d'IMA s'ha reduït lleugerament en relació a les previsions inicials (reducció del 15,7%), a causa de la disminució dels costos de les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya (viatges i estades al Marroc del personal d'IMA i remuneracions d'aquest personal), que són assumits en un 76,5% per IMA.

Instruccions per emplenar els apartats 9.5 i 9.6

- És imprescindible que estiguin emplenats correctament per poder validar la justificació de la subvenció atorgada. S'han d'emplenar tots el camps.
- Utilitzeu els botons laterals de cada línia per afegir l'espai per a cada factura o justificant.
- Al posar l'import de la factura i el percentatge imputat a la subvenció atorgada, el formulari us donarà l'import que serà imputat com a despesa. Comproveu que les quantitats són correctes.
- En cas de subvenció a partir de 3.000€, heu de fer la presentació de factures i justificants de despeses. Recordeu que el format ha de ser en pdf i que l'ordre dels documents digitalitzats ha de ser el mateix que la relació d'aquests apartats.

9.5 Relació de factures justificatives o compte justificatiu que corresponen a l'import de la subvenció atorgada

Núm. ordre	Nom del proveïdor	NIF del proveïdor	Número factura	Data factura	Import en divises	Import en €	% imputat	Import imputat	Data pagament
1)	Société d'exploitation et de gestion Hôtelière S	6900783	51335	27/02/2020	2239.01	220,41 €	38,905	85,75 €	27/02/2020
2)	Oscar de Rosselló Ester	35021622M	2020/2	03/02/2020		931,70 €	10,909	101,64 €	03/02/2020
Subtotal justificat								187,39 €	

9.6 Relació de despeses de personal

Núm. ordre	Tipus de document	Període nòmina per preceptor	NIF del preceptor	Nom i cognoms del preceptor	Categoria professional	Import en divises	Import €	% imputat	Import imputat
1)	Nòmina	agost 2020	185334937	Majdi Wahiba	Assistentia social	3824,00	353,99 €	72,587	256,95 €
2)	Nòmina	setembre 2020	185334937	Majdi Wahiba	Assistentia social	3824,00	353,99 €	100	353,99 €
3)	Nòmina	novembre 2020	185334937	Majdi Wahiba	Assistentia social	3327,00	307,98 €	100	307,98 €
4)	Nòmina	desembre 2020	185334937	Majdi Wahiba	Assistentia social	3327,00	307,98 €	90,182	277,74 €
5)	Nòmina	juliol 2020	198232703	Amrani Zerrifi Fouzia	Escoltadora	3043,00	281,69 €	26,054	73,39 €
6)	Nòmina	agost 2020	198232703	Amrani Zerrifi Fouzia	Escoltadora	3043,00	281,69 €	100	281,69 €
7)	Nòmina	setembre 2020	198232703	Amrani Zerrifi Fouzia	Escoltadora	2998,00	277,53 €	100	277,53 €
8)	Nòmina	setembre 2020	198042022	Mounaouar Fatiha	Educadora guarderia	1664,00	154,04 €	41,009	63,17 €

9)	Nòmina	octubre 2020	198042022	Mounaouar Fatiha	Educadora guarderia	3302.00	305,67 €	100	305,67 €
10	Nòmina	abril 2020	126549644	Chami Hind	Formadora	3744.00	346,58 €	16,709	57,91 €
11	Nòmina	maig 2020	126549644	Chami Hind	Formadora	3744.00	346,58 €	100	346,58 €
12	Nòmina	abril 2020	199099569	Bentouire Khadija	Alfabetitzadora i encarregad ⁺	3532.00	326,96 €	100	326,96 €
13	Nòmina	maig 2020	199099569	Bentouire Khadija	Alfabetitzadora i encarregad ⁺	3532.00	326,96 €	100	326,96 €
14	Nòmina	juny 2020	199099569	Bentouire Khadija	Alfabetitzadora i encarregad ⁺	3532.00	326,96 €	100	326,96 €
15	Nòmina	juliol 2020	199099569	Bentouire Khadija	Alfabetitzadora i encarregad ⁺	3532.00	326,96 €	100	326,96 €
16	Nòmina	agost 2020	199099569	Bentouire Khadija	Alfabetitzadora i encarregad ⁺	3532.00	326,96 €	95,052	310,78 €
17	Nòmina	desembre 2020	44000862E	Sara Álvarez Millán	Secretaria tècnica d'IMA		1.091,84 €	3,24	35,38 €
							Subtotal justificat		4.256,61 €
							Total justificat per l'entitat		4.444,00 €

Terrassa, 30 de setembre de 2021

10. VALORACIÓ DEL PROJECTE PER PART DE L'ENTITAT

Criteris de Qualitat

Analitza i valora la qualitat de les actuacions realitzades i el grau d'ajustament a les previsions:

Indicadors	Valoració				
	1	2	3	4	5
S'han complert els terminis d'execució?	☐	☐	☐	☐	☒
S'han fet les actuacions previstes?	☐	☐	☐	☒	☐
S'ha mantingut la qualitat del programa segons les previsions del projecte?	☐	☐	☐	☐	☒
S'ha arribat a les persones destinatàries previstes?	☐	☐	☐	☐	☒

Criteris d'impacte social

Analitza i valora els resultats del projecte en temes d'impacte i utilitat social

Valoració

S'han assolit els resultats previstos? Quina valoració feu dels resultats obtinguts?

Objectiu específic 1: Donar suport, orientació i acompanyament a dones maltractades, mares solteres i llurs infants i garantir els seus drets com a ciutadanes.

Resultat 1.1: Totes les persones que sol·liciten atenció al CSMD han rebut suport, orientació i acompanyament.

Indicadors:

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

Quin és l'impacte en la població beneficiària del programa o la projecció de la ciutat? Explica com el projecte ha beneficiat a les persones que han participat.

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

Si s'ha treballat en terme d'inclusió social, perspectiva de gènere i d'accessibilitat universal, quins han estat els resultats obtinguts?

VEURE DOCUMENT COMPLET ADJUNT

3 - Resum del projecte, activitat o servei

3.1 Descripció breu

El projecte s'emmarca en els programes de prevenció de l'abandonament infantil a través de la rehabilitació socioeconòmica i l'apoderament de les mares solteres que desenvolupa l'Associació Solidarité Féminine (ASF) a Casablanca (Marroc).

La present memòria justificativa integra els resultats dels tres projectes presentats per IMA a les convocatòries de subvencions de l'Ajuntament de Terrassa (projecte COSB00034/20), l'Ajuntament de Caldes de Montbui (Pr. 3388) i el Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (Pr. 3477). Aquest darrer incorporava la posada en marxa de diverses mesures de contingència per fer front als impactes que la crisi de la COVID-19 ha tingut i té en el desenvolupament de les activitats d'ASF i els seus col·lectius destinataris, tant a nivell de prevenció de la propagació de la pandèmia com de resposta davant els efectes que tenen les mesures decretades pel govern marroquí arran de la declaració de l'estat d'emergència sanitària. Aquesta estratègia ha estat debatuda en el marc de les reunions de cooperació amb altres entitats socials de suport a les dones que actuen a la regió de Gran Casablanca.

Les activitats desenvolupades i els principals resultats assolits són els següents:

1. S'ha prestat un servei d'orientació i suport per a l'acompanyament administratiu, legal i social i el seguiment psicològic a persones en situació vulnerable, principalment dones víctimes de violències de gènere i mares solteres. Aquest servei, prestat a través del Centre de Suport a les Mares en Dificultats, ha beneficiat a 1.512 persones adultes i 954 infants fills de mares solteres. En el cas de les mares solteres s'ha verificat la disponibilitat de la documentació personal necessària i la inscripció de l'infant al Registre Civil, resolent-se les deficiències detectades per a garantir els seus drets i els dels seus infants com a ciutadanes i ciutadans de ple dret.
2. Els programes d'inserció sociolaboral que desenvolupa ASF en els seus tres centres, d'una durada màxima de 3 anys, han acollit 32 mares solteres i 33 infants en situació de vulnerabilitat. El centre d'Aïn Sebaâ, que atén les mares de major vulnerabilitat, ha acollit 12 mares i 13 infants, que han rebut un servei d'atenció i cures quotidianes, alimentació, seguiment mèdic, sessions d'estimulació i psicomotricitat, educació preescolar i enfortiment del vincle mare-infant. També s'han iniciat processos per a la reconciliació de la mare amb la seva família i/o amb el progenitor de l'infant a fi d'obtenir el reconeixement de paternitat.
3. S'han realitzat cursos d'alfabetització funcional, cívica i legal a les mares del centre d'Aïn Sebaâ, amb l'objectiu d'enfortir-les psicològicament, dignificar-les personalment i augmentar la seva capacitat per exigir els seus drets. A més de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura, s'ha informat i sensibilitzat les mares sobre els seus drets i deures, els drets dels seus infants, la ciutadania i la igualtat. També s'han realitzat tallers de prevenció de prevenció i educació sanitària.
4. Les 12 mares del centre d'Aïn Sebaâ han rebut cursos de formació professional, amb una iniciació a les ocupacions vinculades amb la restauració i la costura, i han efectuat pràctiques laborals en el restaurant existent al centre i el servei d'elaboració de menús escolars d'un centre educatiu proper. Aquesta formació millora la seva capacitat per inserir-se professionalment fora del centre. Durant la integració a l'associació les beneficiàries reben una remuneració i es beneficien de prestacions socials.
5. S'ha acompanyat les mares solteres que han finalitzat el període de formació en la seva inserció laboral fora de l'associació, a través d'un suport individualitzat per a la cerca de feina i la concessió de microcrèdits per a l'explotació en situació d'autoocupació d'un dels quioscos propietat d'ASF. L'any 2020 5 beneficiàries han accedit a un lloc de treball fora de l'associació un cop finalitzat el programa i 4 mares solteres han gestionat els quioscos de forma autònoma. Aquesta activitat tanca el recorregut de les mares solteres a ASF, trencant l'espiral de marginació i pobresa a que es veien abocades. El servei d'acompanyament per a la cerca de feina s'ha ofert també a 49 ex-beneficiàries de l'associació que han perdut la feina a causa dels efectes de la crisi de la COVID-19.
6. Tot i les mesures de prevenció de la pandèmia decretades el mes de març de 2020, s'han realitzat 5 tallers adreçats a l'alumnat de centres escolars i universitaris, als quals han assistit 112 joves. En aquests tallers s'ha sensibilitzat la joventut envers la problemàtica social de la mare soltera i l'infant nascut fora del matrimoni i s'ha efectuat una educació sexual per a la prevenció dels embarassos no desitjats. També s'ha realitzat una conferència a nivell internacional, amb una assistència de 75 persones, i s'ha acollit una estudiant en pràctiques acadèmiques.
7. S'han realitzat 2 actes de promoció i defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants adreçats al públic en general, s'han publicat 26 articles en mitjans de comunicació i s'ha col·laborat en l'elaboració de 3 informes amb el suport d'organismes institucionals marroquins i internacionals. Així mateix, s'han acordat diverses accions concertades amb 13 associacions de la regió de Gran Casablanca que treballen en l'àmbit dels drets de les dones i de la infància per fer front als reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia. També s'ha participat amb la Plataforma CDE, una xarxa d'organitzacions que treballen per a la protecció de la infància, en la defensa dels drets d'aquest col·lectiu i la promoció de canvis legislatius i normatius que millorin les condicions de vida dels infants en situació de vulnerabilitat i les seves famílies.
8. S'ha efectuat una distribució gratuïta de productes d'alimentació, higiene i salut i s'han prestat serveis d'assistència sanitària a 72 mares solteres i els seus infants que es troben en situació d'extrema

vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19. També s'ha dotat de recursos econòmics per pagar l'allotjament a 24 mares solteres integrades en els programes d'inserció socioeconòmica d'ASF que mantenien el seu allotjament de lloguer. Amb aquestes ajudes s'ha garantit a aquestes famílies la cobertura de les sense necessitats bàsiques d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària.

9. S'han posat en marxa totes les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF, com la neteja i desinfecció periòdiques dels locals i la dotació de productes d'higiene específics contra la COVID-19 (gel hidroalcohòlic, solució antisèptica, catifes desinfectants, guants, mascaretes, termòmetres frontals, etc.). Aquestes mesures han beneficiat especialment les 32 famílies (32 mares i 33 infants) integrades en els programes d'ASF i les 42 persones assalariades i voluntàries que treballen a l'associació, però també totes les persones usuàries dels locals d'ASF.

3.2 Modificacions que s'hagin produït respecte al projecte presentat

ASF havia iniciat l'any 2020 amb molt d'entusiasme i confiança, encoratjada en la seva tasca pels bons resultats assolits l'any 2019, quan es van superar amb escreix els indicadors d'impacte de l'any anterior, i per la imminent finalització dels importants treballs de reforma que s'havien dut a terme en els centres de formació i generació de beneficis de Palmier i CMF, així com per la posada en marxa d'una reorganització de l'equip de gestió i els òrgans de seguiment interns, fruit de diversos tallers interns interactius i de la concertació i avaluació amb els diferents agents que intervenen a l'associació.

ASF es preparava doncs per executar les activitats planificades en els seus tres centres per a l'acompanyament social de les mares solteres i els seus infants, la formació professional i la inserció econòmica, la defensa dels drets d'aquests col·lectius, la sensibilització de l'opinió pública (en especial la joventut) i el desenvolupament de les activitats generadores d'ingressos.

Però la pandèmia de la COVID-19 començava a aparèixer el mes de febrer de 2020 i es va acabar de concretar a inicis de març, amb l'aparició del primer cas declarat de COVID-19 al Marroc, precisament a Casablanca el 2 de març. L'any 2020 es va convertir des d'aleshores en un any particularment difícil a tots els nivells pels impactes de la pandèmia, tant a l'àmbit del treball sobre el terreny de l'Association Solidarité Féminine com a l'àmbit nacional.

ASF no ha escatimat esforços per a posar en marxa una estratègia d'emergència ja des d'inicis del mes de març, d'acord amb les mesures de seguretat dictades pel Ministeri de l'Interior i el Ministeri de Salut, per fer front a aquesta situació inesperada i sense precedents, plena d'incerteses i amb disposicions i consignes per part de les autoritats que canviaven freqüentment. La posada en marxa d'aquesta estratègia va representar un nou aprenentatge per a ASF i va afectar el desenvolupament de totes les activitats, ja que contemplava la reorganització de tot el treball de l'associació per a posar en marxa mesures de contingència per afrontar els impactes de la pandèmia, tant a nivell de contenció i prevenció de la propagació de la COVID-19 com de resposta davant els efectes que han tingut les mesures de confinament de la població i l'estat d'emergència sanitària en els col·lectius destinataris del projecte i en la mateixa associació. En un primer moment són de destacar els següents aspectes no previstos en els projectes inicialment presentats:

- Organització, ja des de finals de febrer, de tallers d'informació, sensibilització i educació sobre els comportaments i les mesures necessàries contra la propagació de la COVID-19 per al conjunt de les mares solteres beneficiàries dels programes d'ASF, sota la conducció de metges voluntaris (veure activitat 3.1)
- Sensibilització i informació dels equips de treball sobre les mesures preventives contra el contagi i la propagació de la COVID-19 (comportaments i actituds barrera).
- Col·locació de rètols informatius sobre les mesures sanitàries i remodelació dels espais de treball.
- Instauració de reunions per al seguiment del compliment de les normes establertes.
- Instauració del teletreball en tot l'equip d'ASF, reduint al màxim la presència física de persones en els centres, i posada en marxa d'un grup de WhatsApp amb participació de les treballadores, el personal voluntari i el comitè, dedicat a la comunicació, l'intercanvi d'informacions i l'organització i desenvolupament de reunions en línia.
- Preparació de les autoritzacions de desplaçament de les beneficiàries integrades en els programes d'ASF i de l'equip de treball per a la seva presentació davant les autoritats, en compliment de les mesures de confinament de la població.
- Suspensió dels darrers treballs de remodelació de les instal·lacions que es duïen a terme al centre Palmier (el muntacàrregues estava en procés d'instal·lació) i al centre CMF (es realitzaven treballs a la sala d'esports per a resoldre problemes d'estanquitat), ja que l'empresa contractada no disposava de mà d'obra a causa del confinament i l'estat d'emergència sanitària.
- Aturada del procés de redacció i posada en marxa d'una planificació estratègica i un pla de negocis per a desenvolupar i promoure les activitats comercials generadores d'ingressos, que es realitzava amb l'assessorament del Boston Consulting Group – Marroc. El projecte no es va reprendre fins a finals de 2020.
- Anul·lació de diversos projectes de col·laboració per a la recaptació de fons.
- Establiment per part de les assistents socials del CSMD d'un servei d'escolta, informació i orientació de dones en situació vulnerable a través de telèfon mòbil i missatges de whatsapp, i difusió d'aquestes

noves formes de prestació del servei pels canals de comunicació de l'associació. Durant el període de confinament les possibilitats de recursos i de solucions alternatives que les assistents socials podien proposar a les persones en dificultats eren quasi inexistent, ja que els centres d'acollida, les administracions públiques i les institucions estaven tancades o no disponibles. Aquests canvis van comportar una reestructuració del personal del CSMD, amb la substitució d'una de les dues escoltadores per una segona assistenta social i el cessament de la segona escoltadora a finals de setembre (veure activitat 1.1).

- Tancament de les tres guarderies i centres de formació d'ASF, amb el qual les mares beneficiàries dels programes es van haver de quedar als seus domicilis amb els seus infants en compliment de les mesures de confinament de la població. Cal tenir en compte que la formació al centre Palmier tot just començava a assolir la seva intensitat habitual amb la incorporació de noves beneficiàries després de la imminent finalització de les obres de millora realitzades l'any anterior (veure activitats 2.1, 3.1 i 4.1).
- Aturada dels processos de selecció i integració de noves beneficiàries als programes interns de l'associació (veure activitat 1.1).
- Creació d'un grup de WhatsApp, conduït per les assistents socials amb la participació d'una psicòloga, per a l'acompanyament, la informació i la sensibilització a distància de les beneficiàries (principalment amb activitats d'educació cívica i educació en els drets), així com per al seguiment del seu estat de salut i el dels seus infants i la difusió de recordatoris de les mesures sanitàries (veure activitat 3.1).
- Aturada total de les activitats generadores d'ingressos que es realitzen als tres centres d'ASF, on les beneficiàries efectuen les pràctiques laborals: restaurants, servei de càtering, servei de menjadors escolars, pastisseria, centre de bellesa i hammam-spa i venda de productes manufacturats. Ja al mes de febrer, amb anterioritat a l'aparició del primer cas de COVID-19 al Marroc, diverses empreses amb les quals ASF havia arribat a acords per a realitzar actes als restaurants de l'associació van procedir a anul·lar les seves reserves i comandes. Aquest va ser el cas de la iniciativa Friday Couscous i de l'organització d'àpats per a grups en actes d'empresa de Technopark Marroc (un conjunt d'empreses informàtiques i del sector de l'energia verda), la Cambra de Comerç Francesa, el grup JTI (multinacional del sector del tabac) o l'agència de viatges OAT, que enviava un grup cada dia. Així mateix, des de l'anunci del primer cas de COVID-19, la freqüentació dels restaurants i del centre CMF (hammam-spa) va disminuir considerablement i es va aturar completament a partir del 16 de març (veure activitat 4.1). Això ha generat una important disminució dels ingressos d'explotació i, en conseqüència, un dèficit important en el pressupost de l'any 2020, tenint en compte la contribució que havien d'aportar les activitats generadores d'ingressos per al pagament de les despeses de funcionament i de formació, la remuneració de les beneficiàries, etc.
- Aturada del servei d'acompanyament de mares solteres que finalitzen la formació per a la seva inserció laboral fora de l'associació, a causa del tancament general d'activitats econòmiques que les mesures de confinament de la població i la declaració de l'estat d'emergència va provocar. Per la mateixa raó, també es va suspendre l'ampliació prevista del capital disponible per a la concessió de microcrèdits a través de la plataforma d'autoocupació, ja que els quioscos propietat d'ASF va haver de romandre tancats (veure activitat 5.1).
- Anul·lació del programa de sensibilització i prevenció entre la joventut que es realitza habitualment amb diversos establiments educatius, de la realització de pràctiques acadèmiques externes a l'associació i dels actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic en general i el sector associatiu, a causa inicialment del confinament de la població i posteriorment de l'aprovació de restriccions en els desplaçaments interurbans i en l'aforament de determinats actes. Com a conseqüència d'aquesta suspensió, es van reduir significativament les donacions en espècie i la realització d'actes complementaris adreçats als infants i les mares solteres integrades a ASF que realitzaven molts establiments educatius als locals de l'associació (veure activitats 6.1 i 7.1).
- Posada en marxa d'un procés d'acompanyament i cobertura de les necessitats bàsiques de les famílies beneficiàries (mares i infants), amb una distribució mensual de productes no peribles d'alimentació, higiene i salut, una distribució setmanal de productes frescos d'alimentació i un servei d'assistència sanitària a domicili en cas necessari i d'acompanyament en visites hospitalàries, al dentista i a laboratoris d'anàlisi (principalment per a la realització de tests PCR i d'antígens). Aquest servei, inicialment previst només per a les beneficiàries dels programes d'inserció sociolaboral d'ASF, es va ampliar a 45 mares ex-beneficiàries de l'associació que es trobaven en situació de gran vulnerabilitat per la pèrdua de la seva feina i a les 4 mares que gestionaven els quioscos d'ASF gràcies a la plataforma d'autoocupació, que havien hagut de tancar aquests establiments. La posada en marxa d'aquest servei va comportar la dedicació parcial de l'alfabetitzadora a les tasques de proveïment, emmagatzematge i organització de la distribució de productes (veure activitat 8.1, prevista parcialment en el projecte presentat al FCCD).
- Manteniment de les remuneracions setmanals a les beneficiàries dels programes d'inserció sociolaboral d'ASF, malgrat l'aturada en la realització de les activitats formatives i les pràctiques laborals, per tal de garantir el pagament dels allotjaments de lloguer amb aquests recursos econòmics. Les assistents socials també han prestat un servei d'acompanyament per a donar suport a les mares en la relació amb els arrendadors (veure activitat 8.1, prevista en el projecte presentat al FCCD).
- Aprovisionament i equipament de material de desinfecció i prevenció i equips de protecció individual contra la COVID-19 (mascaretes, termòmetres frontals, gels hidroalcohòlics, catifes desinfectants, etc.) i contractació d'empreses externes per a la desinfecció dels centres de treball, a fi de garantir la

seguretat de les beneficiàries, les treballadores i el personal voluntari d'ASF, a més d'altres persones usuàries d'aquests espais. La realització de les tasques de neteja va comportar la contractació d'una nova persona amb les funcions de responsable dels treballs de neteja dels centres de treball d'ASF i auxiliar de guarderies (veure activitat 9.1, prevista en el projecte presentat al FCCD).

Posteriorment, després de la finalització del període de confinament de la població i, més tard, de l'obertura parcial de determinades activitats com les guarderies, els centres de formació i els restaurants, l'associació ha hagut d'aprendre el més ràpidament possible a treballar d'una altra manera, adaptant constantment l'execució de les activitats a les diferents disposicions que anava aprovant el govern marroquí, i analitzant i tenint en compte l'impacte de la crisi sobre les activitats del projecte i sobre les previsions pressupostàries de l'associació (ha estat necessària una reestructuració del pressupost per fer front a la reducció d'ingressos i a l'increment de despeses en conceptes no previstos). En aquest segon període són de destacar els següents aspectes no previstos en els projectes inicialment presentats (veure els canvis en major detall en la realització de cada activitat a l'apartat 6. Activitats realitzades):

- El tancament de les guarderies i la posterior obertura amb restriccions en el seu aforament va comportar una reestructuració del personal destinat a les tres guarderies d'ASF. Una de les dues educadores per a infants previstes a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ no va ser contractada i ha estat substituïda, a nivell del pressupost de despeses del present projecte, per una educadora de la guarderia del centre Palmier, on els infants assignats a Aïn Sebaâ han estat acollits quan la guarderia d'Aïn Sebaâ s'ha trobat al límit del seu aforament permès. Així mateix, s'ha contractat una auxiliar de guarderies, que ha actuat alternativament a les tres guarderies d'ASF i que també ha assumit la responsabilitat dels treballs de neteja dels tres centres de treball (veure activitat 2.1).
- ASF havia previst posar en marxa un programa de formació accelerada de les mares integrades en els programes de l'associació amb l'objectiu de recuperar el retard de la formació provocat pel tancament dels centres formatius durant el confinament. Aquest programa contemplava la realització dels programes formatius durant el mes d'agost, però per a la seva implementació era necessari que els centres de formació prenguessin l'activitat habitual durant el mes de juny. Davant la impossibilitat de posar en marxa aquesta estratègia a causa de les mesures de restricció dels aforaments, ASF va procedir a agrupar totes les activitats formatives i d'alfabetització de les beneficiàries al centre Palmier (les mares assignades a Aïn Sebaâ eren traslladades diàriament a Palmier) i es van establir dos grups de beneficiàries: un grup que assistia als cursos d'alfabetització i formació teòrica i un grup que tenia cura dels infants a casa. D'aquesta forma cada beneficiària tenia 5 dies de formació cada dues setmanes en una jornada de 8 hores. Aquesta estratègia es podia dur a terme perquè no s'efectuaven pràctiques laborals, ja que els restaurants i el hammam-spa continuaven tancats al públic. Aquest canvi ha provocat la inclusió dins el pressupost del present projecte de les despeses del centre Palmier en servei telefònic i internet, material per als cursos de formació professional i els tallers de sensibilització a les beneficiàries, vestuari de treball per a les pràctiques laborals i material d'oficina i suport informàtic (veure activitats 3.1 i 4.1).
- Amb la reobertura parcial i sota determinades condicions de l'activitat dels restaurants a partir del 15 de juny, i amb major intensitat a partir de l'1 d'octubre, es van reprendre les negociacions per arribar a acords de col·laboració amb dues plataformes de lliurament de menjars per emportar (Jumia Food i Glovo). Aquests acords havien quedat suspesos amb la declaració de l'estat d'emergència sanitària i el confinament de la població. Això va permetre formar els equips de formadores i les beneficiàries en l'adaptació a un nou nínxol de desenvolupament de les activitats de restauració (l'elaboració i preparació de menjars per emportar) i, a partir de l'1 d'octubre, reprendre les pràctiques laborals de les beneficiàries en els restaurants especialment en aquest sector (veure activitat 4.1).

En l'àmbit de les activitats desenvolupades per personal d'IMA al Marroc també s'ha produït un canvi respecte al projecte inicialment presentat, ja que es no es va poder realitzar un dels dos viatges previstos per part del coordinador d'IMA a Casablanca per motiu de les restriccions de vols internacionals a causa de la pandèmia.

Pel que fa a les mesures destinades a reequilibrar el dèficit pressupostari d'ASF provocat per la pèrdua d'ingressos provinents de les activitats generadores d'ingressos i la disminució de les donacions de particulars i entitats socials col·laboradores que pateixen també una situació difícil a causa de la crisi econòmica, així com per l'increment de despeses per a posar en marxa les mesures de prevenció contra la propagació de la pandèmia, són de destacar els següents aspectes:

- ASF ha fet diverses crides a la solidaritat des del mes d'abril de 2020, a fi de poder continuar ajudant el col·lectiu de mares solteres i els seus infants a través dels seus programes. En resposta a aquestes crides, Amics dels Infants del Marroc va avançar al mes d'abril el 50% de l'aportació que havia de fer efectiva el mes de juliol, a fi d'augmentar la liquiditat d'ASF en aquells moments.
- ASF també ha efectuat crides per a la recollida solidària de donacions en espècie de productes d'alimentació per a les beneficiàries dels programes d'ASF i productes d'higiene i prevenció específics contra la COVID-19 per garantir la seguretat de les beneficiàries i les treballadores. Gràcies a les donacions rebudes s'han obtingut productes per valor d'uns 26.000 dirhams (veure activitat 9.1).
- ASF, en col·laboració amb altres associacions de la regió de Gran Casablanca que treballen en el suport a les mares solteres i la infància vulnerable, ha estat sol·licitant al govern marroquí ajudes específiques per a les entitats socials per fer front a la crisi econòmica provocada per la pandèmia, però aquesta petició no ha fructificat. El fons d'ajuda que l'estat marroquí va crear per a compensar els efectes de les aturades laborals a causa de la pandèmia es destina exclusivament a persones físiques

que es troben en situació d'atur i a la reducció d'impostos sobre les nòmines de les empreses en dificultats, disposicions que no afecten les entitats socials no empresarials. Aquesta discriminació posa de manifest altre cop que les associacions com ASF, malgrat que són creadores de llocs de treball, no tenen un marc legal ni un tractament clar que els permeti fer front a situacions d'emergència com l'actual.

4 - Persones destinatàries

Perfil de les persones destinatàries del projecte o activitat

Les persones destinatàries i implicades en l'execució del projecte es poden agrupar en quatre col·lectius:

- Dones en situació vulnerable de la regió de Gran Casablanca i llurs infants (principalment mares amb infants nascuts de relacions extramatrimonials i dones que han patit violència de gènere), beneficiàries dels serveis oferts a través del projecte.
- Joves estudiants/es i públic en general a qui s'adrecen els actes de prevenció, sensibilització i promoció dels drets de la dona i la infància.
- Organitzacions del sector associatiu que treballen en el camp del suport a la dona i/o de la protecció de la infància i que col·laboren amb l'Association Solidarité Féminine.
- Treballadores i personal voluntari de ASF

Pel que fa al primer col·lectiu, la seva implicació i motivació en les activitats és molt elevada, ja que l'accés als serveis oferts és sempre voluntari, tant pel que fa al Centre de Suport a les Mares en Dificultat (CSMD) com als programes d'inserció sociolaboral que es desenvolupen als centres d'ASF.

No existeix cap requisit previ per a l'accés als serveis de suport, orientació i acompanyament oferts des del CSMD, tret d'exposar de forma explícita una demanda de suport i formar part dels col·lectius destinataris dels serveis, que s'adrecen a persones que formen part de col·lectius d'elevada vulnerabilitat i exposats a qualsevol forma de discriminació, exclusió, violència i explotació. El 60% de les 2.466 persones adultes i infants atesos pel CSMD són dones discriminades per la seva condició de mares solteres, que han patit violència de gènere o que tenen dificultats per a cobrir les seves necessitats bàsiques. El 39% són infants nascuts de relacions extramatrimonials i que es troben també en situació de gran vulnerabilitat. L'1% són pares solters en situació de dificultats. El tipus de suport que el CSMD posa al seu abast i l'itinerari a seguir (derivació cap a d'altres associacions de suport social, integració a ASF, etc.), es decideix sempre de forma consensuada amb la sol·licitant i s'adapta a la seva situació específica. Per a l'accés de les mares solteres als programes d'inserció sociolaboral d'ASF els únics requisits són trobar-se en situació de gran vulnerabilitat (sense cap tipus d'ajuda familiar o social i en condicions socioeconòmiques de precarietat), expressar la voluntat d'integració a l'associació (es posa de manifest mitjançant la signatura d'un contracte) i comprometre's a mantenir la custòdia i guarda seus infants durant tota la durada del programa (decisió que difícilment podrien mantenir sense el suport que es presta, tenint en compte les condicions de precarietat en les quals es troben en el moment d'accedir als programes). Majoritàriament es tracta de dones que s'han vist abocades a la vida al carrer, sense allotjament i vivint de la mendicitat. El 34% de les dones integrades als programes formatius d'ASF l'any 2020 són analfabetes o amb un molt baix nivell d'instrucció, percentatge que arriba al 92% en les dones integrades al centre d'Aïn Sebaâ. A més, quasi la totalitat d'elles no té cap qualificació professional significativa que faciliti l'accés al mercat laboral.

La situació d'exclusió social que pateixen les mares solteres i els seus infants al Marroc s'ha vist agreujat per la pandèmia de la COVID-19, que afecta amb major intensitat als col·lectius més vulnerables. Les mesures de confinament de la població que han establert les autoritats del Marroc, especialment la prohibició de desplaçaments sense autorització administrativa, i el tancament obligatori o provocat per la crisi econòmica derivada de la pandèmia de les activitats econòmiques, suposen una dificultat addicional per a l'accés al mercat laboral o el manteniment del lloc de treball de les mares solteres, fins i tot en el marc de l'economia submergida (informal o il·legal) on treballen moltes d'elles. Aquesta situació s'ha afegit a la tradicional discriminació social, econòmica i legislativa que pateix aquest col·lectiu i agreuja la seva situació de precarietat, posant en perill el seu accés al serveis bàsics d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària.

La participació i implicació de les beneficiàries dels programes formatius d'ASF en la seva execució es fa palesa des del primer moment, ja que participen en l'elaboració i la realització del seu propi projecte professional: seleccionen el seu recorregut formatiu, escullen les pràctiques laborals que efectuen i l'allotjament que tenen durant el període d'integració i participen també en les tasques de la guarderia, col·laborant en l'atenció i cura dels infants. La única demanda de la qual es té constància per part d'aquestes beneficiàries és l'increment de les hores de formació, fet que posa de manifest la seva implicació en la millora de la seva ocupabilitat.

Cal destacar que els objectius i la metodologia del projecte s'adeqüen plenament als continguts culturals i a les formes d'organització social de les beneficiàries, ja que els programes que es desenvolupen estan dissenyats per a cobrir les necessitats bàsiques de les mares en situació de gran vulnerabilitat (alimentació, cobertura sanitària, allotjament i acollida i cura dels seus infants), a més d'oferir una formació que es correspon a les seves aptituds individuals. El tipus de formació que es realitza està centrat en les ocupacions vinculades amb la restauració, la costura, la perruqueria i l'estètica. Aquestes ocupacions s'adeqüen al nivell cultural i educatiu de les beneficiàries. Addicionalment, és d'esmentar que la supervisió

i gestió de les activitats s'efectua per personal marroquí d'ASF, amb una llarga experiència en el suport a les mares solteres i amb un elevat coneixement de la situació específica d'aquest col·lectiu a la regió de Gran Casablanca. Aquest personal està format únicament per dones (tret del metge voluntari), característica que ajuda a superar les pors i prejudicis que les dones demandants de suport tenen envers els homes en el moment d'accedir a l'associació, ja que sovint han patit situacions de violència masclista o discriminació per motius de gènere.

En darrer lloc, és d'esmentar que ASF posa una especial atenció i una gran dedicació del seu personal als processos de reconciliació de les mares solteres amb la seva família i de reconeixement de la paternitat de l'infant per part del pare biològic. En una societat com la marroquina, en la qual l'estructura familiar té una gran importància i reconeixement, aquest fet posa també de manifest l'adequació del projecte als continguts culturals i a les formes d'organització social de les beneficiàries, facilitant i estimulant la seva motivació i participació.

Pel que fa al públic assistent als actes de prevenció, sensibilització i promoció dels drets de la dona i la infància que s'han dut a terme, és de destacar que s'ha prestat una atenció especial a la població jove, prioritàriament a les noies que es troben en risc de patir embarassos no desitjats. En aquest sentit, l'assistència als tallers d'educació sexual i sensibilització per a joves ha estat de 112 joves i als altres espais d'intercanvi amb la joventut de 75 persones.

El grau de participació de les persones assistents a aquests actes es valora molt positivament. Hi ha dos aspectes claus que motiven aquesta valoració. D'una banda, després de realitzar aquestes activitats, molts cops els estudiants, els professors i/o la mateixa direcció dels centres docents que hi participen manifesten la seva voluntat i predisposició per a implicar-se activament en la vida de l'associació, posant a disposició els seus coneixements i el seu temps com a estudiants en pràctiques o desenvolupant tasques voluntàries per a la recollida de fons (econòmics i/o en espècies), l'organització d'activitats d'animació per als infants i/o les mares solteres o per a la promoció de l'associació i la difusió del seu missatge en matèria de defensa dels drets de la dona i de la infància. D'altra banda, s'ha constatat un canvi notable en la imatge que el públic assistent té sobre les mares solteres, així com el judici de valor que els atribueix. Més enllà de l'aspecte de víctimes, aquest públic i molt especialment els joves reconeixen el coratge d'aquestes dones que decideixen mantenir i criar els seus infants en les condicions de rebuig que han patit i que molts cops encara pateixen per part de la seva família i de la societat en general, i s'interessen i recolzen els seus projectes de vida. Aquest fet té una repercussió molt positiva en les mares solteres, que veuen reconeguda la seva decisió, i contribueix a enfortir-les psicològicament i dignificar-les personalment.

Aquestes dues conseqüències dels actes de sensibilització posen de manifest la creixent conscienciació i fins i tot mobilització d'una part de la societat civil marroquina en favor dels drets de la dona i de la infància. De fet, gràcies a la campanya desenvolupada per les organitzacions de defensa dels drets de les dones, que han aglutinat diversos col·lectius de la societat civil i han rebut el recolzament d'alguns mitjans de comunicació, s'aprecia un canvi notable en els paràmetres culturals de part de la població pel que fa a la igualtat de drets entre dones i homes i a la protecció de la infància. Aquest canvi, que es dona principalment en la població jove i en les dones d'entorns urbans, suposa una aposta a favor de la modernització del país, amb un projecte de societat que defensa el principi de la igualtat i s'enfronta a la visió conservadora basada en la submissió de la dona i en la jerarquització de rols dins la família que defensa part de la societat marroquina.

Pel que fa a les associacions marroquines que treballen en el camp del suport a la dona i/o la protecció de la infància, el grau de participació també es valora molt positivament. Aquesta participació s'estableix a dos nivells. En primer lloc, s'ha col·laborat amb 13 associacions de la regió de Gran Casablanca que treballen en el suport a les mares solteres i la infància vulnerable. A més de la derivació de casos d'una associació a una altra en funció de les necessitats de cada dona demandant de serveis i de l'àmbit d'intervenció de cada entitat, s'han acordat diverses accions de forma concertada per fer front als nous reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia (compra conjunta de medicaments i productes específics per evitar la propagació de la COVID-19, calendarització coordinada dels serveis prestats per empreses externes, definició d'estratègies d'actuació conjuntes per a facilitar informació sobre els tipus d'ajuda que poden sol·licitar les dones en situació vulnerable al govern marroquí i prestar serveis de suport, creació de grups de pressió). Aquesta col·laboració posa de manifest la complementarietat dels programes que desenvolupen aquestes associacions, tant a nivell d'objectius com de metodologies d'intervenció, i fa palesa la qualitat del diàleg entre entitats i dels serveis oferts pel sector associatiu.

ASF forma part també de la Plataforma CDE, una xarxa de 28 organitzacions de la societat civil que treballen en el camp de la protecció de la infància. Aquesta plataforma efectua un seguiment i promou la implementació de la Política Pública Integrada de Protecció de la Infància al Marroc i lluita per l'aprovació de canvis legislatius i normatius que millorin les condicions de vida dels infants en situació de vulnerabilitat i les seves famílies.

Gràcies a l'actuació d'aquests espais de coordinació associativa s'han obtingut avenços importants en l'àmbit de la igualtat de gènere al Marroc en els darrers anys. El debat creat ha permès traslladar el tema de la dona de l'espai privat a l'espai públic, convertint-lo en una qüestió política.

És de destacar que la pandèmia de la COVID-19 ha afectat molt intensament l'equilibri pressupostari de les entitats socials, que són les úniques que presten serveis de suport a les mares solteres i els seus infants al Marroc. La reducció d'ingressos que estan patint a causa del tancament de les activitats

comercials que realitzaven per a generar ingressos propis ha suposat una dificultat per al manteniment d'aquests serveis, fins i tot per a la continuïtat de les prestacions i l'assistència a les mares solteres acollides o integrades en programes d'inserció socioeconòmica. Aquesta reducció d'ingressos ha afectat també la capacitat de les entitats per assumir econòmicament les necessàries tasques de neteja i desinfecció dels seus centres d'acollida i treball i per a la dotació de productes d'higiene i equips de protecció individual contra el contagi per COVID-19 per als col·lectius acollits i el personal que hi treballa. Aquest fet suposa un risc sanitari per a aquests col·lectius. El debat d'estratègies coordinades i la implementació d'accions concertades ha permès que aquestes entitats abordin amb major força aquestes problemàtiques.

En darrer lloc, la participació del personal d'ASF en la definició, execució i seguiment de les activitats del projecte també es valora molt positivament, tot i la gran afectació que ha tingut la pandèmia de la COVID-19 en la seva disponibilitat durant alguns períodes, ja que la seva actuació va més enllà de compromisos laborals i posa de manifest una gran implicació a nivell personal.

Les 42 persones assalariades i voluntàries que treballen a ASF també han estat beneficiàries d'una de les activitats del projecte (activitat 9. Establiment de les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF), a través de la qual s'han efectuat la neteja i desinfecció periòdiques dels locals d'ASF i la dotació de productes d'higiene i prevenció específics contra la COVID-19.

També es pot considerar com a població beneficiària indirecta del projecte la totalitat de les mares solteres existents al Marroc i els seus infants, ja que l'activitat 7 (Organització d'actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic en general, el sector associatiu i els responsables polítics) té l'objectiu de promoure canvis en l'opinió pública sobre les actituds cap a les mares solteres i els seus infants i canvis legislatius en l'àmbit dels drets de la dona i de la infància. Aquesta activitat redundarà doncs en una millora de les condicions de vida d'aquest col·lectiu que cada any s'incrementa en unes 30.000 noves mares solteres i els seus infants.

5 - Assoliment dels objectius generals

Objectiu general assolit

Es considera que s'han assolit els objectius generals establerts inicialment, que eren els següents:

1. Promoure els drets de la dona i de l'infant.
2. Prevenir l'abandonament d'infants a través de la rehabilitació socioeconòmica de les mares solteres.
3. Garantir l'accés als serveis bàsics a les mares solteres i els seus infants que es troben en situació d'extrema vulnerabilitat, durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19.

A l'apartat 10. Valoració del projecte, es poden veure els resultats assolits per als diferents indicadors establerts per a cada objectiu específic definit prèviament. Malgrat les diferències que s'aprecien en aquests graus d'assoliment, si es calcula la mitjana del grau d'assoliment global per a cada objectiu específic, es pot estimar que globalment s'han assolit els resultats esperats del projecte en un 112%.

6 - Activitats realitzades

Descriviu de forma detallada les activitats executades.

1.1. Nom de l'activitat: Servei d'atenció i suport a dones en dificultats a través del CSMD.

Descripció: El Centre de Suport a les Mares en Dificultats (CSMD) és un centre d'escolta, orientació i suport que atén qualsevol dona en situació vulnerable. La seva activitat se centra principalment en dos col·lectius: les mares solteres i els seus infants i les dones víctimes de violències de gènere, a més d'altres persones en situació de vulnerabilitat. El centre disposa d'una escoltadora, dues assistentes socials, una advocada i una alfabetitzadora.

L'any 2020 el CSMD ha atès 1.512 persones adultes (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), en un 98% dones, que havien sol·licitat els serveis socials de l'associació, ja sigui de forma presencial (20% de les persones ateses) o per via telefònica/whatsapp (80%). El 61% de les persones ateses han estat mares solteres que s'adreçaven per primer cop al CSMD, el 2% pares solters, el 34% persones en altres situacions de vulnerabilitat (principalment dones víctimes de violències domèstiques) i el 3% ex-beneficiàries dels programes d'inserció socioeconòmica d'ASF, a les quals s'ha acompanyat i donat suport amb ajudes en productes alimentaris i assistència sanitària durant el confinament general de la població, amb l'objectiu que poguessin cobrir les seves necessitats bàsiques davant la pèrdua del seu lloc de treball. Les persones ateses en relació amb altres situacions de vulnerabilitat han estat derivades en part cap a d'altres estructures socials de suport a la dona de la regió de Gran Casablanca, de forma consensuada amb la sol·licitant dels serveis.

Així mateix, els serveis d'atenció i suport social d'ASF oferts a través del CSMD han beneficiat un total de 954 infants que formen part de les famílies ateses en relació amb el naixement d'infants fora del matrimoni.

ASF no ha escatimat esforços per a posar en marxa una estratègia d'emergència, ja des d'inicis del mes de març de 2020 (el 2 de març es va declarar el primer cas de COVID-19 al Marroc), anticipant-se a les mesures de seguretat dictades pel Ministeri de l'Interior i el Ministeri de Salut per fer front a una situació

sense precedents i sobtada. L'aplicació d'aquesta estratègia, que s'ha anat ajustant a les disposicions dictades per les autoritats, permet diferenciar tres períodes en relació amb el format dels serveis oferts des del CSMD:

- de l'1 de gener al 16 de març de 2020 el CSMD ha tingut un funcionament habitual i les activitats s'han realitzat de forma presencial en tots els casos.
- del 16 de març (data en que l'estat marroquí va decretar l'estat d'emergència sanitària i un toc de queda general) al 15 de juny de 2020 (quan es va aixecar el toc de queda general) el CSMD ha estat tancat al públic de forma presencial, però ha continuat prestant un servei d'escolta, informació i orientació per telèfon mòbil i per missatges de whatsapp. Per a facilitar la difusió d'aquesta forma de prestació del servei, ASF ha difós a través dels seus canals de comunicació pública els diferents números de telèfon on les assistents socials eren localitzables 7 dies a la setmana. Durant aquest període les possibilitats de recursos i de solucions alternatives que les assistents socials han pogut proposar a les persones en dificultats han estat quasi inexistentes, ja que els centres d'acollida, les administracions i les institucions estaven tancades o no disponibles.
- del 15 de juny al 31 de desembre de 2020 encara ha estat vigent l'estat d'emergència sanitària, acompanyat de mesures específiques que han anat variant al llarg d'aquest període. En aquest període el CSMD ha efectuat una atenció de tipus presencial, amb un protocol d'acollida que donava compliment a les mesures de seguretat, però ha continuat intervenint també de forma telefònica i per whatsapp en una gran majoria dels casos. A causa de la reorganització de l'equip de treball d'ASF provocada pels efectes de la pandèmia, l'escoltadora ha deixat l'associació al mes de setembre i les seves tasques van ser assumides per les dues assistents socials.

De les 923 noves mares solteres ateses pel CSMD, l'equip social d'ASF ha identificat 14 joves mares amb el perfil adequat (situació de gran vulnerabilitat, compromís de mantenir la custòdia i guarda del seu infant i voluntat d'integració a l'associació) per a incorporar-se als programes que desenvolupa ASF en els seus tres centres. Aquests programes garanteixen l'acompanyament administratiu, legal, sanitari i sociopedagògic, l'acollida i cura dels infants, l'alfabetització funcional i la formació i inserció professional. D'aquestes 14 mares, 6 mares s'han integrat al centre d'Aïn Sebaâ, 6 a Palmier (professions de restauració i costura) i 2 al CMF (professions d'estètica i hammam-spa), on s'han afegit a les 18 beneficiàries que ja estaven presents a l'associació des de l'1 de gener de 2020. Els seus 14 infants també han estat acollits a les guarderies d'ASF amb els 19 infants ja presents a data d'1 de gener de 2020. En total, per tant, els tres centres d'ASF han acollit 32 mares solteres i 33 infants (1 mare té bessons) durant l'any 2020.

El procés d'integració a l'associació, que habitualment es realitza de forma continuada al llarg de tot l'any, té com a principi rector l'acompanyament de la beneficiària en l'elaboració i la realització del seu propi projecte professional i vital. Abans de l'aparició de la COVID-19, el procés s'iniciava en les entrevistes individuals amb les assistents socials del CSMD, amb la identificació del nivell d'instrucció de la beneficiària, els seus coneixements i aptituds, i el seu estat de salut (físic i mental) i les seves experiències professionals. En funció dels resultats d'aquestes entrevistes, de les diferents avaluacions, l'observació i l'anàlisi de l'equip que s'encarrega de la integració i de les disponibilitats de places en els centres de l'associació, es proposen diferents formacions per a la seva qualificació professional i s'identifiquen les alternatives més adients de manera concertada amb la interessada, que és part activa en tot el programa. En aquest procés es tenen en compte els següents condicionants:

- la beneficiària, a la seva arribada a ASF, és una mare molt jove en situació de rebuig per part de la seva família i la societat i té generalment dificultats per a projectar-se en un futur que no s'esperava en absolut;
- és primordial identificar amb la beneficiària quines són les seves prioritats vitals (matrimoni, integració familiar o independència econòmica) i comprendre amb ella la seva imbricació;
- és necessari acompanyar de forma objectiva i honesta la beneficiària en la seva elecció i respectar-la.

La relació de les beneficiàries amb ASF és contractual i escollida lliurement. Es formalitza un contracte que regeix els compromisos i les obligacions de les dues parts. El contracte s'estableix inicialment per un any i es pot prorrogar dos anys més. Qualsevol acció realitzada en favor de la beneficiària es decideix de manera concertada amb ella mateixa, amb l'objectiu d'acompanyar-la a construir el seu projecte de vida personal i/o professional.

A causa de la pandèmia de la COVID-19 i de les mesures sanitàries i de seguretat establertes per l'estat marroquí per a fer-hi front, es poden distingir tres períodes amb resultats molt diferents en el procés d'integració a l'associació:

- de l'1 de gener al 16 de març de 2020: el CSMD ha identificat 9 noves mares solteres als programes de formació (1 assignada a Aïn Sebaâ, 6 a Palmier i 2 al CMF).
- del 16 de març al 15 de juny de 2020: a causa del confinament general de la població, ASF va haver d'aturar completament el procés de selecció i integració de noves beneficiàries. Els esforços de l'associació es van concentrar en el manteniment de la salut de les beneficiàries ja integrades, la garantia del seu accés als recursos necessaris per a dur una vida digna, la posada en marxa d'un protocol de seguiment a distància, etc.
- del 15 de juny al 31 de desembre de 2020: es va reiniciar el procés d'integració de noves beneficiàries i el CSMD ha identificat i integrat en aquest període 5 noves mares solteres, totes elles assignades al centre d'Aïn Sebaâ. A més de les tasques habituals que es duen a terme per a la integració (trobar un allotjament, equipar-lo, resoldre problemes logístics, etc.), en aquest període s'han afegit noves

mesures relacionades amb la situació sanitària, que s'han realitzat en coordinació amb estructures col·laboradores o amb els cercles més propers de la beneficiària: acompanyament per a la realització dels tests (PCR, antígens), allotjament en aïllament de la nova beneficiària abans de la seva integració amb el seu infant al grup, etc.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

1.2. Nom de l'activitat: Tramitació de documentació de les persones en situació vulnerable ateses.

Descripció: El CSMD proporciona un acompanyament administratiu, legal i social a les mares solteres i els seus infants ateses, garantint els seus drets com a ciutadanes. Aquesta tasca inclou la verificació de la tramitació del document nacional d'identitat i el certificat de residència, la inscripció de l'infant al Registre Civil, la mediació per al reconeixement de paternitat per part del pare biològic de l'infant, per al reconeixement o regularització del matrimoni i/o per a la reconciliació amb la seva família, etc. Aquest servei el presten les assistents socials i, a més de verificar la disponibilitat de la documentació, es resolen davant les administracions competents les deficiències o mancances que es detecten. La realització d'aquestes gestions garanteix els drets de les mares solteres i els seus infants com a ciutadanes i ciutadans de ple dret, assegurant l'accés a l'atenció en centres de salut i hospitals públics, l'accés a l'escolarització dels infants més enllà de l'acollida a l'associació i l'accés de les dones al treball fora de l'associació en acabar el seu període de formació.

L'any 2020, a causa del tancament total de l'activitat presencial al CSMD i a l'administració marroquina del 16 de març al 15 de juny i de la realització majoritària dels serveis d'atenció social de forma telefònica i per whatsapp fins a finals d'any, no s'han pogut identificar amb certesa les necessitats de la totalitat de les mares solteres ateses en relació amb la disponibilitat de la documentació personal i la inscripció dels infants al Registre Civil. Malgrat que en els serveis realitzats de forma telefònica i per whatsapp (82% de les mares solteres ateses) s'ha insistit en la importància de disposar de tota la documentació necessària a fi de poder exercir els drets de ciutadania, no s'ha pogut verificar la correcta tramitació d'aquesta documentació ni s'ha pogut realitzar un acompanyament per a resoldre les deficiències o mancances davant l'administració. Aquests serveis s'han realitzat únicament per a les 170 noves mares solteres ateses de forma presencial, per a les quals s'han iniciat 32 expedients d'inscripció d'infants al Registre Civil (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), dels quals el 78% han finalitzat amb la inscripció correcta de l'infant al Registre i el 22% es troben encara en tràmit a finals d'any. De la mateixa manera, s'han resolt deficiències o mancances pel que fa a la tramitació de documentació personal per a 19 mares solteres.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

2.1. Nom de l'activitat: Atenció i cura dels infants acollits a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ.

Descripció: El centre d'Aïn Sebaâ s'adreça a les mares en situació de major vulnerabilitat (manca de suport familiar, de possibilitats d'allotjament i de recursos econòmics i amb un nivell molt baix d'instrucció i de qualificació professional). La guarderia del centre acull els infants d'aquestes mares durant la jornada i els ofereix els serveis d'atenció i cures quotidianes, subministrament d'una alimentació sana i equilibrada, seguiment sanitari i nutricional, realització de sessions d'estimulació i de psicomotricitat, organització d'activitats d'educació preescolar i contribució a l'enfortiment del vincle mare-infant. Els infants es beneficien també del proveïment de medicaments, productes d'higiene, roba, joguines, etc.

Les activitats lúdiques i educatives són dirigides per una educadora especialitzada i una auxiliar, amb la presència de les mares en el temps lliure que disposen fora de les activitats de formació i pràctiques laborals. El seguiment sanitari, que inclou la vacunació de tots els infants, recau sota la responsabilitat d'un metge voluntari (membre del comitè de l'associació) i es presta en col·laboració amb el centre de salut pública. El funcionament habitual de la guarderia proporciona seguretat a les mares sobre la protecció i el benestar dels seus infants i garanteix la seva disponibilitat per a les activitats formatives i la seva predisposició a participar en les accions de promoció i defensa dels seus drets de les quals en són protagonistes: testimonis vius als mitjans de comunicació, entrevistes amb el personal en pràctiques, estudiants i investigadors que visiten l'associació, presentació de l'associació en trobades socials, etc.

Durant l'estada dels infants a la guarderia continuen els processos esmentats a l'activitat 1.2 per a la inscripció dels infants al Registre Civil i per a la reconciliació de la mare soltera amb la seva família i/o amb el progenitor de l'infant a fi d'obtenir el reconeixement de paternitat. Aquestes gestions tenen l'objectiu de garantir a l'infant el seu dret a un nom, una identitat i una família.

Dels 14 nous infants que han estat acollits a les guarderies de l'associació durant l'any 2020, 6 s'han incorporat a la guarderia d'Aïn Sebaâ, on s'han afegit als 7 infants ja presents a data 1 de gener de 2020. En total, per tant, el centre d'Aïn Sebaâ ha acollit 13 infants durant l'any 2020 (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

El programa guarderies d'ASF ha tingut un rol essencial en la seguretat, l'acompanyament i la protecció dels infants acollits durant tot l'any 2020, especialment durant el període de confinament total. Els efectes negatius de la pandèmia sobre la població, especialment a nivell social i econòmic, han tingut una intensitat proporcional al grau de vulnerabilitat de les persones i, en conseqüència, han afectat en gran mesura les mares solteres i els seus infants, col·lectius especialment vulnerables al Marroc. Malgrat que les guarderies van estar tancades del 16 de març al 30 de setembre per ordre governativa, i posteriorment s'han alternat breus períodes de tancament i períodes d'obertura amb restriccions en els aforaments, el programa guarderies d'ASF ha garantit un subministrament adequat de productes alimentaris, higièncs i

de desinfecció i protecció específics per a la lluita contra la propagació de la COVID-19. També ha garantit l'accés a l'atenció sanitària als infants en uns moments en que la quasi totalitat dels serveis sanitaris públics estaven col·lapsats per la lluita contra la COVID-19 i els serveis privats es trobaven aturats a causa del confinament. Quan els infants han estat autoritzats per les autoritats a tornar a les guarderies, s'ha vetllat per garantir un espai de seguretat, desinfectat i amb totes les mesures contra la propagació del virus.

A finals del 2020 tots els infants acollits es troben en bona salut, tenen les vacunes al dia i presenten globalment un bon desenvolupament psicomotor.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

3.1. Nom de l'activitat: Cursos d'alfabetització funcional, cívica i legal per a mares solteres al centre d'Aïn Sebaâ.

Descripció: De les 12 mares solteres acollides en les programes d'ASF al centre d'Aïn Sebaâ al llarg del 2020, 11 són analfabetes o amb un molt baix nivell d'instrucció i només una ha tingut accés a l'escola. Per aquesta raó, en aquest centre s'imparteixen cursos específics per a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura. A més, com a la resta de centres de formació d'ASF, es realitzen tallers d'informació i de sensibilització adreçats a les mares solteres sobre els seus drets i deures, tant en matèria de dret civil com del codi laboral, els drets dels infants, la ciutadania i la igualtat. També es realitzen tallers de prevenció de la salut i de maternitat.

En el seu funcionament habitual, els cursos d'alfabetització funcional són dirigits per l'assistenta social i tenen una durada d'1'5 hores durant quatre dies a la setmana. L'assistenta social, acompanyada per l'alfabetitzadora, realitza també els tallers de sensibilització, informació sobre drets i civisme. Els metges que intervenen a l'associació s'encarreguen de l'educació i prevenció sanitàries.

Aquestes formacions fomenten l'adquisició d'un major grau d'autonomia personal per part de les beneficiàries, promovent que vagin soles per a realitzar gestions administratives, trobar allotjament o accedir a l'atenció en hospitals i centres sanitaris. Aquesta major autonomia les capacitarà posteriorment per a realitzar gestions per a la cerca de treball i per exigir els seus drets i els dels seus infants.

La situació sanitària provocada per la pandèmia obliga a distingir els següents períodes de realització d'aquesta activitat:

- de l'1 de gener al 16 de març de 2020: les activitats s'han desenvolupat segons el format habitual. Al centre d'Aïn Sebaâ les mares s'han organitzat en dos grups que alternen el curs d'alfabetització i el taller de cuina, amb l'objectiu d'assolir una formació més individualitzada. És de destacar que des de finals de febrer de 2020, ASF va començar la sensibilització i la informació sobre els comportaments i les mesures de prevenció contra la propagació de la COVID-19. En aquest sentit es va organitzar un taller dirigit per personal mèdic per a les beneficiàries presents en els 3 centres.
- del 16 de març al 15 de juny: durant el període de confinament total de la població no s'han pogut realitzar de forma presencial els tallers de sensibilització i informació, que habitualment aborden diversos temes pràctics, tant de coneixements generals (higiene i alletament, relació mare/infant, gestió d'un pressupost domèstic i festes nacionals), com de temes més específics (autoestima, drets dels infants nascuts fora de la institució legal del matrimoni, drets de la mare soltera). Per a suplir aquesta mancança s'ha creat un grup de WhatsApp per a l'acompanyament, la informació i la sensibilització a distància de les beneficiàries. Aquesta plataforma, organitzada i dinamitzada per les assistents socials i l'alfabetitzadora amb la participació d'una psicòloga, ha permès efectuar un seguiment de l'estat de salut de les mares integrades als programes d'ASF i els seus infants, difondre els recordatoris de les mesures sanitàries a seguir per evitar la propagació de la COVID-19 (amb material informatiu i gràfic distribuït per les autoritats sanitàries) i realitzar activitats de sensibilització, principalment del programa d'educació cívica i d'educació en els drets.
- del 15 de juny al 31 de desembre: en aquest període, a causa de les condicions i restriccions establertes per la situació d'emergència sanitària, les activitats d'alfabetització es van agrupar al centre Palmier i, per tant, les mares assignades a Aïn Sebaâ eren traslladades a Palmier per a realitzar aquestes activitats. Com que les guarderies continuaven tancades, les beneficiàries es van organitzar en 2 grups: un grup de formació i un grup que tenia cura dels infants a casa. D'aquesta manera cada beneficiària tenia 5 dies de formació cada dues setmanes, amb un espai addicional per a les beneficiàries del programa d'alfabetització funcional (totes elles adscrites a Aïn Sebaâ) d'una sessió diària.

En resum, durant l'any 2020, 11 beneficiàries assignades al centre d'Aïn Sebaâ han rebut cursos de lectoescriptura i 12 han assistit als tallers d'informació i de sensibilització cívica i legal (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

4.1. Nom de l'activitat: Cursos de formació professional i pràctiques laborals per a mares solteres al centre d'Aïn Sebaâ.

Descripció: Al centre d'Aïn Sebaâ s'efectua una iniciació a les ocupacions vinculades amb la restauració i la costura. Sota la responsabilitat de la formadora, les beneficiàries reben formació sobre elaboració menús, proveïment i emmagatzematge de productes, higiene, acollida i servei de la clientela i gestió de caixa. Aquesta formació s'imparteix habitualment durant 4 h/dia i 5 dies/setmana. La formadora també realitza un curs d'iniciació a la costura d'1,5 h un dia a la setmana, on les beneficiàries aprenen les

tècniques manuals de base de la costura en un espai dissenyat com un lloc d'intercanvi i de relaxació. La formació es complementa amb una iniciació al codi del treball dins l'associació.

A més dels cursos de formació professional en els quals les mares solteres aprenen els conceptes bàsics dels oficis sense servei al client, un cop han adquirit els coneixements i les aptituds necessàries accedeixen al nivell d'aplicació, en el qual posen en pràctica l'aprenentatge rebut a través del servei a la clientela en el restaurant existent al centre d'Aïn Sebaâ i el servei d'elaboració de menús escolars i cantina per al centre educatiu Notre Dame adjacent. La realització d'aquestes pràctiques laborals millora la seva capacitat per a inserir-se professionalment fora de l'associació un cop acabat el període formatiu, alhora que genera uns ingressos que permeten que les beneficiàries disposin d'una remuneració setmanal.

L'enfocament adoptat per la formadora, centrat en l'adquisició de coneixements pràctics, és participatiu i permet l'adaptació de la formació a les característiques de cada beneficiària i a les particularitats de determinats períodes de l'any, com el mes de Ramadà. En aquest sentit, cal tenir en compte que el 92% de les mares adscrites a Aïn Sebaâ són analfabetes o tenen un molt baix nivell d'instrucció i que cap d'elles disposa d'una qualificació professional significativa. A fi de facilitar l'accés a diferents formacions professionals i conèixer els registres en els quals les seves competències s'expressen millor, les beneficiàries tenen la possibilitat de participar simultàniament en diferents mòduls de formació, ja sigui al mateix centre d'Aïn Sebaâ o en els altres centres d'ASF, i fins i tot poden passar de forma definitiva d'un centre a un altre, especialment entre el centre d'Aïn Sebaâ (en el qual té lloc la formació a nivell d'iniciació) i el centre de Palmier (destinat també a la formació en restauració però a nivell més avançat).

Durant tot el seu programa formatiu, les mares solteres es beneficien d'una integració, un servei de suport i una supervisió de proximitat, coordinats pel conjunt de l'equip format per la formadora, les assistents socials i la gestora del centre. Aquesta coordinació es realitza en les reunions pedagògiques mensuals, en les quals s'efectuen les avaluacions de les beneficiàries respecte a les competències i aptituds que van adquirint i demostrant en els seus aprenentatges i on es registra el seu progrés. Aquestes reunions són també espais d'organització per a tot l'equip per a la compaginació de les activitats de formació i les activitats de producció (pràctiques laborals), activitats que estan estretament vinculades. Les beneficiàries no assisteixen a les reunions pedagògiques, però disposen d'espais específics per parlar de les formacions i dels seus progressos. Aquests espais són, d'una banda les sessions de retorn de resultats realitzades amb les assistents socials, on es presenten els informes d'avaluació a les beneficiàries, i de l'altra les reunions d'organització efectuades amb la formadora, en les quals pot estar present també l'assistenta social.

La formadora consigna l'evolució de les beneficiàries en les fitxes i butlletins d'avaluació que es presenten posteriorment a les reunions pedagògiques de l'equip de coordinació. Cada beneficiària disposa d'un dossier pedagògic de formació que agrupa les informacions generals que la concerneixen, les fitxes d'avaluació (relatives a les aptituds), els butlletins mensuals de formació tècnica (sobre les competències) i els informes sobre l'aplicació de la formació en el servei a la clientela. Aquest dossier és el document de base que acompanya la beneficiària en l'establiment i implementació del seu projecte professional.

El programa de rehabilitació a través de la formació i l'educació que organitza ASF de forma individualitzada i adaptada a les aptituds de cada mare soltera es troba en un constant procés de millora i adaptació, tant a nivell de la implementació dels plans i calendaris de formació i del seguiment i avaluació de les beneficiàries, com de la introducció de nous mòduls de formació. En aquest sentit, és d'esmentar que un dels reptes constants d'ASF és l'articulació de la formació impartida amb les exigències del servei a la clientela. Això implica la necessitat d'organitzar els horaris de la formació en funció del flux de la clientela, que depèn del moment del dia, de la temporada, etc.

Durant l'any 2020, les 32 beneficiàries dels programes de formació d'ASF, de les quals 12 estan adscrites a Aïn Sebaâ, han assistit regularment als cursos de formació professional i han realitzat pràctiques laborals (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). De tota manera, a causa de la situació d'emergència sanitària i les instruccions de les autoritats, s'han produït canvis significatius en els desenvolupaments del programa al llarg de l'any. En aquest sentit es poden distingir quatre períodes:

- de l'1 de gener al 16 de març: les activitats de formació s'han desenvolupat en la forma habitual.
- del 16 de març al 15 de juny: aquest període es caracteritza pel confinament total de la població i, entre d'altres mesures, el tancament de les guarderies, centres educatius, restaurants, menjadors escolars i hammams. Això va comportar la suspensió de totes les activitats de formació i de pràctiques laborals en tots els centres d'ASF. Cal tenir present que la formació al centre Palmier tot just començava a aconseguir la seva intensitat habitual, amb noves incorporacions de beneficiàries, després de la represa de l'activitat en aquest centre on s'havien dut a terme importants obres de millora.
- del 15 de juny al 30 de setembre: com s'ha esmentat per a l'activitat anterior, les beneficiàries dels 3 centres es van agrupar al centre Palmier, on es van organitzar en dos grups: un grup de formació i un grup que tenia cura dels infants a casa. Cada beneficiària tenia 5 dies de formació cada dues setmanes en una jornada de 8 a 17h que incloïa una hora de descans. En aquest període cada mare tenia accés per rotació a tots els tallers de formació (cuina, pastisseria, servei de hammam, perruqueria, estètica i massatge) sense distinció del centre inicial d'adscripció. Aquestes formacions accelerades i intenses tenien l'objectiu de recuperar el retard provocat per l'aturada de l'activitat formativa durant el període de confinament i es podien efectuar perquè els restaurants i el hammam-spa continuaven tancats al públic per ordre de les autoritats i, per tant, no s'efectuaven pràctiques

laborals en aquests espais. De tota manera, com que el servei d'elaboració i lliurament de menjars per emportar estava permès, la signatura d'un conveni de col·laboració entre ASF i la plataforma de lliurament de menjars Glovo-Maroc, que es va posar en marxa al mes de novembre, va permetre aprofitar aquest període per a formar els equips de formadores i les beneficiàries en l'adaptació a un nou nínxol de desenvolupament de les activitats de restauració, com és el de l'elaboració i preparació de menjars per emportar, amb nous menús, noves receptes, l'adaptació dels productes de venda a les condicions exigides per al lliurament a domicili, etc. Així mateix, el compromís d'ASF per a recuperar el retard de la formació a causa del confinament va portar l'associació a proposar a algunes beneficiàries la possibilitat de prolongar la durada del contracte.

- de l'1 d'octubre al 31 de desembre: quan les autoritats van permetre la represa parcial i sota determinades condicions de l'activitat de restauració en restaurants, les beneficiàries van passar al nivell d'aplicació i pràctica en aquests locals, especialment en l'àmbit de les activitats d'elaboració i preparació de menjars per emportar.

És de destacar que les integracions familiars i els matrimonis de les mares solteres integrades a l'associació interrompen els processos de formació. Això és especialment greu quan succeeixen en els 10 primers mesos després de la integració de la beneficiària en els programes, ja que les formadores consideren que el període mínim per adquirir una formació bàsica és d'11 mesos. De tota manera, cal tenir present que el context i la mentalitat majoritària a la societat marroquina empenyen les mares solteres cap al matrimoni, com a única possibilitat segons el seu parer per a una rehabilitació i reconeixement socials després del rebuig que han patit, especialment per part de la seva família però també de la societat en general.

ASF, a través de les assistents socials i les formadores, intenta convèncer les beneficiàries de la importància de finalitzar les formacions per poder accedir a la independència econòmica i intenta que prenguin consciència dels beneficis i avantatges de la independència financera, així com dels riscos de tota dependència econòmica. En aquest sentit, es proposa a les beneficiàries que volen deixar l'associació a causa d'una integració familiar o un matrimoni que continuïn assistint a les formacions. Cal tenir present, però, que les beneficiàries provenen molt cops de regions o barris allunyats dels centres d'ASF i que el problema de la guarda de l'infant és també un factor que dificulta l'accés a les formacions.

En aquest sentit, és d'esmentar l'any 2020 s'han registrat 17 sortides dels programes de formació d'ASF en els 3 centres. El 47% d'aquestes sortides (8 mares) han estat provocades per una reintegració familiar o matrimoni, mentre que el 29% han estat per la inserció econòmica de la beneficiària fora de l'associació, el 12% per finalització del període de prova i el 12% elecció pròpia.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

5.1. Nom de l'activitat: Acompanyament per a la inserció laboral fora de l'associació i suport per a l'ampliació de la plataforma d'autoocupació de mares solteres que han finalitzat la formació.

Descripció: Les mares solteres integrades en els programes d'inserció d'ASF reben, durant el període de formació i treball en pràctiques, una remuneració setmanal, es beneficien de prestacions socials (cobertura sanitària, assegurança contra accidents) i els seus infants es troben assegurats a les guarderies de l'associació. Això els permet satisfer les seves necessitats bàsiques i les dels seus infants (al·lotjament, alimentació, atenció sanitària, roba). Aquestes prestacions milloren molt significativament les condicions de vida respecte a la situació anterior a la integració, caracteritzada per una gran carència de recursos.

Amb l'objectiu de facilitar la inserció professional fora de l'associació, en la darrera fase de la formació es forma les beneficiàries en la redacció d'un currículum, la preparació de sol·licituds de feina i la realització d'entrevistes de treball. Aquesta etapa formativa és dirigida per l'alfabetitzadora. Així mateix, ASF expedeix un certificat de formació.

Un cop finalitzat el període formatiu a ASF, les mares solteres es beneficien d'un servei de suport individualitzat, coordinat pel conjunt de l'equip de l'associació, que les acompanya en el procés de cerca de feina, a fi d'incrementar les possibilitats d'accedir a una autonomia econòmica estable i amb un sou digne. Aquest servei s'ofereix també des del CSMD a totes les ex-beneficiàries de l'associació que es troben sense feina (veure activitat 1.1), com demostra el fet que l'any 2020 s'han realitzat entrevistes amb 49 ex-beneficiàries per donar resposta a les seves sol·licituds relacionades amb la cerca de feina.

Durant l'any 2020, fruit d'aquest servei de suport individualitzat, 5 beneficiàries han accedit a un lloc de treball fora de l'associació un cop finalitzat el programa formatiu (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). La totalitat d'aquestes insercions en el mercat laboral s'han produït a principis d'any, ja que des de la declaració de l'estat d'emergència i el confinament de la població (amb el tancament general d'activitats econòmiques que la pandèmia de la COVID-19 ha provocat) no s'ha produït cap inserció professional. De tota manera, es considera que les mares integrades a ASF que realitzen pràctiques laborals en les activitats generadores d'ingressos que tenen lloc en els 3 centres es troben integrades en l'àmbit laboral, ja que tenen contactes d'aprenentatge amb un sou fix i es beneficien de prestacions socials.

Una altra estratègia d'ASF per a facilitar l'apoderament econòmic de les mares solteres que finalitzen la seva estada als programes d'inserció sociolaboral és una plataforma per a l'autoocupació, que constitueix una continuació lògica del programa de formació. La seva finalitat és permetre a les mares solteres constituir un capital propi que els permeti crear i gestionar una microempresa de manera autònoma.

Els serveis que ofereix la plataforma es concreten en la concessió d'un microcrèdit de 1.000 dirhams sense interès com a capital circulant per a l'explotació d'un dels 4 quioscos propietat de l'associació que es localitzen prop de l'Hospital Universitari Ibn Rochd de Casablanca. Cada quiosc es troba equipat i té un valor de 132.000 dirhams. En el contracte per a la gestió del quiosc s'estipula que la beneficiària es compromet a retornar el crèdit durant un període de 10 mesos, amb una quota mensual de 100 dirhams. En finalitzar el primer any, si la beneficiària ho desitja, es prorroga el contracte per un nou període d'un any renovable fins a un màxim de tres anys. L'establiment es pot destinar a la venda de productes manufacturats (begudes, productes làctics, galetes, articles de tocador) i a serveis de restauració (esmorzars, aperitius i àpats econòmics).

A través de les assistents socials, que s'encarreguen de les tasques d'informació i promoció dels serveis oferts per la plataforma a les mares solteres en el tram final dels seu període formatiu i de la gestió administrativa, ASF ofereix també un acompanyament durant el període inicial de funcionament de la microempresa. Aquesta plataforma ofereix a les mares que volen establir-se de manera autònoma una oportunitat per a posar en pràctica els aprenentatges adquirits, especialment en els àmbits de restauració, recepció i servei de clientela, gestió de petites existències i gestió de caixa, i contribueix a trencar l'espiral de marginació i pobresa a que es veien abocades.

Al principi de l'any 2020, 4 mares solteres explotaven els 4 quioscos de l'associació en situació d'autoocupació (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte). Malauradament, en el moment en que es va decretar el confinament de la població es van veure obligades a tancar els establiments. Des d'aleshores ASF les ha recolzat amb donacions en espècie (productes alimentaris, productes d'higiene, etc.) i més tard ajudant-les en les sol·licituds per obtenir les ajudes que l'estat va posar en marxa per a les famílies sense recursos.

En el projecte inicial es proposava l'ampliació del capital disponible per a la concessió de microcrèdits de la plataforma d'autoocupació, a fi d'augmentar la seva capacitat pel que fa al nombre de mares solteres a les qual pot donar servei. A aquest efecte, es proposava un servei extern per a l'orientació, l'assessorament financer i el suport administratiu i jurídic necessari per a concretar l'ampliació. També es plantejava la participació de les mares solteres integrades en el darrer any dels programes d'inserció en el procés de disseny de l'ampliació. Aquesta activitat no s'ha pogut dur a terme a causa del tancament de les activitats econòmiques i la incertesa sobre la seva obertura. De tota manera es planteja executar l'ampliació prevista un cop la recuperació econòmica estigui consolidada.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

6.1. Nom de l'activitat: Organització de tallers d'educació sexual i sensibilització per a joves.

Descripció: ASF disposa d'un programa de sensibilització i prevenció entre la joventut que es du a terme a través del CSMD. Les activitats que inclou aquest programa no van poder ser desenvolupades com era habitual al llarg de l'any 2020, a causa de la situació sanitària que va provocar inicialment el confinament de la població i posteriorment l'aprovació de restriccions en relació al desenvolupament d'esdeveniments, amb la seva afectació en els desplaçaments interurbans i en les trobades amb un nombre important de persones. De tota manera, es van desenvolupar les següents activitats, principalment durant els mesos de gener, febrer i la primera quinzena de març de 2020 (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte):

- de l'1 de gener al 14 de març de 2020:
 - tallers de sensibilització i prevenció adreçats a la població estudiantil de centres escolars i universitaris: ASF ha acollit 5 grups d'estudiants en els tallers i debats dirigits i animats per l'alfabetitzadora: Centre de tècnics superiors BTS Al Khansa de Casablanca, Escola Nacional de Comerç i de Gestió de Casablanca, Escola Nacional de Comerç i de Gestió de Settat, Centre d'Educació Secundària Annour i Institut Americà de Casablanca. En total hi han participat 112 joves. S'ha tractat principalment la problemàtica de la mare soltera i de l'infant nascut fora del matrimoni i els serveis de suport disponibles, a més d'abordar altres qüestions com educació sexual i prevenció d'embarassos no desitjats, legislació i aspectes jurídics, avortament, relacions amb els mitjans de comunicació, col·laboració amb el sector associatiu, voluntariat i mecenatge, etc.
 - És de destacar que 3 d'aquests centres han realitzat posteriorment activitats voluntàries a l'associació per organitzar actes d'animació i aportar donacions en espècie per als infants i les seves mares. Aquest fet demostra la voluntat de les direccions dels centres docents, els estudiants i els professors per a implicar-se activament en la vida de l'associació i difondre el seu missatge en matèria de defensa dels drets de les dones i els infants. ASF ha facilitat els mitjans per a la realització d'aquests actes voluntaris.
- altres espais d'intercanvi amb la joventut: s'ha realitzat una conferència a nivell internacional per a les llevadores en formació de l'Institut Nacional de formació en la professió de llevadores de Brussel·les (Bèlgica), juntament amb una trobada-debat amb l'equip pedagògic d'aquest centre. Aquest acte, que va comptar amb la presència de la presidenta d'ASF, es va informar i sensibilitzar les més de 75 persones assistents sobre la problemàtica de les mares solteres i els infants nascuts fora del matrimoni al Marroc. També va suposar l'oportunitat per a difondre el missatge de l'associació, especialment mitjançant la sessió de signatura dels dos llibres de testimonis de mares solteres editats per ASF.

- realització de pràctiques acadèmiques externes a l'associació: ASF ha acollit una estudiant en pràctiques voluntària procedent de França, on estudia un màster de gestió de projectes humanitaris. En el marc de les seves pràctiques, aquesta estudiant ha participat activament amb l'alfabetitzadora en la realització de tallers de sensibilització adreçats a les beneficiàries. Les seves pràctiques locals a ASF, inicialment previstes de gener a juliol de 2020, es van haver d'escurçar a causa de la situació sanitària. A causa de la pandèmia, l'associació no ha pogut acollir altres estudiants en pràctiques als seus centres, ni cap projecte de final de carrera o treball de recerca, com era usual en períodes anteriors.

Aquestes activitats han estat dirigides i animades principalment per l'alfabetitzadora i les assistents socials del CSMD, acompanyades per membres del comitè de l'associació (presidenta, vicepresidenta, secretària general i/o encarregada de missió davant la presidenta) i alguns cops per mares solteres integrades en els programes d'ASF, que han aportat la seva paraula i el seu testimoni.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

7.1. Nom de l'activitat: Organització d'actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic en general, el sector associatiu i els responsables polítics.

Descripció: ASF disposa d'una estratègia de promoció del reconeixement dels drets fonamentals de les dones i la infància en general, i de les mares solteres i els seus infants en particular, que es desenvolupa a través del CSMD. Algunes de les activitats previstes inicialment en el marc d'aquesta estratègia no van poder ser desenvolupades l'any 2020 com era habitual en períodes anteriors, a causa de la situació sanitària que va provocar inicialment el confinament de la població i posteriorment l'aprovació de restriccions per al desenvolupament d'esdeveniments, amb la seva afectació en els desplaçaments interurbans i en les trobades amb un nombre important de persones. De tota manera, s'han pogut desenvolupar les següents activitats (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte):

- accions de promoció i de defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants adreçades al públic en general: durant el mes de febrer i la primera quinzena de març van tenir lloc 2 trobades-debat al centre Palmier d'ASF, amb presència de la presidenta d'ASF, adreçades al personal de dues empreses: una empresa de càtering (Sodexo) i un establiment financer de Casablanca.
- publicació d'articles de premsa i reportatges en mitjans de comunicació: durant l'any 2020 ASF ha publicat o col·laborat en la publicació de 26 articles, reportatges, entrevistes amb la presidenta d'ASF Mme. Aïcha Ech Chenna i vídeos en 20 mitjans de comunicació: L'Economiste, Agence MAP, La Tribune, Femmes du Maroc, Radio Mars, L'Opinion, VH magazine, Bladi.net, PanoraPost, 2M.ma, LesAfricaines.net, La Marocaine de l'Orphelin, Crea-Helb, WAC, CERSS - Centre d'Etudes et de Recherches en Sciences Sociales, Joojmedia, Fédération des Ligues des Droits des Femmes, Engageons-nous, Tanja7 i Le Desk.
- col·laboració amb el sector associatiu: El tercer sector, principalment les associacions que treballen en l'àmbit dels drets de les dones i de la infància al Marroc, es va veure sorprès per l'aparició de la pandèmia de la COVID-19 que va afectar especialment els col·lectius més vulnerables com les mares solteres i els seus infants. Les primeres setmanes es van dedicar essencialment a intentar organitzar accions de solidaritat i de supervivència, tant per a les beneficiàries dels diferents programes com per a les mateixes organitzacions. Posteriorment, gràcies a l'ús de les noves tecnologies (especialment les plataformes d'intercanvi a distància tipus Zoom o Team) i malgrat les mancances detectades en aquest àmbit en la infraestructura disponible, ASF ha participat en diverses reunions amb diferents actors de la societat civil que treballen en el suport a les mares solteres i la infància vulnerable, especialment a la regió de Gran Casablanca. Amb aquest actors s'ha consolidat i incrementat la col·laboració i la cooperació i s'han acordat diverses accions de forma concertada per fer front als nous reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia. A més de continuar amb la derivació d'expedients entre associacions en funció de les necessitats de cada dona demandant del servei i de l'àmbit d'intervenció de cada entitat, s'han creat sinèrgies per a la compra conjunta de medicaments i productes específics per evitar la propagació de la COVID-19, amb el conseqüent abaratiment de preus, la calendarització coordinada dels serveis prestats per empreses externes (com la desinfecció de centres) i la definició d'estratègies d'actuació conjuntes, especialment en la tasca d'informació sobre els tipus d'ajuda que poden sol·licitar les dones en situació vulnerable al govern marroquí i la prestació de serveis de suport per efectuar les sol·licituds corresponents. Amb aquestes associacions s'ha creat també un grup de pressió per a realitzar demandes a les administracions marroquines (municipal i nacional) i institucions internacionals.

Aquesta col·laboració s'ha realitzat amb major intensitat amb 13 associacions de la regió de Gran Casablanca: Institution Nationale de Solidarité avec les Femmes (INSAF), Samusocial, Terre des hommes, Ligue Marocaine pour la Protection de l'Enfance (LMPE), Congrégation des Soeurs de la Charité, Association Basma, SOS Villages d'Enfants, Association Bayti, Association Marocaine de l'Orphelin, Association Marocaine de Lutte contre la Violence a l'égard des femmes, Ligue Démocratique pour les Droits de la Femme (LDDF), MRA Mobilising for Rights Associates i Centre FAMA/AMDF-Association Marocaine des Droits des Femmes.

Gràcies a l'experiència, les estadístiques i l'argumentari per a la defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants que disposa el CSMD, ASF també ha participat en l'elaboració de diferents informes realitzats conjuntament per associacions i recolzats per organismes marroquins i internacionals. En aquest àmbit són de destacar el "Informe de les ONG sobre els drets de les dones

al Marroc”, en el qual han col·laborat 33 organitzacions no governamentals coordinades per l'Association Marocaine des Droits des Femmes (AFMD) amb el suport del Consell Nacional de Drets Humans (CNDH) del Marroc, i els documents “Informe paral·lel de les ONG marroquines sobre l'aplicació de la Declaració i Plataforma de Beijing 1995 - 2020. Situació de la dona a Marroc 25 anys després de Beijing” i “Violències contra les dones i les nenes en temps de crisi: l'experiència del confinament al Marroc”, ambdós elaborats amb el suport de l'ONU-Dones – Marroc. Aquest darrer informe ha estat elaborat per 19 organitzacions de la societat civil que disposen de centres d'escolta de dones víctimes de violències.

- participació en moviments associatius que agrupen associacions no governamentals de defensa i de promoció dels drets de les dones i dels drets humans i que lluiten per canvis legislatius que protegeixin les dones contra la violència i la discriminació: ASF continua formant part dels moviments associatius “La primavera de la igualtat” i “La primavera de la dignitat”, però al llarg del 2020 no s'han pogut realitzar activitats presencials des d'aquests moviments, ja que les restriccions per motius sanitaris no han permès la realització de les manifestacions que habitualment s'organitzaven, especialment la Marxa Mundial de les Dones. De tota manera, els informes esmentats en l'apartat anterior s'han discutit i elaborat amb organitzacions que formen part d'aquests moviments.
- participació a la Plataforma CDE (Convenció dels Drets dels Infants): ASF ha continuat participant en aquesta xarxa de 28 organitzacions de la societat civil que treballen en el camp de la protecció de la infància i que compta amb la presència entre els seus membres de la Unitat de Protecció de la Infància (del Ministeri del Desenvolupament Social, de la Família i de la Solidaritat del Marroc). Aquesta plataforma efectua un seguiment de la implementació de la Política Pública Integrada de Protecció de la Infància al Marroc, d'acord amb els principis establerts en la Convenció dels Drets de l'Infant, i lluita especialment per l'aprovació de canvis legislatius i normatius que millorin les condicions de vida dels infants en situació de vulnerabilitat i les seves famílies. Té un paper especialment actiu en la sensibilització dels responsables polítics que prenen les decisions en l'àmbit de la protecció de la infància.

Una de les fites més significatives assolides l'any 2020 ha estat la introducció de la solidaritat amb les persones en situació vulnerable en els programes d'educació cívica corresponents a 6è de primària (infants d'11 a 12 anys). Com a conseqüència de la darrera reforma educativa, el Ministeri d'Educació Nacional del Marroc ha editat uns nous manuals escolars i pedagògics per al curs 2020-21. Una de les matèries principals en el currículum de 6è de primària són les Ciències socials, que inclou l'educació cívica. En aquesta matèria es parla del treball de les associacions del tercer sector. Com a exemple i exercici de suport s'inclou l'anàlisi de la situació de les mares solteres i els seus infants a través d'un text que cita el treball d'Aïcha Ech Chenna i d'ASF en la defensa d'aquests col·lectius. Aquesta és una bona prova de l'impacte a nivell nacional de 35 anys de militància d'ASF en la lluita contra el tabú de les relacions extramatrimonials.

Les accions incloses en aquesta activitat estan dirigides per les membres del comitè d'ASF, amb la participació eventual de les assistents socials, l'alfabetitzadora i mares solteres que estan o han estat integrades en els programes de l'associació.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

8.1. Nom de l'activitat: Dotació de productes d'alimentació, higiene i salut, assistència sanitària i recursos econòmics per pagar l'allotjament a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19.

Descripció: Les mesures de confinament de la població i l'estat d'emergència sanitària que va decretar el govern marroquí a causa de la pandèmia de la COVID-19, especialment les restriccions a la mobilitat de la població i el tancament d'activitats econòmiques, suposen un greu obstacle per a l'accés de les mares solteres al mercat laboral o el manteniment del seu lloc de treball, fins i tot en el marc de l'economia submergida on treballen moltes d'elles. Aquest fet, que s'afegeix a la tradicional discriminació social, econòmica i legislativa que pateix aquest col·lectiu, agreuja la situació de vulnerabilitat i el risc de precarietat de moltes mares solteres i els seus infants i posa en perill el seu accés als serveis bàsics d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària. Per fer front a aquesta situació, moltes associacions marroquines s'han plantejat la necessitat d'incrementar el suport assistencial a aquest col·lectiu durant la vigència de les restriccions.

En el cas d'ASF, l'estat d'emergència ha provocat el tancament de les guarderies, els centres de formació i les activitats que generen ingressos (restaurants, pastisseria i hammam oberts al públic) on les beneficiàries efectuen pràctiques laborals. Les mares integrades a l'associació han passat el confinament domiciliari amb els seus infants en els allotjaments de lloguer de què disposen i, en els períodes en que s'ha permès la realització d'activitats presencials en grups reduïts, s'ha establert una rotació de les mares en les activitats formatives, de forma que un grup assisteix als cursos i un altre té cura dels infants en els seus domicilis. Malgrat l'absència o la manca de continuïtat de les pràctiques laborals, que ha generat una dràstica disminució dels ingressos de l'associació, ASF ha garantit des de l'inici de la pandèmia la remuneració completa que reben les mares integrades en els seus programes. El manteniment d'aquests sous ha permès a aquestes dones continuar amb el pagament dels seus allotjaments de lloguer. Addicionalment les assistents socials han prestat un servei d'acompanyament per a donar suport a les mares en la relació amb els arrendadors. ASF també els proporciona una cistella setmanal gratuïta amb productes d'alimentació i higiene per a elles i els seus infants, de forma que tenen cobertes les seves

necessitats bàsiques. Amb anterioritat a la pandèmia, ASF ja proporcionava a les mares i els seus infants l'àpat del migdia els dies laborables, mentre que actualment es faciliten els productes d'alimentació i higiene per a tota la setmana. Així mateix, s'ha mantingut i reforçat l'assistència sanitària, a domicili en cas necessari, gràcies als serveis prestats per personal mèdic voluntari i del comitè directiu d'ASF.

Tant la distribució d'aliments i productes d'higiene com l'assistència sanitària no s'han limitat a les mares integrades en els programes d'inserció sociolaboral, sinó que s'ha ampliat el nombre de beneficiàries amb la inclusió de 45 mares ex-beneficiàries de l'associació en anys anteriors que es troben en situació de gran vulnerabilitat a causa de la pèrdua de la seva feina i de les 4 mares que gestionen els quioscos d'ASF gràcies a la plataforma d'autoocupació, que han hagut de tancar aquests establiments per la situació d'emergència sanitària. Per tant, durant l'any 2020 s'han vist beneficiades d'aquests serveis un total de 72 famílies (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte).

La posada en marxa i la continuïtat durant tot l'any 2020 d'aquest procés d'acompanyament i cobertura de necessitats bàsiques de les famílies beneficiàries ha fet necessària una reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació.

És d'esmentar que, malgrat que en el projecte inicial presentat al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (Pr. 3477) es preveia que aquesta activitat tingués una durada de 6 mesos (del 15 de març al 15 de setembre), s'han mantingut la totalitat dels serveis fins a finals d'any, ja que la continuïtat d'algunes de les restriccions provocades per la pandèmia i l'agreujament de la crisi econòmica han impedit una millora de les dificultats que pateixen les mares solteres i els seus infants per a la cobertura de les seves necessitats bàsiques d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària.

Aquesta activitat ha contemplat la realització de tres actuacions diferenciades, adreçades totes elles a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat:

- Dotació de recursos econòmics per pagar l'allotjament: s'ha efectuat un pagament setmanal en efectiu a les mares solteres integrades en els programes d'inserció socioeconòmica d'ASF que mantien el seu allotjament de lloguer, ja que els contractes es troben a nom de cada beneficiària. Aquesta remuneració, per un import de 300 dirhams, s'ha efectuat a un nombre de mares variable (d'un màxim de 24 mares a inicis de la pandèmia a un mínim de 14 durant el mes de novembre de 2020). Aquesta variació és provocada perquè algunes beneficiàries han traslladat la seva residència durant alguns períodes al domicili de la seva família o de coneguts i, per tant, han abandonat l'allotjament de lloguer. Les assistents socials d'ASF han efectuat un servei d'acompanyament a les mares en la relació amb els seus arrendadors.
- Dotació de productes d'alimentació i higiene personal: s'ha efectuat una distribució setmanal de productes frescos, al mateix temps que el lliurament de les remuneracions setmanals, i una distribució mensual de productes no peribles a un total de 72 famílies. La compra de productes ha suposat una despesa mitjana de 102 dirhams per família cada mes. L'alfabetitzadora s'ha encarregat de les tasques de proveïment, emmagatzematge i organització de la distribució dels productes.
- Dotació de medicaments, productes bàsics de salut i assistència sanitària: s'ha efectuat la compra de medicament i productes de salut en farmàcia i el pagament de les despeses de visites hospitalàries, dentista i analítiques en laboratoris per a 23 mares solteres i 24 infants integrats en els programes d'ASF i, eventualment, per a 49 ex-beneficiàries de l'associació que es troben en situació de gran vulnerabilitat a causa de la pèrdua de la seva feina. Aquests conceptes han suposat una despesa mitjana de 59 dirhams per família cada mes. El pagament de les despeses de visites hospitalàries, dentista i analítiques s'efectua en efectiu a través d'una caixa comuna (anomenada "caixa malaltia") que es troba a disposició de les responsables de l'equip operatiu d'ASF. A mesura que aquesta caixa es va esgotant, s'efectuen ingressos mitjançant xec des dels comptes de l'associació per a continuar disposant de fons i poder efectuar els pagaments en efectiu. Així mateix, el personal mèdic voluntari, principalment del comitè directiu d'ASF, ha continuat efectuant una assistència sanitària per a les beneficiàries i ex-beneficiàries que ho requerien. Aquest servei s'ha reforçat des de l'inici de la pandèmia de COVID-19, especialment mitjançant visites domiciliàries.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

9.1. Nom de l'activitat: Establiment de les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF.

Descripció: Amb l'objectiu de donar compliment a les mesures de prevenció i control necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball i formació d'ASF, l'associació ha posat en marxa un conjunt d'accions que inclouen la desinfecció i neteja periòdica d'aquests locals i la dotació de material de prevenció i equips de protecció individual contra la COVID-19.

L'execució d'aquesta activitat ha provocat un important increment de la despesa que no estava inclòs en la previsió pressupostària inicial de l'associació per a l'any 2020. A fi de reduir aquesta afectació s'han signat contractes de llarga durada amb empreses de desinfecció i de subministrament de productes de neteja i de material sanitari. Alhora, s'ha intensificat la col·laboració amb les associacions de suport a les dones de la regió de Gran Casablanca per a dissenyar actuacions conjuntes que han redundat també en un abaratiment dels preus de compra d'aquests subministraments i en la coordinació de les tasques de desinfecció de locals. Finalment, a causa de la manca i/o el preu elevat en el mercat marroquí d'alguns productes indispensables per a la seguretat de les beneficiàries i les treballadores d'ASF, l'associació ha efectuat diverses crides a través de les xarxes socials, gràcies a les quals s'han obtingut donacions en espècie de particulars solidaris per un valor d'uns 26.000 dirhams.

Aquesta activitat s'adreça específicament a les 32 famílies (32 mares i 33 infants) integrades en els programes d'ASF i a les 42 persones assalariades i voluntàries que treballen a l'associació (veure indicadors a l'apartat 10. Valoració del projecte), però també a totes les persones usuàries d'aquests espais: 1.512 mares solteres i dones que han patit violència de gènere que sol·liciten atenció al CSMD i clientela de les activitats generadores d'ingressos propis (restaurants, càtering, menjadors escolars, pastisseria, centre de bellesa i hammam). Per tant, durant l'any 2020 s'han vist beneficiades d'aquests serveis més de 1.600 persones.

La necessitat de posar en marxa aquestes actuacions no previstes ha fet necessària una reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació.

Aquesta activitat ha contemplat la realització de dues actuacions diferenciades, adreçades:

- Neteja i desinfecció periòdiques dels centres d'acollida i formació d'ASF (centre Palmier, centre Aïn Sebaâ i centre CMF): s'ha contractat una empresa externa de desinfecció especialitzada que ha efectuat 12 desinfeccions dels locals d'ASF (4 desinfeccions a cada centre). Així mateix s'ha efectuat la compra de material per a la neteja i desinfecció d'aquests locals. Aquesta tasca l'ha efectuat una treballadora d'ASF que ha compaginat les funcions d'auxiliar guarderies i neteja, aproximadament amb un 50% del seu temps de treball dedicat a cada feina.
- Dotació de productes d'higiene específics contra la COVID-19 per a les beneficiàries i treballadores d'ASF: s'ha efectuat la compra de productes d'higiene i prevenció específics contra la COVID-19 (gel hidroalcohòlic, solució antisèptica, catifes desinfectants, guants, mascaretes, termòmetres frontals, etc.), que han complementat la dotació gratuïta obtinguda a través de donacions en espècie de particulars.

Data inici: 1/1/2020 **Data finalització:** 31/12/2020

7 - Dades i contribució de la contrapart principal i altres

7.1 Aportació de la contrapart al projecte

L'Association Solidarité Féminine, contrapart del projecte, ha aportat 54.610,35 € (el 59,42% del cost total). Aquesta aportació es concentra exclusivament en les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on assumeix el 61,48% del total de la despesa: 44,14% del cost del personal local, 77,95% de les despeses de funcionament de les seus locals (comunicacions), 98,48% de l'adquisició de material fungible per a la formació i capacitació, 19,72% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina, 100% de les despeses d'allotjament de mares solteres i els seus infants i 17,05% de les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises.

No s'inclou en aquest cost la tasca d'organització que ha dut a terme el personal directiu de l'entitat, tot i que és de destacar que Hafida Elbaz, responsable del projecte per part d'ASF i de recursos humans de l'associació, conjuntament amb Rachida Khaddar, comptable d'ASF, gestionen la contractació i assignació del personal a cadascuna de les tasques que implica el projecte i la imputació de la despesa a les respectives partides.

A més d'aquests recursos econòmics, ASF ha aportat els següents recursos humans i infraestructurals:

- personal contractat per ASF:
 - 2 assistents socials del CSMD
 - 1 escoltadora del CSMD, que ha deixat la feina a finals de setembre de 2020:
 - 2 educadores: 1 a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ i 1 al centre Palmier
 - 1 auxiliar de guarderia i responsable de les tasques de neteja dels locals
 - 1 formadora del centre d'Aïn Sebaâ
 - 1 alfabetitzadora i responsable d'emmagatzematge i distribució de productes a les mares solteres i els seus infants
- personal voluntari d'ASF: es disposa d'una advocada que treballa al CSMD i d'un metge que presta els serveis d'atenció sanitària a les mares solteres i infants integrats a l'associació, a més de la resta de membres del comitè de l'associació.
- Infraestructures i materials:
 - locals d'ASF: centre Palmier (seu també del CSMD), centre Aïn Sebaâ i centre CMF (hammam-spa). El cost d'aquests locals no es contempla en el pressupost del projecte.
 - servei de telefonia i internet als centres d'ASF
 - materials i uniformes de treball per als cursos de formació d'Aïn Sebaâ i Palmier
 - materials per als tallers d'alfabetització i sensibilització de les beneficiàries
 - productes d'alimentació, d'higiene i medicaments per a les mares solteres i infants integrats a l'associació
 - despeses de visites hospitalàries, farmàcia i laboratoris d'anàlisi de les beneficiàries i els seus infants
 - materials i productes de neteja i desinfecció contra la COVID-19 i serveis externs de desinfecció dels locals
 - productes específics per a la prevenció contra la COVID-19
 - material d'oficina i serveis de manteniment de material informàtic

- despeses d'allotjament de les mares solteres integrades a l'associació i els seus infants

En el pressupost del projecte també s'inclouen les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises.

A més d'aquests recursos humans, infraestructurals i materials, la llarga experiència d'ASF després de 35 anys de trajectòria en l'execució de serveis d'acompanyament a les mares solteres i els seus infants al Marroc i en la defensa dels seus drets, així com en l'execució de projectes de cooperació internacional (amb una intensa col·laboració amb IMA des del 2015), és garantia de la qualitat dels serveis oferts, de l'existència de coneixements suficients per a l'execució de les activitats i de la viabilitat del projecte a nivell tècnic i organitzatiu.

L'Association Solidarité Féminine treballa per programes integrats i complementaris (programa CSMD, programa formacions professionals i activitats generadores d'ingressos i programa guarderies). Aquests programes es modulen en cadascun dels centres de l'associació. A més ASF disposa d'un programa de sensibilització i prevenció entre la joventut i d'una estratègia de promoció del reconeixement dels drets fonamentals de les mares solteres i els seus infants, que du a terme en col·laboració amb altres associacions marroquines que treballen en aquest àmbit.

És de destacar que tot el personal contractat per ASF per a l'execució de les activitats segueix anualment un període de formació (durant els mesos de gener i febrer) per tal d'adaptar els seus coneixements i el desenvolupament de les seves funcions als canvis que es plantegen en els programes a través dels quals treballa l'associació (. Aquesta formació té també l'objectiu d'adaptar el desenvolupament pràctic dels programes a les característiques específiques de les beneficiàries directes que accedeixen a cada programa en un període de temps determinat, tenint sempre en compte els canvis socials que s'estan duent a terme al Marroc en els darrers anys. Aquesta formació garanteix l'adaptació de les activitats executades a les característiques socials, culturals i econòmiques de les beneficiàries i facilita l'assoliment dels objectius establerts.

També és d'esmentar que ASF compta amb un equip operatiu format per personal contractat i un comitè de direcció, format per personal voluntari que les funcions d'orientar i validar les estratègies de l'associació. L'organització interna es caracteritza per la professionalització i autonomia de gestió del personal operatiu i la separació de rols i atribucions entre aquest personal i el comitè directiu. Aquesta separació clara de funcions permet una gestió més eficient de l'associació.

7.2 Altres contraparts locals vinculades o ajuts al projecte. Explicar si es inclòs o complementa altres projectes de desenvolupament a la zona

El projecte no s'ha executat en col·laboració directa amb altres contraparts locals.

De tota manera, és de destacar que el projecte s'emmarca plenament en el programa general de suport i inserció sociolaboral a les mares solteres que desenvolupa ASF des de l'any 1985 a la regió del Gran Casablanca.

Altres actors de la societat civil marroquina, utilitzant estratègies i estructures organitzatives diferents, també aborden la problemàtica de les mares solteres i els seus infants en aquesta regió metropolitana. Entre ells destaquen la Institution Nationale de Solidarité avec les Femmes (INSAF), Samusocial, Terre des homes, Ligue Marocaine pour la Protection de l'Enfance (LMPE), Congrégation des Soeurs de la Charité, Association Basma, SOS Villages d'Enfants, Association Bayti, Association Marocaine de l'Orphelin, Association Marocaine de Lutte contre la Violence a l'égard des femmes, Ligue Démocratique pour les Droits de la Femme (LDDF), MRA Mobilising for Rights Associates i Centre FAMA/AMDF-Association Marocaine des Droits des Femmes. Tots aquests actors desenvolupen múltiples accions de forma concertada per donar resposta a la gran demanda de serveis de suport i acollida per al col·lectiu de mares solteres i els seus infants en una regió que concentra el major nombre de mares solteres del Marroc. Es constata una gran complementarietat entre els projectes d'aquestes entitats, tant a nivell d'objectius com de metodologies d'intervenció, malgrat les diferents accions prioritzades per cada entitat. Aquesta complementarietat permet la derivació de casos entre associacions en funció de les necessitats de cada dona i l'àmbit d'intervenció de cada entitat, així com la col·laboració per a l'execució d'accions concertades per a fer front als nous reptes imposats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia (veure activitat 7.1 Organització d'actes de promoció i defensa dels drets de la dona i la infància adreçats al públic en general, el sector associatiu i els responsables polítics, apartat Col·laboració amb el sector associatiu). Aquest fet posa de manifest la qualitat de la col·laboració i dels serveis oferts pel sector associatiu.

En els darrers anys, la col·laboració entre les entitats marroquines de defensa dels drets de la dona i la infància s'ha intensificat considerablement, impulsant una nova agenda per a la consolidació de la igualtat de gènere i la protecció de la infància a través de la creació de nous fronts de mobilització i grups de pressió. En aquest sentit, destaquen per la seva creixent influència "La primavera de la dignitat", un moviment d'associacions que lluiten per una legislació penal que protegeixi les dones de la discriminació i la violència, i la Plataforma CDE, una xarxa d'organitzacions que treballen per a la protecció de la infància. En aquestes dues xarxes associatives hi participa molt activament ASF ((veure activitat 7.1).

Malgrat que la tasca desenvolupada fins ara pel sector associatiu ha permès portar a la llum pública la greu problemàtica de les mares solteres i els seus infants, encara es troba a faltar un marc legal i normatiu específic per a la protecció d'aquests col·lectius especialment vulnerables i es detecten dificultats per a posar en pràctica de forma efectiva els canvis normatius aprovats. La nova agenda

d'aquests moviments associatius se centra especialment en la sensibilització de la societat i l'aprovació de nous canvis legislatius.

A més de les aportacions de l'Association Solidarité Féminine, s'ha comptat amb les següents aportacions per a l'execució del projecte:

- Subvenció de l'Ajuntament de Terrassa, a través del projecte COSB00034/20: 4.444,00 € (4,84% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 95% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on l'Ajuntament de Terrassa assumeix l'11,90% del cost del personal local, i en un 5% a les activitats desenvolupades per personal d'IMA (viatges i estades i remuneració de personal propi), on assumeix el 7,24% del cost total.
- Subvenció de l'Ajuntament de Caldes de Montbui, a través del projecte Pr. 3388: 6.500,00 € (7,07% del cost total). Aquesta aportació es destina totalment a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on l'Ajuntament de Caldes de Montbui assumeix el 18,01% del cost del personal local i l'1,52% de l'adquisició de material fungible per a la formació i capacitació.
- Subvenció del Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD), a través del projecte Pr. 3477: 19.073,87 € (20,75% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 97,4% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on el FCCD assumeix el 18,05% del cost del personal local, el 22,05% de les despeses de funcionament de les seues locals (comunicacions) i el 70,66% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina. El 2,6% de l'aportació del FCCD es destina a les activitats desenvolupades per personal d'IMA (viatges i estades i remuneració de personal propi), on assumeix el 16,25% del cost total.
- Aportació d'Amics dels Infants del Marroc (IMA): 7.277,97 € (7,92% del cost total). Aquesta aportació es destina en un 67,7% a les activitats que tenen lloc al Marroc i que són desenvolupades per personal local, on IMA assumeix el 7,90% del cost del personal local, el 9,62% de les despeses d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants, productes de neteja, desinfecció i productes específics contra la propagació de la COVID-19, serveis de desinfecció i material d'oficina i el 82,95% de les comissions bancàries de transferències i despeses de canvi de divises. El 32,3% de l'aportació d'IMA es destina a les activitats desenvolupades per personal propi (viatges i estades i remuneració de personal), on assumeix el 76,51% del cost total.
L'aportació d'IMA ha estat satisfeta en part per la recollida de fons solidaris (crowdfunding) que efectua anualment l'entitat per al finançament del projecte de col·laboració amb ASF (al 2020 es va efectuar els mesos de maig i juny). A través d'aquesta campanya es van recollir uns 2.580 € en 50 donacions. Aquests fons es destinen exclusivament al finançament de les activitats desenvolupades per ASF al Marroc. La resta de l'aportació d'IMA es satisfà amb els ingressos de les quotes de les persones associades a l'entitat i fons propis de reserva.

Les aportacions de l'Ajuntament de Terrassa, l'Ajuntament de Caldes de Montbui, el FCCD i IMA destinades a finançar les activitats desenvolupades per personal local al Marroc (34.219,55 €) s'han transferit al compte corrent d'ASF a mesura que s'han anat rebent els fons subvencionats, mitjançant 7 transferències efectuades els mesos de gener, abril, juliol i desembre de 2020 i gener i febrer de 2021.

Les aportacions destinada a finançar les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya (3.076,29 €) s'han assignat al pagament de les nòmines del personal fix al final de cada mes corrent i de les factures corresponents als viatges i estades al Marroc del coordinador general d'IMA en la seva data de pagament.

A més dels recursos econòmics, IMA ha aportat els següents recursos humans i infraestructurals:

- personal remunerat d'IMA:
 - 1 coordinador general de l'entitat: participa amb ASF en la definició, el seguiment i l'avaluació del projecte. Ha realitzat una visita a Casablanca. Treballa 85 hores/mes (20 h voluntàries i 65 h remunerades com a professional autònom). Dedicar al projecte el 20% del temps de treball total.
 - 1 persona contractada que desenvolupa tasques de secretaria tècnica de l'associació. Realitza un total de 76 hores/mes i dedica el 5% del temps a la gestió del projecte.
- personal voluntari d'IMA:
 - 3 persones voluntàries que formen part de la Junta directiva d'IMA (president, secretaria i tesorera). Participen en el seguiment del projecte i en la seva avaluació.
 - 4 persones voluntàries associades a l'entitat que col·laboren en tasques específiques de comunicació, disseny gràfic, organització d'activitats, divulgació de notícies, assessorament legal, etc.
- Infraestructures i materials:
 - local d'IMA a Barcelona, des d'on es realitzen les tasques de gestió, seguiment i avaluació del projecte pròpies del personal d'IMA. El cost d'aquest local no es contempla en el pressupost del projecte.

Els recursos humans, infraestructurals, materials i financers dels quals s'ha disposat per a l'execució del projecte durant l'any 2020, tant per part d'ASF com d'IMA, han estat suficients i han garantit la seva viabilitat.

7.3 Capacitació dels destinataris per a la continuïtat del projecte i el seu manteniment autònom

Els programes d'inserció sociolaboral que es desenvolupen en els centres d'ASF es caracteritzen per la capacitació de les mares solteres beneficiàries, de cara al seu accés a una autonomia financera que no depengui d'ajuts externs un cop finalitzat el període màxim de 3 anys d'integració a l'associació. En aquest sentit el projecte promou un augment molt significatiu de l'ocupabilitat i de les capacitats de rehabilitació social, d'exigibilitat de drets i de participació política de les beneficiàries, gràcies als següents aspectes:

- els cursos d'alfabetització i els tallers de sensibilització als drets i deures, la ciutadania i la igualtat milloren la capacitat de les beneficiàries per exigir els seus drets i la seva participació política, alhora que contribueixen a la seva dignificació personal i enfortiment psicològic. Aquesta millora incrementa les capacitats per a la inserció social i la vida autònoma.
- els cursos de formació professional capaciten les beneficiàries per a la seva futura inserció laboral i incrementen les seves capacitats de manteniment autònom a nivell econòmic.
- la realització de pràctiques laborals i la remuneració econòmica que reben les beneficiàries les inicien en la seva autonomia financera. Alhora, la seva participació en les tasques de gestió de les activitats generadores d'ingressos i els cursos que reben d'iniciació al codi de treball milloren la seva ocupabilitat i la capacitat d'adaptació a futurs llocs de treball.
- la formació per a la cerca de feina i l'aprofitament dels recursos de la plataforma per a l'autoocupació de les mares solteres que han finalitzat els programes formatius (a través de la concessió de microcrèdits per a la posada en marxa de petits negocis), garanteixen l'apoderament de les beneficiàries de forma permanent, en el sentit que promou l'adquisició d'autonomia financera i l'accés a ocupacions dignes i estables.

L'execució del present projecte ha posat l'èmfasi en la capacitació professional i la millora de l'ocupabilitat de les beneficiàries dels programes a través de les activitats 3.1, 4.1 i 5.1.

També cal també fer esment que les activitats de sensibilització i formació per a la prevenció dels embarassos no desitjats, adreçades majoritàriament a la població estudiantil femenina (activitat 6.1), han de tenir com a conseqüència a mig i llarg termini una reducció del nombre de mares solteres, especialment en les edats més joves, i, per tant, una menor necessitat de finançament dels programes de suport adreçats a aquest col·lectiu.

A nivell de la sostenibilitat econòmica del projecte a nivell general un cop acabat el finançament extern, cal tenir present les dificultats amb què es troben els programes de rehabilitació i inserció sociolaboral de les mares solteres en el context institucional i sociocultural actual del Marroc. Les accions de suport a les mares solteres en situació de gran vulnerabilitat (enteses en un sentit ampli, des de l'acompanyament i orientació inicial fins a la integració en programes d'acollida residencial i inserció sociolaboral) s'han de plantejar en un primer moment des d'un punt de vista assistencial, amb l'objectiu de donar cobertura a les necessitats bàsiques de les dones i infants afectats. És en aquest sentit que es plantegen especialment les activitats 1.1, 1.2 i 8.1.

Aquest enfocament assistencial s'ha de mantenir com a mínim durant les fases inicials (accés i primera acollida) de qualsevol programa de suport a aquest col·lectiu, per tal de garantir l'accés de les dones sense capacitat econòmica als programes. Un exemple d'aquest caràcter assistencial és el que es dona a Catalunya amb la Xarxa d'atenció i recuperació integral a les dones que pateixen violència masclista. Aquesta xarxa ofereix un conjunt de recursos i serveis públics de caràcter gratuït per a l'atenció, l'acolliment, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones que han patit o pateixen violència masclista i els seus fills i filles.

Únicament en les fases més avançades dels programes de rehabilitació i inserció sociolaboral, quan les beneficiàries ja disposen d'una certa capacitació i un enfortiment psicològic suficient, es pot plantejar el finançament autònom del programa, de forma total o parcial, a través del desenvolupament d'activitats que generin ingressos per part de les beneficiàries. En aquest sentit es poden plantejar de cara al futur les activitats 3.1, 4.1 i 5.1, a més de l'activitat 2.1 que facilita la conciliació familiar i laboral.

Al Marroc avui dia no hi ha cap servei públic d'atenció i suport a les mares solteres i els seus infants, ni tampoc cap prestació social de caràcter econòmic de la qual pugui beneficiar-se aquest col·lectiu. Els únics programes d'aquest tipus són els que s'ofereixen des de les associacions no governamentals, que realitzen serveis de caràcter gratuït que es financen a través de subvencions de l'estat marroquí (56% del finançament total d'aquestes associacions segons un estudi de la Plataforma CDE realitzat l'any 2017), fons internacionals públics i d'ONG (25%) i donacions privades (19%). Aquesta situació de discriminació econòmica del col·lectiu de mares solteres i els seus infants es veu agreujada pel fet que el Codi de Família vigent al Marroc diferencia entre filiació legítima i filiació il·legítima (aquesta darrera afecta els infants nascuts de relacions extramatrimonials sense reconeixement de paternitat) i nega els drets derivats de la filiació paterna (pensió alimentària, herència, etc.) als infants il·legítics. En conseqüència, la mare soltera ha d'assumir plenament la càrrega econòmica de la criança dels seus infants.

Per aquesta raó, mentre no hi hagi un canvi en el model de serveis socials públics implantat al Marroc que doni cobertura a les necessitats de les mares solteres i els seus infants, acompanyat d'un canvi legal respecte a les obligacions econòmiques del pare envers els seus fills i filles, independentment de si són nascuts en el marc d'una relació conjugal o fora d'ella, és absolutament necessari continuar amb l'aportació de fons externs per al finançament d'aquest tipus de programes.

El present projecte ha posat un èmfasi especial en les activitats de sensibilització i mobilització de la població i de les entitats del tercer sector existents al Marroc per a la promoció i defensa dels drets de les

dones i dels infants, així com en la participació en moviments i plataformes associatives que lluiten per canvis legislatius que protegeixin les dones contra la violència i la discriminació i per la millora de les condicions de vida dels infants en situació de vulnerabilitat i les seves famílies (veure activitats 6.1 i 7.1). Els resultats assolits fins ara a nivell legislatiu són del tot insuficients, malgrat detectar-se un canvi notable en els paràmetres culturals de part de la societat marroquina, que defensa el principi de la igualtat entre gèneres, i en part de la classe política, que ha afavorit l'aprovació d'alguns canvis legals. Cal continuar treballant en aquest camí per tal de fer efectives les fites aconseguides i consolidar la igualtat de la dona i la protecció de la infància a través de noves reformes jurídiques, institucionals i polítiques. Amb l'objectiu d'afavorir l'aprovació d'un marc legal i normatiu per a la protecció de les mares solteres i els seus infants al Marroc, els moviments associatius han centrat la seva agenda per als propers anys en l'obtenció de prestacions de caràcter econòmic (fer accessibles a qualsevol dona que visqui sola, tingui infants a càrrec i es trobi en situació de precarietat, les ajudes directes previstes pel decret aprovat l'any 2014, que actualment només estan destinades a les dones vídues que es troben en aquesta situació) i de prestacions de serveis públics gratuïts d'atenció i suport a les mares solteres i els seus infants, que garanteixin el seu benestar social i la seva qualitat de vida, així com en l'aprovació de canvis legislatius en l'àmbit del reconeixement de la paternitat i del compliment efectiu de les obligacions econòmiques del pare envers el manteniment econòmic de tots els seus fills i filles. Aquestes reivindicacions són encara més urgents davant la situació creada per la crisi sanitària, econòmica i social provocada per la pandèmia de la COVID-19, que ha afectat especialment els col·lectius més vulnerables com les mares solteres i els seus infants.

Únicament quan es disposi d'un marc legal i normatiu d'aquest tipus, l'assoliment del qual només es pot plantejar a mig o llarg termini, es podrà considerar que els programes de rehabilitació i inserció sociolaboral de les mares solteres al Marroc són sostenibles sense l'aportació de fons externs per al seu finançament.

De tota manera, cal tenir present que ASF ha dut a terme en els darrers anys una estratègia de diversificació d'ingressos amb l'objectiu d'assegurar la seva autonomia financera i la viabilitat econòmica dels seus programes en el temps. Gràcies a aquesta estratègia, ASF tenia a finals del 2019 un elevat nivell d'autofinançament: el 70% de les seves necessitats pressupostàries quedaven cobertes per les activitats generadores d'ingressos que desenvolupa l'associació en els seus tres centres (restaurants, servei de càtering, servei de menjadors escolars, pastisseria, centre de bellesa i hammam i venda de productes manufacturats), així com per la venda de llibres propis i les petites aportacions efectuades per donants particulars marroquins. La resta del pressupost total d'ASF quedava garantit, d'una banda, per la signatura de convenis de col·laboració amb associacions i fundacions privades marroquines i internacionals (principalment la Fundació Opus Prize i la Fundació Zindel Hilti, però també Amics dels Infants del Marroc) i els fons públics de cooperació internacional. Aquests convenis aportaven el 27% dels ingressos d'ASF de l'any 2019. Únicament el 3% del pressupost d'ASF es finançava a través a fons públics de l'estat marroquí. Aquest elevat nivell d'autofinançament, que contrasta amb el tipus de finançament de la majoria d'altres associacions marroquines d'aquest sector en les quals la majoria dels ingressos provenen de fonts externes, posa de manifest l'esforç d'ASF per garantir la sostenibilitat econòmica i financera dels programes que desenvolupa.

Aquesta estructura d'ingressos s'ha vist profundament alterada pels efectes de la pandèmia, a causa de l'aturada de les activitats generadores d'ingressos propis (i per tant de l'anul·lació d'aquesta font d'aportacions durant bona part de l'any 2020) i de la disminució de les donacions de particulars i entitats socials col·laboradores que pateixen també una situació econòmica difícil en aquests moments. Aquesta reducció d'ingressos, juntament amb la necessitat d'incrementar les despeses en conceptes no previstos per donar compliment a les mesures de prevenció contra la propagació de la pandèmia, han fet necessària una reestructuració del pressupost. ASF ha pogut fer front a aquesta situació gràcies a l'equilibri pressupostari dels anys anteriors, l'absència de deutes i l'existència d'un fons propi de contingència generat després de l'atorgament del Premi Opus Prize l'any 2009. De tota manera, el manteniment del desequilibri pressupostari durant l'any 2021 posa en perill la continuïtat dels programes i serveis prestats per ASF. Les activitats d'aquest projecte tenen l'objectiu d'ajudar a ASF a recuperar el seu nivell d'autofinançament.

8 - Seguiment del projecte

8.1 Mecanismes de seguiment del projecte

La metodologia de treball per a l'execució del projecte ha partit de la reflexió conjunta entre les dues entitats que participen en el projecte (IMA i ASF) per a la cerca de solucions que permetin fer front als reptes per a millorar la situació de les mares solteres i els seus infants al Marroc. A partir d'aquesta reflexió es van definir conjuntament les activitats a desenvolupar. La relació entre les dues entitats no es limita doncs al suport financer per part d'IMA a les activitats desenvolupades, sinó que IMA pren part també en la definició del projecte.

Totes les activitats executades al Marroc han estat gestionades directament per ASF. La responsabilitat de l'execució, el seguiment i l'avaluació del projecte al Marroc recau, per part d'ASF, en Hafida Elbaz, encarregada de missió davant la presidenta i directora de l'associació, a més de responsable de recursos humans. Hafida Elbaz ha comptat amb la col·laboració d'Aïcha Ech-Chenna, presidenta d'ASF, per a la

validació de les activitats. Aquestes dues persones han estat de baixa des de finals de l'any 2020 fins ben entrat el 2021 a causa de contagi per la COVID-19. Per aquesta raó, la darrera fase d'execució del projecte i en gran mesura la seva avaluació ha estat una tasca compartida per Hafida Elbaz, Laila Majdouli, secretària general d'ASF, i les responsables dels diferents eixos de treball d'ASF (especialment l'eix social, que inclou el Centre de Suport a Mares en Dificultat i les guarderies, i l'eix de formació i activitats generadores d'ingressos). Aquest canvi en les persones responsables i la necessària consolidació de les vies de comunicació entre les noves interlocutores del projecte per part d'ASF i el responsable per part d'IMA han comportat retards en l'avaluació definitiva del projecte i en la seva justificació. Aquesta situació s'ha vist agreujada per la impossibilitat de realitzar viatges al Marroc per part del coordinador general d'IMA a causa de la pandèmia de la COVID-19 i per la negativa del Consolat d'Espanya a Casablanca a realitzar la compulsa dels documents justificatius, al·legant que no era competent en aquesta matèria. Per resoldre aquesta darrera problemàtica, ASF va cercar una administració marroquina que efectués la compulsa dels documents, que finalment es va efectuar al Districte de Anoual - Maârif de Casablanca, tot i que amb nous retards provocats per la celebració d'eleccions generals, regionals i municipals al Marroc el mes de setembre de 2021.

La gestió financera del projecte i la justificació de les despeses és responsabilitat de la comptable d'ASF, Rachida Khaddar.

Tant Hafida Elbaz, amb la col·laboració de Laila Majdouli, com Rachida Khaddar, han gestionat l'avaluació interna realitzada per ASF, l'assignació del personal a cadascuna de les activitats i l'assignació de les despeses a les respectives partides. A més, en cada un dels tres centres d'ASF (Palmier, Ain Sebaâ i CMF) es disposa d'una responsable que coordina i avalua les activitats específiques que s'hi desenvolupen.

Per part d'IMA, la responsabilitat de la definició, el seguiment i l'avaluació del projecte recau en Oscar de Rosselló, coordinador general de l'associació.

La resolució de les incidències i dificultats detectades en la gestió del projecte que sobrepassen les atribucions d'ASF fixades en el conveni signat entre les dues entitats, la posada en marxa d'accions de correcció per al correcte assoliment dels resultats previstos i la redacció consensuada dels informes de justificació s'han efectuat mitjançant reunions via Skype, converses telefòniques i missatges de correu electrònic i de whatsapp entre les responsables per part d'ASF i el responsable per part d'IMA. L'avaluació conjunta del projecte també ha tingut com a objectiu la millora de la programació i el disseny de la continuïtat del projecte per a l'any 2021 i següents. A més, IMA ha efectuat un seguiment presencial del desenvolupament del projecte en una visita a la seu d'ASF i al centre d'Ain Sebaâ realitzada a finals de febrer de 2020.

IMA s'ha responsabilitzat de la presentació de la memòria justificativa del projecte, a partir de l'informe d'execució d'activitats i avaluació de resultats consensuat amb ASF.

A més dels indicadors d'impacte que constaven en el projecte inicial, els resultats dels quals es poden observar a l'apartat 10. Valoració del projecte, s'han establert els següents indicadors d'actuació, que mesuren el volum de productes i/o serveis realitzats i la seva evolució en relació a l'any anterior:

- Nombre total de persones contractades per al desenvolupament del projecte: 8 persones
- Nombre total anual d'hores treballades per les persones contractades per al desenvolupament del projecte: 13.9684 hores
- Nombre de persones contractades al CSMD: 4 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al CSMD: 6.688 hores
- Nombre de persones contractades al centre d'Ain Sebaâ: 2 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al centre d'Ain Sebaâ: 3.648 hores
- Nombre d'altres persones contractades: 2 persones
- Nombre anual d'hores treballades per les persones contractades al centre d'Ain Sebaâ: 3.648 hores
- Percentatge de variació del resultat obtingut l'any 2020 en relació al 2019 per a cada un dels indicadors d'impacte establerts: veure apartat 10. Valoració del projecte
- Nombre de viatges i dies d'estada al Marroc per part del personal d'IMA: 1 viatge i 5 dies
- Nombre de viatges i dies d'estada a Catalunya per part del personal d'ASF: 0 viatges

A l'apartat 9.4 Justificació de les diferències respecte el pressupost inicial es fan constar també els indicadors de recursos establerts inicialment, que mesuren els recursos esmerçats per a la realització del projecte i el grau de compliment del pressupost previst.

A més d'aquest procés intern d'avaluació, s'havien previst dos processos externs. El primer d'ells s'ha realitzat satisfactoriament a través de l'auditoria econòmica anual encarregada per ASF al Cabinet PFK Marroc. Aquesta auditoria certifica la correcta assignació de partides i el balanç de l'entitat per a la seva presentació davant la Secretaria General del Govern del Marroc.

En segon lloc, estava prevista la certificació de l'execució del projecte i l'avaluació del nivell d'assoliment dels objectius establerts per una entitat aliena al mateix, AMANE (Association Meilleur Avenir pour Nos Enfants), que havia adquirit el compromís d'efectuar aquesta tasca en un termini de 45 dies des de la finalització de les activitats. A causa de la pandèmia de la COVID-19, aquesta entitat va suspendre temporalment la seva activitat presencial i els desplaçaments interns al Marroc des de setembre de 2020 fins a març de 2021 i, posteriorment, a partir de juliol de 2021, coincidint amb els períodes de major incidència dels contagis per COVID-19 al Marroc i de restriccions més estrictes establertes per les autoritats sanitàries. Per aquesta raó, a data d'avui no s'ha pogut obtenir l'informe de certificació. De tota

manera, es fan constar les dades del tercer avaluador a l'apartat 8.3, ja que s'han iniciat converses amb AMANE per avaluar la possibilitat d'efectuar aquest informe en les properes setmanes.

8.2 Documentació gràfica de la realització del projecte

Es transmet el recull de fotografies a través de wetransfer.

8.3 Dades del Tercer Avaluador

Entitat o institució: AMANE (Association Meilleur Avenir pour Nos Enfants)

Adreça: 3 rue Larache, Hassan - Rabat (Concha Badillo)

Telèfon: 212537708003

Correu electrònic: amane@amanemena.org / c.badillo@amanemena.org

9 - Modalitat de justificació a la que s'acull

9.1 Relació de despeses del cost total del projecte, activitat o servei subvencionat

Veure impres659071881.

9.2 Relació d'ingressos obtinguts per a la realització del projecte, activitat o servei subvencionat

Veure impres659071881.

9.3 Resultat (despeses - ingressos)

Veure impres659071881.

9.4 Justificació de les diferències respecte el pressupost inicial

El pressupost d'execució del projecte presenta moltes diferències respecte el pressupost inicial, a causa de les modificacions que ha provocat la crisi de la COVID-19 des de mitjans del mes de març de 2020 en totes les activitats desenvolupades per ASF. En aquest sentit, és de destacar que s'han hagut de posar en marxa diverses mesures de contingència no previstes per fer front als impactes de la pandèmia, tant a nivell de contenció i prevenció de la propagació de la COVID-19 com de resposta davant els efectes que han tingut les mesures de confinament de la població i l'estat d'emergència sanitària decretat pel govern marroquí.

A nivell de les despeses, el pressupost total del projecte ha passat dels 40.886,99 € previstos inicialment a 91.906,18 € en el pressupost executat, Aquesta diferència de 51.019,19 € suposa un augment del 124,8% sobre el pressupost inicial.

L'increment és provocat principalment per la realització d'activitats no previstes inicialment, com la dotació de productes d'alimentació, higiene i salut, assistència sanitària i recursos econòmics per pagar l'allotjament a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19 (activitat 8.1) i l'establiment de les mesures de prevenció i control de la infecció necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF (activitat 9.1). Aquestes dues activitats han comportat una despesa directa total de 41.292,35 €, que suposa el 80,9% de l'increment del pressupost total i es desglossa en les següents partides:

- 27.361,57 € de despeses d'allotjament de mares solteres i els seus infants
- 6.821,76 € d'adquisició de productes d'alimentació i higiene per a mares solteres i els seus infants
- 4.073,11 € d'adquisició de medicaments i productes de salut per a mares solteres i els seus infants
- 650,63 € de despeses de visites hospitalàries, farmàcia i laboratoris d'anàlisi de les beneficiàries dels programes d'ASF
- 644,94 € d'adquisició de productes per a la neteja i desinfecció dels centres de treball d'ASF
- 666,51 € d'adquisició de productes de prevenció i higiene específics contra la propagació de la COVID-19
- 1.073,83 € de contractació d'empreses externes per a la desinfecció contra la COVID-19 dels centres de treball d'ASF

També s'han produït desviacions pressupostàries en les activitats previstes, a causa de la seva adaptació a la situació sanitària, el compliment de les mesures de restricció d'aforaments en guarderies i centres de formació establertes pel govern marroquí i la reestructuració i reassignació de funcions entre l'equip operatiu de l'associació que ha comportat la nova situació. Aquestes desviacions han provocat l'increment de les següents partides:

- Augment del 10,6% de les despeses de personal local (increment de 3.392,21 €), provocat principalment pel canvi de personal al CSMD (en el projecte inicial es preveia la contractació d'una assistenta social i dues escoltadores, però finalment s'han contractat dues assistents socials, amb un salari més elevat, i una escoltadora que s'ha mantingut a l'associació fins el mes de setembre) i per la contractació d'una nova persona amb les funcions d'auxiliar de guarderies (veure activitat 2.1), que també és la responsable dels treballs de neteja dels centres de treball d'ASF.

- Augment del 38,5% de les despeses de funcionament de les seus locals (increment de 271,77 €), provocat per la inclusió al pressupost final del cost del servei telefònic i internet del centre Palmier (no previst inicialment) a causa del trasllat de les activitats d'alfabetització i formació de mares solteres a aquest centre (veure activitats 3.1 i 4.1). Aquest increment s'ha donat tot i la manca de contractació d'un assessorament extern per a l'ampliació del capital disponible per a la concessió de microcrèdits a través de la plataforma d'autoocupació creada per ASF (veure activitat 5.1), actuació per a la qual s'havien pressupostat 275 € en el projecte inicial.
- Augment del 193% de les despeses d'adquisició de materials per a les seus locals (increment de 6.919,50 €), sense incloure els materials necessaris per a desenvolupar les activitats no previstes en el projecte inicial. Aquest augment és provocat per la inclusió al pressupost final del cost del material per als cursos de formació professional i els tallers de sensibilització a les beneficiàries i del vestuari de treball per a les pràctiques laborals tant del centre d'Aïn Sebaâ (previst inicialment) com del centre Palmier (no previst), en el qual s'han desenvolupat les activitats formatives a partir del 15 de juny (veure activitat 4.1). Així mateix, també ha augmentat la partida de material d'oficina, ja que s'han incorporat les despeses de compra de material de suport informàtic i el contracte de manteniment de material informàtic vigent per tot l'any 2020, amb un cost total de 1.666,27 €. Per contra, s'ha reduït en un 72% la partida d'adquisició de productes d'alimentació per als infants del centre d'Aïn Sebaâ a causa del tancament d'aquesta guarderia entre el 16 de març i el 30 de setembre i l'alternança a partir d'aquesta data de períodes breus de tancament i períodes d'obertura amb restriccions en els aforaments (veure activitat 2.1).
- Augment del 1.507% de les despeses indirectes d'administració corresponents a comissions de transferències i despeses de canvi de divises (increment de 561,15€), provocat per l'augment de l'import total de fons transferits a ASF i el major nombre de transferències efectuades, a més de l'increment de les comissions bancàries per aquests conceptes.

Per contra, en l'àmbit de les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya s'ha produït una reducció les despeses finalment executades respecte de les previstes inicialment del 31,5% (reducció de 1.414,16 €). Aquesta disminució és provocada principalment per l'anul·lació d'un dels viatges previstos per part del coordinador d'IMA a Casablanca per motiu de les restriccions de vols internacionals a causa de la pandèmia. Això ha suposat un estalvi de 1.214,72 €. També s'ha reduït en un 7,3% el cost de les remuneracions del personal d'IMA adjudicades al projecte (coordinador general i secretària tècnica).

A nivell dels ingressos, la variació entre el pressupost executat i el pressupost previst inicialment és equivalent a la que es dona en les despeses: augment de 51.019,19 € que suposen un increment del 124,8% sobre el pressupost inicial. Mentre que no han variat les aportacions dels ajuntaments de Terrassa i de Caldes de Montbui (4.444 € i 6.500 € respectivament), hi ha hagut una nova aportació de fons a través de la subvenció rebuda del Fons de Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) per import de 19.073,87 € (20,75% dels ingressos totals). Aquesta subvenció correspon al projecte Pr. 3477. Ajuda d'emergència per a mantenir les accions de suport a les mares solteres i els seus infants al Marroc en un context de COVID-19, presentat al FCCD el mes de juny de 2020 en el marc de la campanya "MÓN LOCAL COVID-19" i resolt en successives aprovacions realitzades els mesos de juliol, novembre i desembre de 2020 i gener de 2021.

També hi ha hagut un augment molt significatiu de l'aportació efectuada per la contrapart local, l'Association Solidarité Féminine, que ha passat dels 21.305,20 € previstos en el pressupost inicial als 54.610,35 € del pressupost finalment executat. Aquest increment del 156,32% ha provocat que l'aportació d'ASF suposi un 59,42% dels ingressos totals del projecte, quan inicialment aquesta participació era només del 52,11%. L'augment de la contribució d'ASF posa de manifest el seu ferm compromís per continuar donant un suport sense fissures a les mares solteres i els seus infants en la difícil situació de crisi provocada per la pandèmia de la COVID-19.

L'aportació d'IMA s'ha reduït lleugerament en relació a les previsions inicials (reducció del 15,7%), a causa de la disminució dels costos de les activitats desenvolupades per personal d'IMA tant al Marroc com a Catalunya (viatges i estades al Marroc del personal d'IMA i remuneracions d'aquest personal), que són assumits en un 76,5% per IMA.

9.5 Relació de factures justificatives o compte justificatiu que corresponen a l'import de la subvenció atorgada

Veure impres659071881.

9.6 Relació de despeses de personal

Veure impres659071881.

10. VALORACIÓ DEL PROJECTE PER PART DE L'ENTITAT

Criteris de Qualitat

Analitza i valora la qualitat de les actuacions realitzades i el grau d'ajustament a les previsions:

Veure impres659071881.

Criteris d'impacte social

Analitza i valora els resultats del projecte en temes d'impacte i utilitat social

Valoració. S'han assolit els resultats previstos? Quina valoració feu dels resultats obtinguts?

Objectiu específic 1: Donar suport, orientació i acompanyament a dones maltractades, mares solteres i llurs infants i garantir els seus drets com a ciutadanes.

Resultat 1.1: Totes les persones que sol·liciten atenció al CSMD han rebut suport, orientació i acompanyament.

Indicadors:

- Núm. total de persones adultes ateses pel CSMD: 1.512 persones adultes. % assoliment sobre el resultat esperat: 104%. Evolució 2020-2019: +58%
 - Núm. noves persones ateses en relació amb el naixement d'infants fora del matrimoni: 954 persones adultes. % assoliment sobre el resultat esperat: 136%. Evolució 2020-2019: +63%
 - 923 mares solteres ateses. Evolució 2020-2019: +73%
 - 31 pares solters atesos. Evolució 2020-2019: -40%
 - Núm. noves persones ateses en relació amb altres situacions de vulnerabilitat, principalment dones víctimes de violències domèstiques: 509 persones. % assoliment sobre el resultat esperat: 93%. Evolució 2020-2019: +37%
 - Núm. mares solteres ateses que ja havien rebut atenció en anys anteriors: 49 dones. % assoliment sobre el resultat esperat: 25%. Evolució 2020-2019: +44%
- Núm. infants que formen part de les noves famílies ateses pel CSMD en relació amb el naixement d'infants fora del matrimoni: 954 infants. % assoliment sobre el resultat esperat: 136%. Evolució 2020-2019: +63%
- Núm. expedients rebuts des d'altres associacions que treballen en el camp del suport a la dona: 57 expedients. % assoliment sobre el resultat esperat: 57%. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. expedients derivats cap a d'altres associacions que treballen en el camp del suport a la dona: 78 expedients. No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. mares solteres integrades en els programes d'inserció sociolaboral d'ASF: 32 mares (% assoliment sobre el resultat esperat: 64%). Evolució 2020-2019: -6%
- Núm. infants que acollits en les guarderies d'ASF: 33 infants. % assoliment sobre el resultat esperat: 66%. Evolució 2020-2019: -11%

Valoració:

Malgrat l'afectació que ha tingut la pandèmia de la COVID-19 en el funcionament del CSMD a nivell presencial, s'aprecia un augment molt considerable en el nombre de persones ateses, que ha superat els resultats esperats per a l'any 2020 en un 4% i els resultats assolits l'any 2019 en un 58%. Aquest augment afecta molt especialment el nombre de noves mares solteres ateses (increment del 73% respecte el 2019), d'infants fills de mares solteres (increment del 63%) i de mares solteres ateses que ja havien rebut atenció en anys anteriors (increment del 44%).

Aquestes dades reflecteixen l'èxit de l'estratègia de prestació dels serveis d'escolta i orientació mitjançant telèfon mòbil i missatgeria de whatsapp que ASF ha posat en marxa durant l'estat d'emergència sanitària decretat pel govern marroquí. Alhora, també posen de manifest l'especialització i concentració dels esforços de l'associació en atendre prioritàriament els casos relacionats amb el naixement d'infants fora del matrimoni, situant la parella mare soltera-infant en el centre de la intervenció d'ASF en un període en el qual les mares solteres i els seus infants s'han vist intensament afectats per la crisi econòmica i social provocada per la pandèmia, que ha dificultat el seu accés al serveis bàsics d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària. Es pot concloure per tant que l'augment de casos atesos pel CSMD és conseqüència també d'un increment de la demanda de serveis de suport per part d'aquest col·lectiu per fer front a l'agreuament de la seva situació de vulnerabilitat.

D'altra banda, és desmentar que no s'han assolit els resultats esperats en el nombre d'expedients rebuts i derivats cap a d'altres associacions que treballen en el camp del suport a la dona a la regió de Gran Casablanca. Aquest fet és provocat per l'aturada de l'activitat en moltes d'aquestes estructures de suport durant el període de confinament i la crisi econòmica que posteriorment han patit moltes entitats a conseqüència de la pandèmia.

Així mateix, el nombre de mares solteres integrades en els programes de formació i inserció socioeconòmica d'ASF tampoc ha assolit els resultats esperats, produint-se fins i tot una disminució del 6% respecte el 2019 en el nombre de mares integrades i de l'11% en el nombre d'infants acollits. Això ha estat provocat, d'una banda, per l'aturada completa dels processos de selecció i integració de noves beneficiàries durant el confinament general de la població i, posteriorment, per les dificultats sorgides en aquests processos a causa de la necessitat de realitzar mesures addicionals a nivell sanitari, com l'aïllament de les noves beneficiàries abans de la seva integració amb el seu infant al grup. D'altra banda, la crisi sanitària també ha provocat un augment en el nombre de sortides dels programes per part de

mares integrades a l'associació a causa de la seva reintegració familiar durant el període de confinament (retorn al domicili familiar), situació que s'ha mantingut molts cops amb posterioritat. Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador del qual es disposa de dades, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 85%.

Resultat 1.2: S'han resolt totes les deficiències detectades pel que fa a la tramitació de documentació i la inscripció al Registre Civil de les persones ateses.

Indicadors:

- Núm. deficiències resoltes pel que fa a la inscripció d'infants al Registre Civil: 32 inscripcions iniciades (78% expedients finalitzats i 22% expedients en tramitació). No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: -58%
- Núm. deficiències resoltes pel que fa a la tramitació de documentació de persones adultes: 19 inscripcions iniciades. No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: sense dades

Valoració:

Malgrat que s'ha iniciat la resolució de totes les deficiències detectades per que fa a la inscripció d'infants al Registre Civil i a la documentació personal de les mares solteres, s'aprecia una menor activitat en aquest àmbit en relació al 2019 i un nombre elevat d'expedients en tramitació. Això ha estat provocat, d'una banda, per l'aturada de l'activitat a l'administració pública marroquina durant bona part de l'any i, de l'altra, per la dificultat d'identificar amb certesa les necessitats de les mares solteres ateses en relació amb la disponibilitat de la documentació personal i la inscripció dels infants al Registre Civil a causa del tancament de l'activitat presencial al CSMD durant 3 mesos i de la realització majoritària del serveis d'atenció social de forma telefònica i per whatsapp. De tota manera, pel que fa a les mares solteres integrades a l'associació, aquesta verificació i la resolució de les deficiències detectades s'ha efectuat en tots els casos, garantint d'aquesta manera l'exercici dels seus drets de ciutadania. No s'avalua globalment l'assoliment dels resultats esperats per a aquesta activitat ja que no s'havien establert resultats a nivell quantitatiu per als indicadors establerts.

Objectiu específic 2: Acollir i tenir cura dels infants de les mares solteres integrades al centre d'Aïn Sebaâ.

Resultat 2.1: Tots els infants de les mares solteres integrades en els programes del centre d'Aïn Sebaâ són acollits a la guarderia.

Indicadors:

- Núm. infants acollits a la guarderia d'Aïn Sebaâ: 13 infants. % assoliment sobre el resultat esperat: 130%. Evolució 2020-2019: -13%

Valoració:

Malgrat que s'ha superat el resultat esperat pel que fa al nombre d'infants acollits a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ l'any 2020, s'ha donat una disminució del 13% en el nombre d'infants acollits l'any 2019, quan van estar acollits un total de 15 infants. La capacitat òptima d'aquesta guarderia és de 10 infants, però en cap període s'ha superat aquesta capacitat, ja que les noves incorporacions s'han anat produint al llarg de l'any a mesura que quedaven places disponibles. Es considera que s'ha assolit el resultat esperat per a aquesta activitat en un 130%.

Objectiu específic 3: Millorar la capacitat d'exigibilitat de drets de les mares solteres del centre d'Aïn Sebaâ.

Resultat 3.1: Totes les mares solteres adscrites al centre d'Aïn Sebaâ han après a llegir i escriure i han assistit als cursos d'alfabetització cívica i legal.

Indicadors:

- Núm. mares solteres d'Aïn Sebaâ que han après a llegir i escriure: 11 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 110%. Evolució 2020-2019: -15%
- Núm. mares solteres d'Aïn Sebaâ que han assistit regularment als cursos d'alfabetització cívica i legal: 12 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 120%. Evolució 2020-2019: -8%

Valoració:

Com en el cas del nombre d'infants acollits a la guarderia del centre d'Aïn Sebaâ, el nombre de mares solteres integrades en els programes que es desenvolupen en aquest centre també ha superat el resultat esperat per a l'any 2020, tot i que s'ha donat una disminució del 8% en relació al 2019. El 92% de les 12 mares acollides són analfabetes o tenen un molt baix nivell d'instrucció i han assistit regularment als cursos d'alfabetització, on han après a llegir i escriure. La totalitat de les 12 mares també han assistit als cursos d'alfabetització cívica i legal.

Al llarg de l'any 2020 s'han continuat produint progressos en el nivell de conscienciació de les beneficiàries sobre la importància del programa d'alfabetització, informació i sensibilització, fet que ha permès assegurar l'assistència de totes les beneficiàries a aquests cursos.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 115%.

Objectiu específic 4: Oferir a les mares solteres del centre d'Aïn Sebaâ la formació professional que es correspon a les seves aptituds de cadascuna i realitzar pràctiques laborals que facilitin la seva inserció professional.

Resultat 4.1: Totes les mares solteres adscrites al centre d'Aïn Sebaâ han assistit regularment als cursos de formació professional i han realitzat pràctiques laborals.

Indicadors:

- Núm. mares solteres del centre d'Aïn Sebaâ que han assistit regularment als cursos de formació professional: 12 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 120%. Evolució 2020-2019: -8%
- Núm. mares solteres del centre d'Aïn Sebaâ que han realitzat pràctiques laborals en el marc dels programes d'ASF: 12 mares. (% assoliment sobre el resultat esperat: 120%). Evolució 2020-2019: -8%
- Núm. mares solteres que han abandonat el programa abans de la seva finalització: 10 mares. No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: +100%

Valoració:

Com s'ha esmentat, el nombre de mares solteres integrades en els programes de formació professional que es desenvolupen al centre d'Aïn Sebaâ ha superat el resultat esperat per a l'any 2020, tot i que s'ha donat una disminució del 8% en relació al 2019. Les 12 mares integrades han assistit regularment als cursos de formació inicial a les ocupacions vinculades amb la restauració i la costura i han realitzat pràctiques laborals quan la mesures decretades pel govern marroquí a causa de la situació d'emergència sanitària ho han permès. ASF ha hagut de reorganitzar el funcionament dels cursos per adaptar-se a aquestes mesures, especialment amb l'establiment de dos grups de mares que han realitzat alternativament les activitats formatives per donar compliment a les restriccions d'aforament en centres de formació. Així mateix, a partir del 15 de juny, es van redissenyar els cursos i les pràctiques laborals per adaptar-los a les activitats permeses, com l'elaboració i preparació de menjars per emportar, i es va formar les formadores i les beneficiàries en aquest nou nínxol de desenvolupament de les activitats de restauració.

És de destacar la gran capacitat d'adaptació d'ASF a les condicions establertes per al funcionament de les activitats formatives quan aquestes han estat permeses, inclosa la reformulació dels continguts d'aquestes activitats, així com les mesures posades en marxa per a recuperar el retard en la formació de les beneficiàries a causa de la seva aturada durant el confinament.

Malgrat que el nombre de mares integrades al centre d'Aïn Sebaâ durant l'any 2020 ha estat de 12 mares mentre que la capacitat òptima del centre és de 10 mares, en cap període s'ha superat aquest nivell òptim, ja que les noves incorporacions s'han anat produint al llarg de l'any a mesura que quedaven places disponibles per la sortida de mares integrades als programes a causa del seu retorn al domicili familiar.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 120%.

Objectiu específic 5: Facilitar a les mares solteres l'accés a una feina estable un cop finalitzada la formació.

Resultat 5.1: Totes les mares solteres que han finalitzat el període formatiu han rebut un suport individualitzat en el procés de cerca de feina i s'ha augmentat la capacitat de la plataforma d'autoocupació de mares solteres.

Indicadors:

- Núm. mares solteres que han rebut un suport individualitzat per acompanyar-les en el procés de cerca de feina un cop finalitzat el període formatiu: 7 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 35%. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. mares solteres que han accedit a feines estables fora de l'associació un cop finalitzat el període formatiu: 5 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 33%. Evolució 2020-2019: 0%
- Capacitat de la plataforma d'autoocupació en capital garantit per a la concessió de microcrèdits: 4.000 dirhams anuals. % assoliment sobre el resultat esperat: 0%. Evolució 2020-2019: 0%
- Núm. mares solteres que han accedit a la plataforma d'autoocupació per a informar-se sobre la concessió de microcrèdits (objectiu: 16 mares solteres) 7 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 44%. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. mares solteres que han obtingut un microcrèdit a través de la plataforma d'autoocupació: 4 mares. % assoliment sobre el resultat esperat: 0%. Evolució 2020-2019: 0%

Valoració:

Els resultats assolits l'any 2020 en la inserció laboral de mares beneficiàries dels programes formatius fora de l'associació han estat força inferiors als resultats esperats, ja que únicament 7 mares han rebut un suport individualitzat d'acompanyament en el procés de cerca de feina un cop finalitzat el període formatiu i 5 mares han accedit a feines estables fora de l'associació. Això ha estat provocat per l'aturada total de l'activitat econòmica durant el període de confinament de la població i la posterior crisi econòmica que ha comportat el tancament total o parcial de moltes activitats. En aquest sentit, és de destacar que no s'ha

produït cap inserció professional des de la declaració de l'estat d'emergència al Marroc, el 16 de març de 2020.

Així mateix, la plataforma per a l'autoocupació que ASF posa a disposició de les mares solteres que finalitzen els programes formatius també va aturar la seva activitat a partir del 16 de març, ja que els quioscos propietat de l'associació van haver de tancar. En conseqüència, les 4 mares solteres que els explotaven de manera autònoma es van quedar sense feina i van passar a rebre suport assistencial per part d'ASF. A finals d'any, la plataforma encara no havia recuperat la seva activitat. Aquesta situació també va provocar l'anul·lació de l'ampliació prevista del capital disponible per a la concessió de microcrèdits d'aquesta plataforma. De tota manera es continua plantejant l'execució d'aquesta ampliació un cop la recuperació econòmica estigui consolidada.

Malgrat el baix nivell d'assoliment dels resultats esperats per a aquesta activitat durant tot l'any (calculant la mitjana del grau d'assoliment per a cada indicador, es considera que només s'ha assolit un 22% dels resultats esperats), és de destacar que en els 2,5 primers mesos de 2020 9 mares solteres havien accedit a feines estables un cop finalitzat el seu període formatiu: 5 mares en empreses externes i 4 gestionant de forma autònoma els quioscos propietat d'ASF. A més, es considera que les mares integrades a ASF que realitzen pràctiques laborals també es troben integrades en l'àmbit laboral, ja que tenen contactes d'aprenentatge amb un sou fix i es beneficien de prestacions socials.

Objectiu específic 6: Educar i sensibilitzar la joventut en la prevenció d'embarassos no desitjats i en igualtat de gènere.

Resultat 6.1: S'han realitzat accions de sensibilització i prevenció en centres docents i altres espais d'intercanvi amb població jove.

Indicadors:

- Núm. tallers de sensibilització i prevenció realitzats en centres docents: 5 tallers. % assoliment sobre el resultat esperat: 167%. Evolució 2020-2019: 150%
- Núm. joves assistents als tallers de sensibilització i prevenció en centres docents: 112 joves. % assoliment sobre el resultat esperat: 149%. Evolució 2020-2019: 124%
- Núm. actes voluntaris organitzats a proposta dels centres docents en benefici de les mares solteres de l'associació: 3 actes. % assoliment sobre el resultat esperat: 100%. Evolució 2020-2019: -40%
- Núm. altres espais d'intercanvi realitzats amb població jove: 1 acte. % assoliment sobre el resultat esperat: 33%. Evolució 2020-2019: -86%
- Núm. assistents a altres espais d'intercanvi amb població jove: 75 persones. % assoliment sobre el resultat esperat: 150%. Evolució 2020-2019: -75%
- Núm. pràctiques acadèmiques externes, treballs de recerca i projectes de final de carrera realitzats a l'associació: 1 estudiant en pràctiques. % assoliment sobre el resultat esperat: 33%. Evolució 2020-2019: -83%

Valoració:

Tot i l'afectació que ha tingut la pandèmia en les activitats que ASF desenvolupa a través del programa de sensibilització i prevenció entre la joventut, els resultats assolits han superat les previsions inicials, gràcies a la realització de 5 tallers adreçats a alumnes de centres escolars i universitaris abans de la declaració de l'estat d'emergència sanitària. Aquesta dada contrasta amb els 2 tallers realitzats l'any 2019.

Per contra, la realització d'altres espais d'intercanvi amb població jove i de pràctiques acadèmiques externes, treballs de recerca i projectes de final de carrera a l'associació no han assolit els resultats esperats a causa de la situació sanitària.

En les activitats realitzades s'ha constatat una major sensibilització dels i les joves assistents sobre la problemàtica social i les desigualtats jurídiques que afecten les mares solteres i els seus infants en particular, i la igualtat de gènere en general, així com sobre la necessitat de prevenir els embarassos no desitjats. També s'ha posat de manifest un canvi notable en la imatge que tenen aquests joves de les mares solteres i el judici de valor que els atribueixen, així com un increment de les actituds proactives en defensa d'aquest col·lectiu. Més enllà de l'aspecte de víctimes, els joves reconeixen el coratge de les dones que decideixen mantenir i criar els seus infants en les condicions de rebuig per part de les seves famílies i de la societat i s'interessen i recolzen els seus projectes de vida.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 105%.

Objectiu específic 7: Promoure canvis en l'opinió pública sobre les actituds discriminatòries cap a les mares solteres i els seus infants i canvis legislatius en l'àmbit dels drets de la dona i la protecció de la infància.

Resultat 7.1: S'han realitzat accions de promoció i defensa dels drets de les dones i la infància adreçades al públic en general, el sector associatiu i els responsables polítics.

Indicadors:

- Núm. actes organitzats per a la promoció i la defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants adreçats a la població i el sector associatiu: 2 actes. % assoliment sobre el resultat esperat: 40%. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. articles de premsa i reportatges en mitjans de comunicació publicats: 26 articles. No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: sense dades
- Núm. moviments associatius de defensa i promoció dels drets de les dones i dels drets humans en els quals participa ASF: 2 moviments. % assoliment sobre el resultat esperat: 100%. Evolució 2020-2019: 0%
- Núm. reunions de la Plataforma CDE a les quals ha assistit ASF: 2 reunions. % assoliment sobre el resultat esperat: 67%. Evolució 2020-2019: -50%
- Núm. associacions de suport a les dones i la infància vulnerable de la regió de Gran Casablanca amb les quals s'efectuen accions coordinades: 13 associacions. % assoliment sobre el resultat esperat: 186%. Evolució 2020-2019: 86%
- Núm. mares solteres destinatàries de les accions coordinades: sense dades. No s'havia establert cap resultat esperat. Evolució 2020-2019: sense dades

Valoració:

La realització de les accions previstes per a la promoció i defensa dels drets de les dones i la infància s'ha vist força afectada per les restriccions establertes per al desenvolupament d'esdeveniments durant l'estat d'emergència sanitària. Així, només s'han pogut desenvolupar 2 del 5 actes previstos adreçats a la població i el sector associatiu i la participació en moviments associatius s'ha limitat a la discussió i elaboració d'informes conjunts amb associacions de defensa i de promoció dels drets de les dones i dels drets humans, sense realitzar cap activitat presencial. El desenvolupament d'activitats en format telemàtic s'ha vist molt limitat per les mancances detectades en la infraestructura disponible a ASF, que no permet garantir una connexió estable a internet per a les videoconferències.

Per contra, s'han superat amb escreix els resultats previstos inicialment en l'àmbit de la col·laboració amb associacions de suport a les dones i la infància vulnerable de la regió de Gran Casablanca, amb les quals s'han efectuat diverses accions coordinades per fer front als reptes generats per la situació de crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia. Aquest elevat nivell de cooperació s'ha vist afavorit per la complementarietat i coincidència d'objectius entre els projectes de les diferents entitats i la bona comunicació i entesa entre elles.

Així mateix, destaca una de les fites assolides en l'àmbit normatiu de cara a fomentar un canvi en les actituds socials envers les mares solteres i els seus infants, com és la introducció, en el currículum de 6è de primària en matèria d'educació cívica, d'exercicis sobre l'anàlisi de la tasca que efectua ASF per a la integració socioeconòmica de les mares solteres i els seus infants. Tot i que els canvis legislatius i normatius endegats en els darrers anys al Marroc per a la millora de les condicions de vida dels col·lectius més vulnerables són del tot insuficients i molt cops la seva aplicació està carregada d'ambigüitat i vaguetat jurídica, qualsevol avenç aconseguit, per petit que pugui semblar, és molt satisfactori.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador del qual es disposa de dades, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 98%.

Objectiu específic 8: Facilitar l'accés a l'allotjament, l'alimentació i l'assistència sanitària a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat.

Resultat 8.1: S'ha garantit l'accés als serveis bàsics a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19.

Indicadors (no es calcula l'evolució 2020-2019 per a aquests indicadors ja que es tracta d'activitats iniciades a causa de la pandèmia de la COVID-19):

- Núm. famílies que han rebut recursos econòmics per pagar l'allotjament: 24 famílies. % assoliment sobre el resultat esperat: 104%.
- Núm. hores/mes per a l'acompanyament en la relació amb els arrendadors efectuades per l'assistent social d'ASF: sense dades. % assoliment sobre el resultat esperat: sense dades.
- Núm. famílies que han rebut productes d'alimentació i d'higiene personal gratuïts: 72 famílies. % assoliment sobre el resultat esperat: 313%.
- Núm. hores per al proveïment, l'emmagatzematge i la distribució de productes efectuades per personal d'ASF: sense dades. % assoliment sobre el resultat esperat: sense dades.
- Núm. famílies que han rebut medicaments, productes bàsics de salut i assistència sanitària gratuïta: 72 famílies. % assoliment sobre el resultat esperat: 313%.
- Núm. visites per a l'assistència sanitària efectuades per personal mèdic voluntari d'ASF: sense dades. % assoliment sobre el resultat esperat: sense dades.

Valoració:

La dotació de productes d'alimentació, higiene i salut, assistència sanitària i recursos econòmics per pagar l'allotjament a mares solteres i els seus infants ha assolit uns resultats molt superiors als inicialment previstos, especialment en l'àmbit de la distribució gratuïta de productes d'alimentació i higiene personal, i de medicaments, productes bàsics de salut i assistència sanitària. Això ha estat provocat per l'ampliació del grup de beneficiàries d'aquestes activitats amb la incorporació de 45 mares ex-beneficiàries de l'associació que es troben en situació de gran vulnerabilitat a causa de la pèrdua de la seva feina i de les 4 mares que gestionen els quioscos d'ASF, que han hagut de tancar aquests establiments per la situació d'emergència sanitària. D'aquesta manera, s'ha incrementat el nombre de famílies que han rebut productes des de les 23 famílies inicialment previstes fins a un total de 72 famílies.

Aquestes dades posen de manifest l'elevat nivell de compromís d'ASF per a garantir l'accés als serveis bàsics a mares solteres i els seus infants en situació d'extrema vulnerabilitat durant els períodes de vigència de les restriccions decretades a causa de la COVID-19.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador del qual es disposa de dades, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 243%.

Objectiu específic 9: Garantir les mesures necessàries per evitar la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF.

Resultat 9.1: S'ha establert les mesures de prevenció i control de la infecció per evitar la propagació de la COVID-19 en els 3 centres de treball d'ASF per a totes les beneficiàries i treballadores integrades a l'associació.

Indicadors (no es calcula l'evolució 2020-2019 per a aquests indicadors ja que es tracta d'activitats iniciades a causa de la pandèmia de la COVID-19):

- Núm. desinfeccions efectuades per empreses externes especialitzades: 12 desinfeccions. % assoliment sobre el resultat esperat: 80%.
- Núm. hores de neteja efectuades per personal d'ASF: 87 hores/mes. % assoliment sobre el resultat esperat: 83%.
- Volum de gel hidroalcohòlic adquirit: sense dades. No s'havia establert cap resultat esperat.
- Núm. mascaretes i guants adquirits: sense dades. No s'havia establert cap resultat esperat.
- Núm. persones protegides amb EPI (mascaretes i guants): 74 persones. % assoliment sobre el resultat esperat: 94%.

Valoració:

Les mesures implementades per a la prevenció i el control de la infecció i la propagació de la COVID-19 en els centres de treball d'ASF han assolit uns resultats lleugerament inferiors als esperats, ja que s'han efectuat 4 desinfeccions a cada centre en comptes de les 5 previstes i aproximadament 29 hores mensuals de neteja a cada centre en comptes de les 35 hores previstes. Això ha estat provocat pel llarg període de confinament de la població (del 16 de març al 15 de juny de 2020), en el qual no s'han desenvolupat activitats en els centres d'ASF i, per tant, s'ha reduït la freqüència de les tasques de desinfecció i neteja.

Així mateix, el menor nombre de persones que s'han vist beneficiades, en relació a les previsions, per la compra de material de protecció, és provocat pel relativament elevat nombre de sortides dels programes per part de mares integrades a l'associació, a causa de la seva reintegració familiar durant el període de confinament (retorn al domicili familiar), situació que s'ha mantingut molts cops amb posterioritat. És de recordar que 8 mares han abandonat els programes per aquesta causa.

Finalment, és de destacar que a més de la compra directa per part d'ASF de mercat de prevenció i protecció, l'associació ha obtingut donacions en espècie de particulars solidaris per un valor d'uns 26.000 dirhams.

Calculant la mitjana del grau d'assoliment dels resultats esperats per a cada indicador del qual es disposa de dades, es considera que s'han assolit els resultats esperats d'aquesta activitat en un 86%.

Quin és l'impacte en la població beneficiària del programa o la projecció de la ciutat? Explica com el projecte ha beneficiat a les persones que han participat.

Als apartats 7.3 (Capacitació dels destinataris per a la continuïtat del projecte i el seu manteniment autònom) i 10.1 (Valoració dels resultats obtinguts), s'exposen els impactes que han tingut les activitats realitzades sobre la població beneficiària directa del projecte i els resultats de diversos indicadors d'impacte, especialment pel que fa a les mares solteres i els seus infants, un dels col·lectius de major vulnerabilitat del Marroc i el més exposat a la discriminació, l'exclusió social, la violència i l'explotació. En aquest sentit són de destacar la millora de les capacitats de les mares solteres per a la seva inserció social i la vida autònoma, per a exigir els seus drets i participar políticament, la millora de la seva capacitació professional, la seva ocupabilitat i la seva capacitat d'adaptació a futurs llocs de treball i la promoció del seu accés a ocupacions dignes i estables i a l'adquisició d'autonomia financera.

Pel que fa als infants fills i filles de mares solteres s'han vist beneficiats de les activitats de verificació de la inscripció al Registre Civil i de la resolució de les mancances detectades, així com del foment del

reconeixement de paternitat. La realització d'aquestes gestions garanteix els drets dels infants com a ciutadanes i ciutadans de ple dret, assegurant el seu accés a l'atenció en els centres de salut públics i a l'escolarització. Així mateix, els 33 infants acollits a les guarderies d'ASF han vist garantit el seu desenvolupament a tots els nivells.

També és de destacar les 509 dones que es troben altres tipus de situacions de vulnerabilitat, principalment dones que han patit violència de gènere, que han rebut suport i acompanyament a través del CSMD.

Quant a les activitats de sensibilització sobre igualtat de gènere i d'educació per a la prevenció dels embarassos no desitjats que s'han adreçat principalment a la població estudiantil femenina, els resultats obtinguts han estat molt satisfactoris, tant a nivell de conscienciació d'aquest col·lectiu com de les repercussions que tindrà la seva educació sexual en la reducció del nombre de mares solteres a mig termini, especialment en les edats més joves.

En aquest àmbit també és de destacar una de les fites assolides l'any 2020 en l'àmbit normatiu de cara a fomentar un canvi en les actituds socials de la població estudiantil envers les mares solteres i els seus infants, com és la introducció en el currículum de 6è de primària en matèria d'educació cívica del treball d'anàlisi sobre la situació de les mares solteres i els seus infants i les tasques de suport que efectuen les associacions del tercer sector. Com a exemple i exercici de suport s'inclou en els nous manuals editats pel Ministeri d'Educació Nacional del Marroc l'anàlisi de la tasca que efectua ASF per a la integració socioeconòmica de les mares solteres i els seus infants.

Si s'ha treballat en terme d'inclusió social, perspectiva de gènere i d'accessibilitat universal, quins han estat els resultats obtinguts?

El projecte es centra específicament en la inclusió social de les mares solteres i els seus infants i en la promoció i defensa dels seus drets. Per tant la perspectiva de gènere és inherent al mateix, tant a nivell dels objectius i contingut com de la metodologia aplicada, com s'exposa al llarg d'aquesta memòria justificativa. És de destacar que els resultats obtinguts, en la mesura que milloren significativament la inserció sociolaboral de les mares solteres, han contribuït a la disminució de les desigualtats de gènere.

De les aproximadament 5.000 mares solteres que es localitzen a la regió de Gran Casablanca segons diversos estudis disponibles, més d'un 18% (923 dones) han rebut algun tipus de suport amb les activitats que inclou el projecte, ja sigui a través del CSMD o bé mitjançant la seva integració en els programes d'inserció sociolaboral d'ASF. Aquesta dada posa de manifest la rellevància del projecte i el elevat seu impacte social, especialment si es té en compte que al Marroc no hi ha cap servei públic de suport ni cap prestació econòmica per a les mares solteres. Els programes desenvolupats per les entitats socials com ASF són doncs els únics que presten suport a aquest col·lectiu.

El projecte també ha beneficiat 954 infants nascuts de relacions extramatrimonials, un col·lectiu que també pateix també una gran discriminació al Marroc, tant a nivell social com institucional. Cal tenir en compte que el Codi de Família del Marroc diferencia entre filiació legítima i il·legítima. Aquesta darrera afecta els infants nascuts de relacions extramatrimonials sense reconeixement de paternitat i els nega els drets derivats de la filiació paterna (pensió alimentària, herència, etc.). En conseqüència la mare soltera ha d'assumir plenament la càrrega econòmica de la criança dels infants. Si es considera que el nombre d'infants en risc elevat d'abandonament al Marroc és d'uns 6.500 infants cada any, es pot concloure que el projecte ha contribuït a evitar l'abandonament de més del 14% d'aquests infants.

El projecte també ha posat un èmfasi especial en les activitats de sensibilització de la població marroquina i les entitats socials per a la defensa dels drets de les mares solteres i els seus infants, així com en la participació en moviments i plataformes associatives que lluiten per canvis legislatius que protegeixin les dones contra la violència i la discriminació i que millorin les condicions de vida dels infants en situació vulnerable i les seves famílies. Els resultats assolits a nivell legislatiu són ara per ara molt insuficients, malgrat detectar-se un canvi notable en part de la societat civil i de la classe política, principalment en la població jove i les dones d'entorns urbans, tant pel que fa a la imatge que es té de les mares solteres com en la defensa de la igualtat de drets entre dones i homes i la protecció de la infància. Cal continuar treballant en aquest camí per tal de fer efectives les fites aconseguides i assolir nous objectius a través de reformes jurídiques, institucionals i polítiques, especialment per a l'obtenció de prestacions de caràcter econòmic i de serveis públics gratuïts d'atenció a les mares solteres i els seus infants i per a l'aprovació de canvis legislatius en l'àmbit del reconeixement de la paternitat i del compliment efectiu de les obligacions econòmiques del pare envers el manteniment de tots els seus fills i filles.

Les activitats desenvolupades han tingut i tindran doncs a curt i mig termini un impacte significatiu en la millora de les condicions de vida i l'apoderament d'un dels col·lectius més vulnerables i marginat del Marroc, les mares solteres i els seus infants. Cal recordar que aquest col·lectiu està format per més de 210.000 dones, un nombre que s'incrementa anualment en unes 30.000 mares solteres, i uns 500.000 infants nascuts de relacions extramatrimonials, i que la seva situació d'exclusió social s'ha vist agreujada per les conseqüències que ha tingut la pandèmia de la COVID-19, especialment pel que fa a l'accés al mercat laboral de les mares solteres. Aquesta situació ha agreujat la seva situació de precarietat, posant en perill el seu accés al serveis bàsics d'alimentació, higiene, allotjament i assistència sanitària.